

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 11062-04-19 מדינת ישראל נ' משה גולדמן

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון גונן

המאשימה:

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד שירי גפני, עו"ד אסף עיסוק, עו"ד
נועם רותם ועו"ד רז סיטבון מפרקליטות מחוז ת"א
(מיסוי וכלכלה)

נגד

הנאשמים:

1. משה גולדמן

ע"י ב"כ עו"ד שרון כהנא, עו"ד שחר מור, עו"ד
אסתי לוי ועו"ד ספיר גמפל אמסלם ממשרד עמר,
רייטר, ז'אן שוכטוביץ ושות', עורכי דין

2. שאול מאור

ע"י ב"כ עו"ד מורן כרמון מטעם הסניגוריה
הציבורית

3. הדר אשרת

ע"י ב"כ עו"ד איריס ניב סבאג, עו"ד דפנה
שטיינברג ועו"ד אפרת בר און (כץ) ממשרד שינמן-
נגב-ניב

4. יגאל לוי (הדיון בעניינו ממשיך)

5. צבי שיף (ההליכים הותלו)

6. יעל גולדמן (נמחקה מכתב האישום)

7. חברת מאור לוסקי

באמצעות שאול מאור (הנאשם 2)

כתבי עת:

ק' מן, "אפיונים מיוחדים של עבריינות הצווארון הלבן", עיוני משפט, כרך טו (תש"ך) 415

אהרן ברק, "ניגוד אינטרסים במילוי תפקיד", משפטים, י (תש"ם)

ענת הורוויץ, "החוק להבניית שיקול הדעת השיפוטי בעניישה", שורשים במשפט, (דינה זילבר עורכת, 2020) 837

- משה בר-ניב (בורנובסקי), צבי ספרא, "יעילות הבניית שיקול הדעת השיפוטי בהחמרה עם עבריינים חוזרים", הפרקליט, ספר דויד וינר - על משפט פלילי ואתיקה (2009) 583
- אורן גזל-אייל, "חריגה ממתחם העונש ההולם", ספר דורית ביניש, (אונ' בר אילן, נבו, 2018) 539
- קנת מן, "סדר דין פלילי מנהלי: הסדרי טיעון, הרשעות שווא של אשמים ופיקוח שיפוטי", משפט, חברה ותרבות, משפט צדק? ההליך הפלילי בישראל - כשלים ואתגרים (אלון הראל עורך, אונ' תל אביב, 2017) 217
- ברק אריאל; יעל לוי-אריאל, "התבוננות מחודשת במוסד ההרתעה (ובדרכים ליצירת הרתעה יעילה)", משפט, חברה ותרבות, משפט צדק? ההליך הפלילי בישראל - כשלים ואתגרים (אלון הראל עורך, אונ' תל אביב, 2017) 83
- יוני לבני, "עבריינות הצווארון הלבן בישראל: האם נעשה די?", משפט, חברה ותרבות, משפט צדק? ההליך הפלילי בישראל - כשלים ואתגרים (אלון הראל עורך, אונ' תל אביב, 2017) 15
- גיל עשת, "עברות כלכליות בישראל – החמרה ושובר בצדה", ספר אדמונד לוי, (אוהד גורדון עורך, 2017) 485
- שחר אלדר, "ערך האמון והמשפט הפלילי בישראל", חובות אמון בדין הישראלי, (2016) 215
- ד.ביין, "האינטרס החברתי המוגן באמצעות עבירת מרמה", הפרקליט, כרך כו (תש"ל-תשל"א) 85
- יוסף זהר; מוטי מיכאלי, "משפט בצל המיקוח: אפקט מחזור-המשוב של עסקאות הטיעון", עלי משפט, כרך יא (תשע"ד-2014) 153
- איתי ליפשיץ; רינת קיטאי סנג'רו, "מקומה הראוי של החרטה בענישה הפלילית", מחקרי משפט, כח (2012) 69
- רון שפירא, "הצווארון הלבן — עד כמה הוא מלוכלך?", קרית המשפט, ב (תשס"ב-2002) 101
- מרדכי קרמניצר, ליאת לבנון, "עד היכן תתרחב עוד עבירת השוחד", עלי משפט, ביכורים (תש"ס-תשס"א) 369

ספרות:

מרדכי קרמניצר **המרמה הפלילית** (נבו, תשס"א)

יואל זוסמן **סדרי הדין האזרחי** (תשס"א)

רונן עדיני **דיני ניירות ערך**

חקיקה שאוזכרה:

חוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000: סע' 3(א), 3(ב), 4, 21

חוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968: סע' 54, 54(א)(2)

חוק העונשין, תשל"ז-1977: סע' 25, 29(א), 40(ט)(א)(7), 40א, 40ב, 40ג, 40ג(ב), 40ד, 40ה, 40ו, 40ז, 40ח, 40ט, 40ט(א)(1), 40ט(א)(11), 40ט(א)(2), 40ט(א)(4), 40ט(א)(5), 244, 245(ב), 284, 287(א), 290, 291, 297, 393, 40טו, 40יא, 40יא(10), 40יא(4), 40יא(7), 40יג, 40יע, 415, 416, 423, 424, 425, א'1, א'1

חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, תשנ"ה-1995: סע' 4, 4(א), 39(ב)(1)

פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], תש"ם-1980

חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו

פקודת הבנקאות, 1941: סע' 14(ב)

מיני-רציו:

* בית המשפט גזר על הנאשמים בכירים בשוק ההון, שהורשעו, על פי הסדר טיעון, בעבירות חמורות במסגרת אחת מפרשות התרמית והמרמה הגדולות שנחשפו בשוק ההון בישראל, עונשי מאסר לתקופות משתנות של עד 44 חודשים לריצוי בפועל, זאת בנוסף למאסרים על תנאי וקנסות כספיים. על פי הכרעת הדין, הנאשמים 1 ו-2 הורשעו בתרמית בניירות ערך, עסקאות מתואמות, מתן וקבלת שוחד, הלבנת הון ועבירות נוספות. הנאשם 3 הורשע בעבירות של מרמה והפרת אמונים בתאגיד ובקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

* ניירות ערך – עבירות – תרמית בקשר לניירות ערך

* עונשין – עבירות – כלכליות

* עונשין – ענישה – הסדר טיעון

* עונשין – ענישה – מתחם הענישה

* עונשין – ענישה – מדיניות ענישה: עבירות כלכליות

* עונשין – ענישה – מדיניות ענישה: עבירות מרמה

* עונשין – ענישה – מדיניות ענישה: שיקולים לקולה

* עונשין – ענישה – מדיניות ענישה: שיקולים לחומרה

בית המשפט נדרש לגזור את דינם של הנאשמים 1 – 3 שהורשעו באחת מפרשות התרמית והמרמה הגדולות שנחשפו בשוק ההון בישראל. מדובר בפעולת מרמה רחבת היקף שבוצעה לאורך תקופה ממושכת, תוך ניצול כספי חוסכים בקופות גמל ופנסיה על ידי אנשי שוק הון בכירים ומנוסים. הנאשמים 1-3 והנאשמת 7 (חברה שהייתה בשליטת הנאשם 2), הורשעו, על פי הודאתם, במסגרת הסדרי טיעון, בעבירות שונות הנוגעות לפרשייה זו. המאשימה האשימה את הנאשמים 1 – 2 בכך שביצעו עסקאות בין חשבונות קופת הגמל גדיש של פסגות, עליה היה מופקד הראשון, לבין חשבון קש שנוהל בבית ההשקעות של השני. בכך, הצליחו השניים לגרוף קופון בחשבון הקש על חשבון החוסכים. באשר לנאשם 3, לשעבר מנהל חדר המסחר במניות בדויטשה בנק ישראל, זה הורשע בעבירות של מרמה והפרת אמונים בתאגיד וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, בכך שנתן לנאשם 1 חלק משמעותי בעסקאות הפצה של מניות סלקום, תוך שהוא מקבל כתמורה סכום של כמילון שקל.

בית המשפט פסק כלהלן:

יש לחדול משימוש במונח עבירות "צווארון לבן". העבירות בהן הורשעו הנאשמים הן עבירות כלכליות חמורות הפוגעות במשקיעים ובחוסכים, בשוק ההון ובכלכלה כולה, על ידי בכירים בשוק ההון, האמונים על ניהול הכספים הללו לטובת אותם חוסכים ומשקיעים. אין דבר 'לבן' בעבירות אלו. הן שחורות, תוכן כברן.

הנאשם 1 היה הנאשם המרכזי בפרשה דנן, היה בכיר בשוק ההון, ושימש, בעת ביצוע העבירות, מנהל ההשקעות של אחת מקופות הגמל הגדולות במדינה, שניהלה כספי חוסכים ומשקיעים מהציבור בסכומים

של עשרות מיליארדי שקלים. כאשר אדם כזה מועל באמון שניתן בו ובתפקידו, הפגיעה בערכים המוגנים היא משמעותית.

מתחמי הענישה שהוצעו על ידי ב"כ המאשימה לגבי נאשם 1 תואמים במידה רבה את רמת הענישה בתיקים שנדונו בבית המשפט בעניינם של נאשמים שביצעו עבירות דומות, שכן נסיבות העבירות לעולם אינן זהות. המאשימה הפנתה לשורה של פסקי דין, עליהם הסתמכה בקביעת העונש בהסדר הטיעון. אעמוד עליהם בקצרה.

הפגיעה בערך המוגן ע"י הנאשם 1 היא גבוהה בכל הפרמטרים. העובדה שהנאשם שימש בעת ביצוע העברות, מנהל ההשקעות של קופת הגמל הגדולה במדינה, שבה הושקעו כספי החסכון הפנסיוני של הציבור, החריפה את הפגיעה בכל אחד מהערכים המוגנים. כאשר מי שאמון על כספי חוסכים בהיקפים כה גדולים, מועל באופן בוטה באמון שניתן בידיו ומנצל את תפקידו הציבורי, תוך מעילה בכספים, קבלת שוחד, מרמה והפרת אמונים והפקת רווחים אישיים ניכרים על חשבון חוסכי הפנסיה, הדבר מעמיד את שוק ההון ושוק החסכון הפנסיוני בסכנה של ממש. הפגיעה הקשה באה לידי ביטוי גם בסכומי הרווחים הגבוהים שהפיק הנאשם, כמו גם במשך הזמן, בשיטתיות ובתחכום שבביצוע העבירות. חלקו של נאשם 1 במערך התרמיתי היה החלק המרכזי. הנאשם נטל חלק מרכזי ודומיננטי בביצוע העבירות, תוך החטאת חברים ומקורבים. מבחינת סדרי גודל הלבנת ההון, הסכומים עומדים על כ-20 מיליון ₪ והרווחים שגרף לכיסו עומדים על כ-10 מיליון ₪. המתחם עליו עמדה ב"כ המאשימה בהתחשב בהיקף העבירות הוא ראוי, ולולא הסדר הטיעון, היה מתחם העונש הראוי עומד על בין חמש לשמונה שנות מאסר בפועל.

אשר לאישום הרביעי, של שיבוש מהלכי משפט, הערך המוגן הוא הגנה על סדרי השלטון והמשפט, שמירה על תקינות וטוהר ההליך המשפטי, כיבוד ערכאות שיפוטיות, חשיפת האמת, עשיית משפט צדק ושמירה על שלטון החוק. מידת הפגיעה בערכים המוגנים גם בעבירה זו היא גבוהה. מתחם העונש ההולם לעבירה זו עומד על בין 6 ל-12 חודשי מאסר.

ככלל, בעבירות כלכליות יש מקום להטיל קנסות משמעותיים.

הסדר הטיעון מקל במידה רבה עם הנאשם 1, ולולא הפסיקה הברורה והחד משמעית בעניין כיבוד הסדרי טיעון, ולא בלי התלבטות, הוחלט לכבד הסדר הטיעון בעניינו של נאשם 1.

יש לכבד את הסדר הטיעון בעניינו של הנאשם 1 ולגזור עליו עונש מאסר בפועל של 44 חודשים, מאסר על תנאי של 12 חודשים, והתנאי הוא שלא יעבור במשך 3 שנים על העבירות בהן הורשע. יש לגזור עליו קנס של 1.5 מיליון שקלים, כמפורט בהסדר הטיעון.

בעניינו של הנאשם 2, יש לראות את כל העבירות כאירוע אחד (הנאשם 2 לא הואשם בעבירת שיבוש). גם העבירות הנלוות בהן הורשע, רישום כוזב במסמכי תאגיד ועבירות על חוק ייעוץ השקעות, מהוות מסכת אירועים אחת.

פגיעתו של הנאשם 2 בערכים המוגנים פחותה שכן הוא אינו חב חובת אמון כלפי החוסכים בקרנות הפנסיה, ובנוסף ערב או החטיא פחות אנשים ברשת הלבנת ההון מהנאשם 1. אולם, גם פגיעתו בערכים המוגנים רבה לאור היותו מומחה בשוק ההון ובעל רישיון ניהול השקעות, וכן בהיותו בעל חברה שניהלה כספי משקיעים רבים. בנוסף, בנוגע לאישום השני בעניין הפצת מניות סלקום, מעורבותו הייתה גדולה מזו של נאשם 1 באישום זה, והיה במוקד ביצוע העסקאות עם דויטשה בנק ועם אקסלנס. גם מעורבותו בעבירות הלבנת ההון הייתה משמעותית בפתיחת חשבונות איאן כהן שסייעו בביצוע עבירות אלו. גם

התחכום בביצוע העבירות, המניע הכלכלי להם והצורך בהחמרה במקרים של פשיעה כלכלית, עומדים לחובתו. לולא הסדר הטיעון המתחם בעניינו היה עומד על שלוש וחצי עד חמש שנות מאסר בפועל.

בשלב זה על בית המשפט לגזור את עונשו של הנאשם, ולו לא היה מדובר בהסדר טיעון היה בית המשפט מעמיד את עונשו של הנאשם 1, על שלוש וחצי שנות מאסר (42 חודשי מאסר). עם זאת, יש לכבד את הסדר הטיעון ולגזור על הנאשם 2: עונש מאסר של 30 חודשים לריצוי בפועל, עונש מאסר מותנה של 12 חודשים, אך הנאשם לא יישא בעונש זה אלא אם יעבור על אחת מהעבירות בהן הורשע במשך 3 שנים וקנס כספי של 750,000 ₪, שישולם בתוך 12 חודשים מהיום או 9 חודשי מאסר בפועל חלף הקנס.

הסדר הטיעון בעניינו של נאשם 3 כולל טיעונים פתוחים לעניין העונש (כאשר המאשימה מגבילה עצמה לעונש של 15 חודשי מאסר בפועל וב"כ הנאשם מגבילה עצמה לעונש של 8 חודשי מאסר שירוצו על דרך של עבודות שירות), קנס ומאסר על תנאי לשיקול דעת בית המשפט. הובאו ראיות לעונש מצד הנאשם 3, והצדדים הרחיבו בטיעונים לגבי הענישה ההולמת במקרה זה.

הנאשם 3 הורשע בעבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ומרמה והפרת אמונים בתאגיד. אין מחלוקת כי חלקו של הנאשם 3 הוא קטן יחסית, שכן הוא לא היה מודע ולא היה שותף לעבירות התרמית בניירות ערך. עם זאת היה הרוח החיה בעניין הפצת מניות סלקום, כאמור באישום השלישי.

העבירות בהן הורשע הנאשם 3, מרמה והפרת אמונים בתאגיד וקבלת דבר במרמה, אינן עשויות מקשה אחת והורשעו בהם נאשמים שביצעו קשת רחבה של מעשים. עם זאת, ניתן למצוא שיקולים מרכזיים, היפים למרבית המקרים ובהם מיהות התאגיד, תפקידו של הנאשם, בכירותו, סמכויותיו והאמון שניתן בו, עוצמת ניגוד העניינים, טובת ההנאה שהפיק, והנזק שנגרם או עלול היה להיגרם כתוצאה מביצוע העבירות.

מתחם הענישה עומד על בין 9 חודשי מאסר, שיכול וירוצו בעבודות שירות, ועד 20 חודשי מאסר בפועל; בנסיבותיו של מקרה זה, יש לגזור על הנאשם על הנאשם מאסר בפועל של 11 חודשים לריצוי בפועל, מאסר מותנה של 10 חודשי מאסר, אולם הנאשם לא יישא עונש זה, אלא אם יעבור תוך 3 שנים מיום שחרורו, על אחת מאותן עבירות בהן הורשע. עוד אני גוזרת על הנאשם 3 תשלום קנס של 500,000 שקלים או ששה חודשי מאסר בפועל חלף הקנס.

גזר דין בעניינם של הנאשמים 1-3

גזר הדין בעניינם של הנאשמים 1-3 ו-7 מביא לקראת סיום (למעט נאשם 4 שעניינו מתנהל), אחת מפרשות התרמית והמרמה הגדולות שנחשפו בשוק ההון בישראל. מדובר בפעולת מרמה רחבת היקף שבוצעה לאורך תקופה ממושכת, תוך ניצול כספי חוסכים בקופות גמל ופנסיה ע"י אנשי שוק הון בכירים ומנוסים. הנאשמים 1-3 והנאשמת 7 (חברה שהייתה בשליטת הנאשם 2), הורשעו, על פי הודאתם, במסגרת הסדרי טיעון, בעבירות שונות הנוגעות לפרשייה זו.

1. על פשיעה כלכלית

בפתח הדברים, ולפני שאתאר את עובדות המקרה שלפניי, אציין כי לטעמי בשלה העת לחדול לחלוטין משימוש במונח עבירות "צווארון לבן", לתיאור עבירות כלכליות. השפה, המילים בהן אנו עושים שימוש, מבטאים בחירה, שהיא תמיד אפשרית ולעולם לא הכרחית. מחקרים הראו ששינויי האופן שבו אנשים מדברים משנה את אופן החשיבה שלהם (ראו: Oludamini Ogunnaike, , Yarrow Dunham, Mahzarin R. Banaji, "The language of implicit preferences", Jr. of Experimental Social Psychology, vol. 46, 999 (2010), ולכן מן הראוי להפסיק את השימוש במונח עבירות צווארון לבן, גם אם הן מופיעות בין מרכאות.

העבירות בהן הורשעו הנאשמים בתיק זה על פי הודאתם, הן עבירות כלכליות חמורות הפוגעות במשקיעים ובחוסכים, בשוק ההון ובכלכלה כולה. העבירות בוצעו ע"י בכירים בשוק ההון, האמונים על ניהול הכספים הללו לטובת אותם חוסכים ומשקיעים. אין דבר "לבן" בעבירות אלו, הן שחורות, תוכן כברן, כפי שקבע כב' השופט, לימים הנשיא, אהרן ברק בע"פ 624/80 תברת וייס ארנסט בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד לה (3) 211, 218 (1981): "ידעו נא עברייני הצווארון הלבן, כי 'צווארוננו של עושה העבירה הזו אינו 'לבן', והריהו כצווארוננו של כל פורץ ושווד, שהאחד שווד את קופתה של המדינה, והאחד שווד את קופתו של הפרט'...". והייתי מוסיפה, שעל אף שצווארוננו נקי, ידיו וודאי וודאי אינן נקיות.

כך גם בע"פ 3506/13 דוד הבי נ' מדינת ישראל, פסקה 638 לפסק הדין (פורסם בנבו, 2016, להלן: עניין הבי), נקבע כי:

"ככלל, בית משפט זה עמד לא פעם על ההחמרה הנדרשת בעבירות כלכליות, המכונות עבירות "צווארון לבן". בעבר נטו בתי המשפט להקל עם מבצעי עבירות מסוג זה, בשל תדמיתן "הנקיה" יותר ביחס לעבירות אחרות. ואולם, לעיתים החורבן שעבירות כלכליות עלולות להמיט על נפגעהן הוא גדול לאין ערוך מאשר עבירות רכוש "רגילות". נזקיהן עלולים להשתרע לאורך זמן ולסחוף גם את קרוביהם ומשפחתם של הנפגעים אל עברי פי פחת. הן עלולות להביא לסחרור ולפגיעות נוספות ברכוש, בגוף, בכבוד ובחרות".

בע"פ 4666/12 עמי גורבץ נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 2008, להלן: עניין גורבץ), הדגיש בית המשפט (פסקה 8 לפסק דינה של כב' השופטת דפנה ברק ארז), כי: "בעבירות צווארון לבן, שחרף אופייה "הנקי" היא "מלוכלכת" לא פחות, ונזקיה אף עולים במקרים רבים על נזקיהן של עבירות רכוש מסורתיות".

מקורו של הביטוי במאמר שכתב בשנות ה-40 של המאה העשרים, הסוציולוג האמריקאי אדווין סאת'רלנד שהיה הראשון לכנות סוג פשיעה כזה כעבירות צווארון לבן (Edwin H. Sutherland, "White-Collar Criminality", 5 American Sociological Review 1, 5 (1949), לניתוח המאפיינים של עבירות כלכליות ראו: קנת מן "אפיונים מיוחדים של עבריינות הצווארון הלבן", עיוני משפט טו, 415 (1990); רון שפירא "הצווארון הלבן – עד כמה הוא מלוכלך": קריית המשפט

ב' 101, 102 (2002); גיל עשת, "עברות כלכליות בישראל – החמרה ושובר בצדה", ספר אדמונד לוי, 485, 489, (אוהד גורדון, עורך, 2017, להלן: עשת, עברות כלכליות) וכן יוני לבני, "עבריינות הצווארון הלבן בישראל: האם נעשה די?", בתוך: משפט צדק? ההליך הפלילי בישראל – כשלים ואתגרים, 15 (פרופ' אלון הראל, עורך, אוני' תל-אביב, 2017, להלן: לבני, עבריינות הצווארון הלבן)).

בע"פ 8458/11 יוסי שובל נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 2013), עמד כב' השופט ניל הנדל על מקור הביטוי (בפסקה 6 לפסק דינו) והוסיף:

"עבירות הצווארון הלבן טומנות בחובן אשליה לפיה הן עבירות 'נקיות יותר', כאשר בפועל אין זה המצב, ולא פעם עבירות מסוג זה חמורות יותר מעבירות רכוש אחרות מבחינת היקפן ותיכונמן. ככל שהכלכלה התפתחה והפכה למורכבת יותר, כך התרחב מנעד הפשיעה נגד הרכוש... על אף ה'הילה' (בלשון סגי נהור כפולה ומכופלת) העוטפת עבירות מסוג זה, ואולי דווקא בגלל הביצוע הסטרילי לכאורה של פשיעה כאמור, על מערכת אכיפת החוק והענישה לעמוד על המשמר ביתר שאת, תוך קביעה חד משמעית לפיה גם פשיעה זו אינה משתלמת.

מקורו של הביטוי ברור – עבירות המבוצעות במשרדים מסחריים, במוסדות מכובדים, בידי אנשי עסקים בחליפות וחולצות לבנות בעלות צווארון לבן. אולם, על אף המרכאות הכפולות, או הכפולות ומכופלות, הסוגרות ביטוי זה, לטעמי, מן הראוי להפסיק את השימוש בו לחלוטין (אציין כי היו מי שהעדיפו שימוש במונחים אחרים משום הכלליות בתיאור זה (ראו עשת, עבירות כלכליות, שם בעמ' 492), אולם אני סבורה כי הנימוק לכך שונה.

שפה מייצרת תודעה, ותודעה מייצרת מציאות. הביטוי "צווארון לבן" מרמז, על אף שנקבע במפורש אחרת כמפורט, כאילו יש בעבירות אלו ולו משהו מן הלבן - צבע המרמז על טוהר וניקיון. כדי למנוע זאת, יש להתייחס לעבירות הכלכליות, דוגמת העבירות שביצעו הנאשמים במקרה שלפניי, כעבירות חמורות, אולי מהחמורות ביותר בתחום עבירות הרכוש. המונחים פשיעה כלכלית ופושעים כלכליים מתאר נכוחה את המציאות.

2. על "נורמטיביות" העבריינים הכלכליים כנימוק להקלה בעונש

ועוד הערה בטרם אגזור את דינם של הנאשמים שלפניי. ב"כ הנאשמים עמדו על היותם של הנאשמים אנשי משפחה, ששירתו בצה"ל ומנהלים בפן האישי אורח חיים נורמטיבי ותומכים בבני משפחתם וחבריהם. ב"כ הנאשם 3 אף הביאה עדי אופי ומכתבים בעניין זה (כפי שיפורט להלן).

אני סבורה, ככלל, וכמובן תוך גזירת הדין באופן אינדיבידואלי ובהתחשב בנסיבותיו של כל נאשם, כי יש לתת משקל מועט, לכך שעבריינים כלכליים, מעבר לביצוע העבירות בהן הם מורשעים, מנהלים, בחייהם האישיים, ולצד הפשיעה הכלכלית אותה הם מבצעים, אורח חיים נורמטיבי. כמו כן אני סבורה כי במקרים אלו יש ליתן משקל מועט (גם כן בכפוף לנסיבות אישיות חריגות), לסבל שגורמים אותם עבריינים כלכליים לבני משפחתם, בעיקר כאשר המניע לביצוע העבירות הוא מניע כלכלי. איני מקלה ראש בסבל זה. זהו סבל אמיתי, כאשר במקרים רבים נוסף לו גורם ההפתעה,

שכן לא מדובר במשפחות החיות בסביבה עבריינית ורגילות בכגון דא. עם זאת, כאשר מדובר בפשיעה כלכלית, ברוב רובם של המקרים, מנהלים העבריינים, לצד ביצוע העבירות הכלכליות, אורח חיים אישי נורמטיבי, ובוחרים לבצע עבירות ממניעים כלכליים בלבד, מבלי לעצור ולחשוב לפני מעשה על היקרים להם. יש להדגיש כי המחוקק ציין, כאחת הנסיבות לקביעת העונש הראוי, את הסיבות לביצוע העבירה – במקרה זה מדובר במניע כלכלי, שכלל לא נובע ממצוקה, ועל כן מדובר בנסיבה שיפה להחמרה בענישה.

עצם ההגדרה של עבירות כלכליות כעבירות "צווארון לבן", ביטוי שאני קוראת להימנע ממנו, הוגדר ע"י מי שכינה זאת כך לראשונה (ראו לעיל - "White-Collar", Edwin H. Sutherland, 1949) 5, 5 American Sociological Review, "Criminality", כד: **crime committed by a person of respectability and high social status in the course of his occupation** (שם בעמ' 9), כן ראו: [ע"פ 1042/03 מצרפס שותפות מוגבלת בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד נח \(1\) 721 \(2003\)](#).

אביא לעניין זה מדבריו של כב' השופט חיים כהן בע"פ [395/75 מיכאל צור נ' מדינת ישראל, פ"ד ל \(2\) 589 \(1976\)](#), גם שם הורשע המערער, מיכאל צור, בשנת 1976, בעבירות של קבלת דבר במרמה, מעילה באמון, גניבה על-יד עובד ציבור, קבלת שוחד ועבירות על חוקי המטבע, בהקשר לחברת צים בראשה עמד ובתי הזיקוק (בעמ' 598):

"לענין מידת העונש אינו דומה קלונה הרב של עבירה כשהיא נעברת בידי איש משכיל ונשוא-פנים, לקלונה הפחות שבאותה עבירה כשהיא נעברת בידי בור ואביון: עבירתו של בעל "הצווארון הלבן", המקפיד על נקיין בגדיו ומזניח נקיין-כפיו, חמורה פי כמה, וענשו של זה חייב להיות חמור שבעתיים.... לא זו בלבד שאין בכל אותן זכויות שרכשו להם בתקופת עברם המזהיר כדי לשמש להם מליץ יושר בשעת קלקלתם, אלא אותן זכויות עצמן הופכות להם לקטיגורים המוחים כביכול על עלבונם, ... רחמיו [של בית המשפט] על הפושע שלא ידע ולא למד ולא טעם טעמו של שכר המעשים הטובים, וזעמו על מי שידע ולמד וטעם, הבוגד בעברו ועושה את הרע ביד רמה."
(הדגשות שלי – מ' א' ג')

יפים לעניין זה דבריה של כב' השופטת עדנה ארבל בע"פ [7068/06 מדינת ישראל נ' אריאל הנדסת חשמל רמזורים ובקרה בע"מ \(פורסם בנבו, 31.05.2007\)](#), שם דובר בעבירות כלכליות בתחום ההסדרים הכובלים, ובית המשפט העליון החמיר בעונשם של המערערים (פסקה 14 לפסק דינה):

"המדובר בעניינו בעבירות כלכליות, המזכות את מבצעהן, במקרים רבים, ברווח כספי שמן, תוך פגיעה ברווחה הכוללת של המשק ושל הציבור כולו. עבירות מסוג זה, כמו רבות מעבירות "הצווארון הלבן", מתבצעות במרבית המקרים על-ידי בני אדם המנהלים בשאר תחומי חייהם אורח חיים נורמטיבי, ולחלקם אף מעמד ציבורי או חברתי. המניע המרכזי המביאם לביצוע העבירות הוא המניע הכלכלי. הדרך להרתיע מפני ביצוע העבירות האמורות נעוצה במאפייניהן המיוחדים של העבירות ומבצעהן. בהיותם נטועים היטב בציבוריות, יש בעצם ההרשעה בעבירות פליליות כדי לפגוע בשמם הטוב של מבצעי העבירות ולשמש גורם מרתיע מפני ביצוען. בהיותם, לרוב, אנשים מבוססים, אשר אינם פועלים מתוך מצוקה כלכלית או סוציאלית, ראוי הוא כי, ככלל, רף הענישה בגין עבירות מעין אלה יהיה של עונש מאסר בפועל.... עונש זה

משקף אמירה קולקטיבית ברורה נגד מי שפוגע בציבור מתוך רדיפת ממון ומתוך רצון לזכות ב"רווחים קלים" על חשבון קבוצה גדולה של קורבנות שבמקרים רבים אינה מאורגנת ושאינן בידה לעשות דבר. לצד עונש המאסר יש להטיל על מבצעייהן של עבירות אלה אף קנס כספי משמעותי. כאנשים רציונאליים המבצעים את העבירה כדי לזכות ברווחים, יש בקנס שכזה כדי לעקר את המוטיבציה המולידה הסדרים שכאלה."

(הדגשות שלי – מ' א' ג')

וכן דבריו של כב' השופט, לימים המשנה לנשיאה, אליקים רובינשטיין באותו עניין:

"אנו בעידן שבו השעה צריכה ביסודה להחמרה בין השאר בעבירות הכלכליות, שעיקרן רווח כספי לעובריהן. עבירות אלה נעברות פעמים רבות על ידי "אנשים מן היישוב", שחלילה לא ירימו יד על הזולת ולא יפגעו בו באלימות, ועל פי רוב גם לא ישלחו יד ברכושו, אך נוטלים הם חרות לעצמם להפחית מקופת המדינה או הציבור, ... פעמים עוברי העבירות הם אנשים שבמובנים אחרים מקובלים בחברה ובציבור, אך לשם רווח כסף, בלשון פשוטה בצע כסף, עושים את שעושים תוך תקוה כי לא תגיע אליהם עינן וידן של הרשויות; וחוששני כי לא אחת דרכם גם צולחת".

(הדגשות שלי – מ' א' ג')

כב' השופט תיאודור אור, עמד גם הוא על הדברים בע"פ 2754/97 צור צבי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 07.01.1998), בפס' 11 לפסק דינו:

"יש גם לזכור, שבעבירות בהן עסקינן, כמו כלל עבירות "צוואר לבן", מעורבים לא אחת מי אשר מכל בחינה אחרת מתפקדים כהלכה, ביניהם כאלה בעלי מעמד ציבורי או חברתי. לפיכך, ככלל, יהיה משקל מועט לעניין גזירת העונש בעבירות אלה לעובדה שנאשם פלוני פעל למען הציבור."

(הדגשות שלי – מ' א' ג')

כפי שציינה כב' השופטת איילה פרוקצ'יה בע"פ 9788/03 איל טופז נ' מדינת ישראל, פ"ד נח (3) 245 (2004, להלן: עניין טופז), שם בפס' 7 לפסק דינה:

"חומרתה של עבריינות הצווארון הלבן, הגובלת לרוב במעשי שחיתות ובצע כסף, מתעצמת דווקא נוכח התופעה שעל-פי רוב מבצעה אינם באים מרקע של דוחק ומצוקה כלכלית-קיומית ומתנאים סוציו-אקונומיים ירודים מתמשכים, העשויים להסביר לעיתים את פשרה ואת מניעיה של עבריינות הרחוב בתחום הרכוש, השכיחה והיומיומית בתחום הפילי. היא באה דווקא ממקור של כוח ושררה, תחכום והשכלה ונכונות לנצל את חולשתו וחוסר האונים של הזולת כדי להאדיר כוח ועוצמה כלכלית. מציאות זו מחריפה את הדופי המוסרי הנלווה לעבריינות הכלכלית ואת השלילה שבה".

(הדגשות שלי – מ' א' ג').

על הפגיעה בבני המשפחה ובחברים, על העבריינים הכלכליים לתת דעתם טרם ביצוע העבירות. עם זאת, אין בדברים אלו כדי לגרוע ממשקלו של השיקול האינדיבידואלי בענישה. לבחינה זו, בעניינם של הנאשמים שלפניי, אפנה עתה.

מדובר בשלושה נאשמים וחברה, שהייתה בשליטת הנאשם 2. אתייחס תחילה לפרשיה כולה, כפי שהיא עולה מכתבי האישום המתוקנים (הראשון בעניינם של הנאשמים 1 ו-2, והשני בענייניו של הנאשם 3), כאשר בבחינת הנסיבות הפרטניות לקביעת העונש, אתייחס לכל אחד מהנאשמים בנפרד.

כיוון שעניינו של נאשם 4 עדיין מתנהל, כל האמור לעיל ולהלן מתייחס לנאשמים 1-3 שהודו והורשעו, ואין בכך כדי להשפיע על עניינו של הנאשם 4. ככל שעניינו יוזכר בגזר הדין, יהיה זה רק על פי המיוחס לו בכתב האישום, למען שלמות התמונה, ומבלי להביע כל עמדה לגבי המיוחס לו.

3. כתב האישום המתוקן וכתב האישום המקורי

3.1. עיקרי כתב האישום המתוקן

משה גולדמן, הנאשם 1 (להלן: **הנאשם 1** או **מר גולדמן**), הוא איש שוק הון ותיק ומנוסה. מר גולדמן עבד בבית ההשקעות בטוחה בין השנים 1996-2002, שם הכיר את הנאשמים 2-4. החל משנת 2002 כיהן מר גולדמן כמנהל ההשקעות של קופת הגמל גדיש, שנוהלה באמצעות חברת "גמולות השקעות קופות גמל בע"מ" שבשליטת בנק הפועלים (להלן: **גמולות**). בחודש אפריל 2008 עברה קופת הגמל גדיש להתנהל תחת חברת "פסגות קופות גמל" (להלן: **פסגות**). החל ממועד זה, עד סיום תפקידו בנובמבר 2010, היה הנאשם 1 מנהל ההשקעות של הקופה והיה אחראי על ההשקעה בניירות ערך בקופות הגמל של פסגות, וניהל כספי חוסכים בהיקפים שעומדים על מיליארדי שקלים. פסגות, לאור תפקידה, הינה תאגיד המספק שירות לציבור, ומר גולדמן היה עובד ציבור מתוקף תפקידו זה. לאור תפקידו וסמכויותיו נאסר עליו לפעול באופן ישיר בניירות ערך עבור עצמו.

הנאשם 2, שאול מאור (להלן: **מר מאור** או **הנאשם 2**), גם הוא איש שוק הון ותיק ומנוסה. בשנים 1996-2002, עבד מר מאור בבית ההשקעות "בטוחה" בתפקידים שונים, ומשנת 2004 שימש יו"ר, מנכ"ל ובעלים של בית ההשקעות מאור לוסקי, העוסק בניהול תיקים וקרנות נאמנות.

הנאשם 3, הדר אשרת (להלן: **מר אשרת** או **הנאשם 3**), גם הוא איש שוק הון ותיק ומנוסה. בשנים 1994-2000 עבד בבית ההשקעות "בטוחה" בתפקידים שונים. משנת 2004, שימש מר אשרת בתפקיד מנהל דסק המניות – חדר המסחר במניות, בדויטשה ניירות ערך ישראל בע"מ (להלן: **דויטשה בנק ישראל**), ששימשה חבר בורסה בתקופה הרלבנטית לאישום 2. דויטשה בנק ישראל היא הנציגות של Deutsche Bank AG London (להלן: **דויטשה בנק לונדון**), שהיה מעורב בעסקאות הפצת מניות סלקום. במסגרת תפקידו היה מר אשרת אחראי, בין היתר, על ביצוע פעולות המסחר עבור לקוחות הבנק, ונטל חלק מרכזי בעסקאות הפצה שבוצעו באמצעות דויטשה בנק ישראל.

הנאשם 4, יגאל לוי (להלן: **מר לוי** או **הנאשם 4**), שעניינו עדיין מתנהל, ופרטיו מופיעים בגזר הדין רק לעניין שלמות התמונה, גם הוא איש שוק הון ותיק, שעבד בבית ההשקעות "בטוחה" בין השנים 1998-2000. בשנים 2005-2011 שימש מנהל השקעות בתחום הפנסיה והגמל באקסלנס נשואה גמל בע"מ (להלן: **אקסלנס**), והיה אחראי על השקעה במניות ממדד ת"א 100 עבור קרנות הפנסיה וקופות הגמל שנוהלו באקסלנס.

הנאשם 5, איאן שיף (להלן: **מר שיף, או הנאשם 5**) לא התייצב לדין, וההליכים נגדו הותלו, לאחר שניסיונות לאתרו לא צלחו (החלטה מיום 27.8.20). גם חלקו יובא להשלמת התמונה. מר שיף הוא איש עסקים המתגורר בארה"ב, חבר קרוב של מר גולדמן, ואחיינו של איאן כהן.

כתב האישום המתוקן בשנית (לאחר הסדר הטיעון עם הנאשמים 1 ו-2, והסדר הטיעון עם הנאשם 3, להלן: **כתב האישום המתוקן**), מפרט שורה של חשבונות וחברות קש, בהם השתמשו הנאשמים על מנת לאפשר את ביצוע העבירות, להסוות את אופיין התרמיתי, ולהרחיק את הנאשמים מהעבירות ומהרווחים שהופקו בביצוע העבירות. הדברים נאמרים באופן כללי אך מתייחסים רק לנאשמים שהודו, ולעובדות בהם הודו במסגרת כתבי האישום המתוקנים, כל אחד בעניינו. בכתב האישום מפורטים חשבונות בהם עשו שימוש הנאשמים 1 ו-2: חשבון באילנות בטוחה מס. 659511, על שמו של דניאל שיף, אחיו של נאשם 5; חשבון באילנות בטוחה מס' 658521, על שמו של איאן כהן, דודם של נאשם 5 ודניאל שיף (חשבונות אלו נפתחו ללא ידיעת בעליהם, נוהלו תחילה ע"י הנאשם 1 ולאחר מכן ע"י הנאשם 2); חשבון מס' 565288 בבנק הבינלאומי גם הוא על שם איאן כהן, אליו הועברו כספים מחשבון איאן כהן באילנות בטוחה (חשבון זה נוהל ע"י בית ההשקעות מאור לוסקי ובהמשך ע"י מר מאור עצמו); חשבון נוסטרו של חברת מאור לוסקי בבנק הבינלאומי, מס. 620645, בו שלט הנאשם 2; חשבון קופת הגמל גדיש מס' 5004 בבנק הפועלים (בו ניתנו מרבית הוראות המסחר ע"י הנאשם 1); חשבונות נוספים של פסגות שגם בהם נתן הנאשם 1 את מרבית ההוראות, מפורטים בסעיף 23 לכתב האישום המתוקן בעניינם של הנאשמים 1 ו-2. כן מפורטים חשבונות של אקסלנס, אך כיון שמתן ההוראות באותם חשבונות מיוחס לנאשם 4, שעניינו ממשך להתנהל, לא אפרט זאת במסגרת גזר הדין.

בנוסף לחשבונות הנ"ל מתאר כתב האישום המתוקן את חברות הקש ששימשו להעברות כספים לנאשמים 1 ו-2: חברת Emma Investments Ltd. (להלן: **חברת אמה**), חברה זרה בבעלות יעל גולדמן, אשתו של הנאשם 1, שהתאגדה באיי סיישל ביום 23.5.06, והחזיקה שני חשבונות בנק, אחד בהונגריה והשני בשוויץ; חברת SI Development Ltd., חברה זרה בבעלות רן שטרקמן, חברו של נאשם 1, שהתאגדה באיי סיישל ביום 24.3.2006, שהחזיקה חשבון בנק בסלובקיה; חברת Duntshill Ltd., חברה זרה שהתאגדה בגיברלטר ביום 21.5.04, והחזיקה בחשבון בשוויץ; חברת Ronmick Investment Ltd. חברה קנדית בבעלות רון ומיכל בוקובסקי, חבריו של הנאשם 1, שהוקמה לצורך עיסוקם בנדל"ן, אך שימשה גם היא להעברת כספים במסגרת המיחוס בכתב האישום, לחברה היה חשבון בנק בקנדה; חברת Stenham Global Holding Ltd., חברה ישראלית העוסקת בשיווק קרנות השקעה ומנוהלת ע"י חברת סטנהם העולמית. בחברה זו נפתח גם כן חשבון על שם איאן כהן וכן 4 חשבונות בשם Emuna; חברת Ruler Inc., חברה זרה שהתאגדה בפנמה ביום 6.8.09 ע"י רוני בוקובסקי, חברו של הנאשם 1, שלה חשבון בנק בשוויץ. בסעיפים 56-52 לכתב האישום המתוקן מפורטים חשבונות נוספים.

3.1 א. האישום הראשון - הפקת רווחים אסורים תוך ניצול המסחר בבורסה לניירות ערך (אישום זה מיוחס לנאשמים 1, 2 ו-7)

לפי כתב האישום המתוקן, לכל הפחות בתקופה שבין ינואר 2008 לאוקטובר 2010 ביצעו מר גולדמן ומר מאור מאות עסקאות תרמיתיות במסחר בניירות ערך, ביניהן עסקאות מתואמות בין חשבונות פסגות לחשבון איאן כהן ובין חשבון פסגות לחשבון מאור לוסקי. לאור מורכבות התרמית וההעברות לא אפרט כאן את פרטיהם, אך רשימת החשבונות והחברות לעיל, מבהירים את היקף התכניות ומורכבותה (כפי שמפורט בנספחים א' וב' לכתב האישום המתוקן).

תמצית העבירות הינה בעסקאות מתואמות שביצעו הנאשמים 1 ו-2 בין חשבונות שונים שהיו בשליטתם. על מנת לבצע פעולות מתואמות, הזרים נאשם 1 הוראות מסחר נגדיות לאלה שהזרים נאשם 2, ההוראות הנגדיות יצרו עסקאות מתואמות בין החשבונות, תוך שהחשבונות הפיקטיביים נהנים משערי קניה ומכירה אטרקטיביים ביחס לשער השוק באותה עת, על מנת להשיא לשניים רווחים באותם חשבונות. העסקאות המתואמות בוצעו מינואר 2008 עד אוקטובר 2010, בעשרות ניירות ערך שונים ובימי מסחר רבים כדי שיחזו להראות עסקאות אקראיות בין מוכר מרצון לקונה מרצון. דרך הפעולה מתוארת בהרחבה בפסקה 64 לכתב האישום המתוקן בעניין הנאשמים 1 ו-2 ובנספחים ב' ו-ג' לכתב האישום המתוקן.

בכך השפיעו הנאשמים 1 ו-2 על תנודות שערי ניירות הערך הרלוונטיים לאותן עסקאות, בין היתר בהסתת שערי ניירות הערך שבהם פעלו, ביצירת נפחי מסחר משמעותיים ובהשפעה על קביעת שערי הנעילה. בכך חשפו הנאשמים 1 ו-2 את הציבור לנתוני מסחר כוזבים שיצרו מצג שווא של פעילות תקינה בניירות ערך, תוך ניצול שיטת המסחר לרעה.

הרווחים שנופקו כתוצאה מפעילות זו עמדו על 4.1 מיליוני שקלים, שחולקו בין הנאשמים 1 ו-2 תוך שימוש בחברות וחשבונות הבנק שפורטו לעיל. שיעור הגניבה (הפגיעה בחוסכים) עמד על כ-2.7 מיליוני שקלים. במסגרת זו לקח הנאשם 1, בתפקידו כעובד ציבור שוחד מהנאשם 2. הנאשמים הורשעו בעבירות של תרמית בניירות ערך, קבלת ומתן שוחד, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, כשהנסיבות המחמירות הן היקפי המסחר העצומים, הרווחים הגבוהים שהפיקו, השיטתיות והתחכום, וכן ריבוי העבירות והתכנית המורכבת להסתרתן, ועבירות נוספות כפי שיפורט להלן.

3.1 ב. האישום השני – עסקאות ההפצה של מניות סלקום (מיוחס לנאשמים 1-4 ו-7)

גם לעניין אישום זה יובהר כי אין באמור כדי להביע דעה כלשהי על נכונות הדברים בכל הנוגע לנאשם 4 שעניינו עדיין מתנהל.

דויטשה בנק ישראל שימשה, בתקופה הרלבנטית, חברה בבורסה לניירות ערך בתל אביב. במסגרת זו סיפקה דויטשה בנק ישראל ללקוחות נבחרים, בעיקר גופים מוסדיים, שירותי מסחר בני"ע בהיקפים משמעותיים. שירותי התיווך וההפצה נעשו באמצעות דויטשה בנק לונדון ודויטשה בנק ישראל. נאשם 3 ניהל, כאמור, את חדר המסחר במניות של דויטשה בנק ישראל, היה אחראי על ביצוע הוראות המסחר של לקוחות הבנק, ונטל חלק בעסקאות תיווך והפצה של ניירות ערך שנעשו באמצעות דויטשה בנק לונדון ודויטשה בנק ישראל.

בחודשים ינואר, מאי, נובמבר ודצמבר 2008, נקשרו דויטשה בנק ישראל ודויטשה בנק לונדון בעסקאות שונות להפצת מניות סלקום מגורמים שונים. בינואר מאי ודצמבר 2008, סיכמו דויטשה בנק ישראל ודויטשה בנק לונדון על הפצת מניות סלקום שהיו מוחזקות אצל בעלת השליטה בסלקום, דסק"ש, ובנובמבר סיכמו על הפצת מניות שהיו מוחזקות בידי עובדי ומנהלי סלקום. תפקידו של הנאשם 3, היה לאתר רוכשים עתידיים שיקנו את מניות סלקום מדויטשה בנק לונדון, וכן לספק לדויטשה בנק לונדון מידע על הכמות והשער שבהם יהיה ניתן להפיץ את המניות לרוכשים אלה. רכישת מניות סלקום מהמחזיקים בוצעה רק לאחר שנאשם 3 איתר וסיכם עם רוכש עתידי שיקנה את מניות סלקום מדויטשה בנק לונדון, כאשר מחיר הרכישה נקבע על סמך אינדיקציות שסיפק נאשם 3 באשר לביקוש למניות אלו בשוק.

על פי כתב האישום המתוקן, ניצל נאשם 3 את מעמדו זה בדויטשה בנק ישראל, כדי שנאשם 2, מר שאול מאור, ייקח חלק בעסקאות ההפצה, במאי נובמבר ודצמבר, וייהנה מן ההנחה הגלומה בעסקאות אלה. כן פעל נאשם 3 למכור לנאשם 2 באופן מתואם, מניות סלקום בהיקף משמעותי ביום ההפצה בינואר בשער אטרקטיבי. בכך התאפשר לנאשם 2 להפיק רווחים. תמורת פעולותיו של הנאשם 3 העבירו נאשמים 1 ו-2 תשלומים לחשבון שנפתח על שמו של נאשם 3 בבנק HSBC בלונדון. החשבון נפתח בסמוך להשלמת עסקת ינואר. על פי כתב האישום המתוקן בעניינו, הנאשם 3 היה מודע לכך (ברמה של עצימת עיניים), כי חלק מהתשלומים שהועברו לחשבונו שבלונדון, הועברו מנאשם 2 תמורת פעולותיו של הנאשם 3 בעסקאות ההפצה.

הנאשמים 1 ו-2 העבירו לנאשם 3 תשלומים לחשבונו שבלונדון. כך, בין אפריל 2008 לנובמבר 2011 הועברו לחשבונו של נאשם 3 סך של 530,700 דולר ו-389,662 אירו, מחשבונות שבשליטת נאשמים 1 ו-2 ויעל גולדמן. נאשם 3 היה מודע (ברמה של עצימת עיניים), לכך כי מתוך סכום זה, תשלומים בסך כולל של 250,000 דולר, שהועברו לחשבונו שבלונדון עד ליום 6.1.2009, הועברו מנאשם 2 תמורת הפעולות שעשה, המתוארות בסעיפים 99-103 לכתב האישום המתוקן בעניינו של הנאשם 3, ושפורטו בתמצית לעיל.

כתב האישום מוסיף ומפרט באישום זה שורה של עסקאות בהן רכש הנאשם 2 מניות בעסקאות סלקום כאמור (החל בסעיף 100 לכתב האישום), כמו גם את אופן העברת הכספים. כן מתאר כתב

האישום המתוקן (בסעיף 105) כי עובר לביצוע עסקאות סלקום, סיכם נאשם 2 עם נאשם 1 (ועל פי כתב האישום גם עם נאשם 4) כי ירכשו ממנו, בעסקאות מתואמות, כמות משמעותית ממניות סלקום אותם התעתד לרכוש במסגרת עסקאות ההפצה, ולאחר רכישת המניות אכן בוצעו עסקאות מתואמות אלו, כמפורט בכתב האישום (סעיפים 106-112), עסקאות שהשפיעו על שער מניית סלקום. כתב האישום המתוקן אינו מייחס לנאשם 3 ידיעה או מעורבות בעסקאות המתואמות במניות סלקום לאחר ההפצה. הנאשמים 1 ו-2 הורשעו, גם ביחס לאישום זה באותן עבירות בהן הורשעו באישום הראשון ביחס לעסקאות המתואמות, כפי שיפורט בהרחבה להלן.

נאשם 3 הסתיר מהממונים עליו כי הוא קיבל או עתיד לקבל סכומי כסף משמעותיים מנאשם 2, המשתתף בעסקאות ההפצה, בעוד הוא מהווה גורם ממליץ בעסקאות ההפצה. בכך הניחו נאשמים 2 ו-3 את דעת הממונים על נאשם 3, כי נאשם 3 פועל באופן מיטבי עבור ענייניהן של דויטשה בנק לונדון ודויטשה בנק ישראל בעסקאות סלקום. כתוצאה מפעולותיהם של נאשמים 2 ו-3, נמנעה מדויטשה בנק, מדויטשה בנק ישראל, ובעקיפין גם מהמחזיקים, הידיעה כי עסקאות ההפצה מתבצעות תוך ניגוד עניינים. בפעולותיהם גרמו נאשמים 2 ו-3 לפגיעה במוניטין של דויטשה בנק ודויטשה בנק ישראל, וכן לנזק ממוני עקיף.

בעשותם את המעשים המתוארים קיבלו נאשמים 2 ו-3 בצוותא, במרמה בנסיבות מחמירות, את הנחת דעתם של הממונים על נאשם 3 כי הוא פועל עבור דויטשה בנק, דויטשה בנק ישראל, ובתוך כך עבור המחזיקים, באופן מיטבי וללא ניגוד עניינים או משוא פנים. הנסיבות המחמירות מתבטאות בעוצמת ניגוד העניינים שבו היה נתון נאשם 3, בניצול תפקידו, בפגיעה החמורה באמון מעסיקיו ובעקיפין באמון המחזיקים, ובתחכום הפעולה. ביחס לנאשם 2 מתבטאות הנסיבות המחמירות גם בבצע הכסף שעמד ביסוד הפעולה וברווחים העצומים שהפיק. ביחס לנאשם 3 מתבטאות הנסיבות המחמירות גם ברווחים שהפיק נאשם 2 שמקורם בהנחה הגלומה בעסקאות ההפצה וכן בכספים אשר קיבל נאשם 3 לחשבונו שבלונדון.

במעשים אלו נהגו נאשמים 2 ו-3, אגב מילוי תפקידו של נאשם 3, במרמה ובהפרת אמונים שפגעו בתאגיד.

3.1 ג. האישום השלישי – הלבנת הון – נאשמים 1, 2 ו-7

הנאשמים 1, 2 ו-7 הודו והורשעו, במסגרת אישום זה בעבירות שונות על [חוק איסור הלבנת הון](#) ועבירות קשורות כמפורט בכתב האישום המתוקן.

3.1 ד. האישום הרביעי – שיבוש הליכי חקירה ומשפט והדחת עד – נאשם 1

מואשם הנאשם 1 לבדו בשיבוש הליכים והדחת עד, בכך שבעקבות פתיחת החקירה הגלויה בינואר 2014, ניסה הנאשם 1 להעביר מסר למר רון בוקובסקי, מעורב אחר בפרשה, שלפיו ימסור גרסה שקרית באשר למקור הכספים שהועברו לחשבונותיו, וכן להעביר את הכספים שבחשבונו.

3.2. כתב האישום המתוקן לעומת כתב האישום המקורי

בעת גזירת הדין בעקבות הסדר טיעון עומד לנגד עיני בית המשפט רק כתב האישום המתוקן, ועל סמך העבירות בהן הודו הנאשמים במסגרתו יש לגזור את הדין. [בע"פ 5841/14 מדינת ישראל נ' בדיר ארקאן](#), פס' 21 (פורסם בנבו, 2015, להלן: עניין בדיר ארקאן), נקבע כי: "אל לו לבית המשפט להיזקק לעובדות או לנסיבות שלא נכללו בכתב האישום, שבעובדותיו הודה הנאשם" (עוד ראו: [ע"פ 220/17 נוחי דנקנר נ' מדינת ישראל](#) (פורסם בנבו, 29.08.2018, להלן: עניין דנקנר); [ע"פ 1338/10 יעקב חפוטה נ' מדינת ישראל](#) (פורסם בנבו, 2013); [ע"פ 4876/12 מרדכי עמר נ' מדינת ישראל](#) (פורסם בנבו, 2013) וע"פ [5677/11 פלוני נ' מדינת ישראל](#) (פורסם בנבו, 2012). הדין ייגזר, על פי עובדות כתב האישום המתוקן, כפי שהובאו לעיל.

עם זאת, הצדדים לפניי, ובעיקר ב"כ הנאשם 3, עמדו על עיקרי התיקון בכדי לעמוד על מתחם הענישה המתאים, ועל כן אפרט בקצרה את השינויים. כתב האישום המתוקן עומד על מרבית העובדות שבכתב האישום המקורי.

לגבי הנאשמים 1 ו-2 עיקר תיקון כתב האישום הינו בכמות העסקאות המתואמות שביצעו, ומכאן גם בהיקף הכספים שקיבלו, היקף הפגיעה במשקיעים והיקף עבירות הלבנת ההון, כאשר מרבית העבירות נותרו על כנו. כתב האישום המתוקן בעניינים של הנאשמים 1 ו-2 כולל 98 אירועים של תרמית בניירות ערך, הכוללים מאות עסקאות מתואמות (מכתב האישום המקורי הושטמו 35 אירועים של תרמית בניירות ערך). כתוצאה מכך רווחי התרמית הופחתו מסכום של 4.4 מיליוני שקלים, ל-4.1 מיליוני שקלים בכתב האישום המתוקן. סכום הגניבה גם הוא תוקן והופחת מ-3.1 מיליון שקלים בכתב האישום המקורי ל-2.9 מיליוני שקלים בכתב האישום המתוקן, ובהתאמה עבירות הלבנת ההון.

לגבי נאשם 3 - בכתב האישום המתוקן נמחקה העבירה של קבלת כספים במרמה, כך שכתב האישום המתוקן מייחס לנאשם 3 עבירה אחת של קבלת דבר במרמה, כאשר ה"דבר" הינו הנחת הדעת של הממונים על הנאשם 3 בדויטשה בנק וכן עבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד. התיקון המרכזי השני הינו הקטנת הסכומים שאליהם היה נאשם 3 מודע כי הועברו לו תמורת פעולותיו בעסקאות ההפצה. באשר לסכומי הכסף שהועברו לחשבון נאשם 3 בלונדון, על פי כתב האישום המתוקן, הנאשם 3 היה מודע, ברמה של עצימת עיניים, כי כנגד פעולותיו למען הנאשם 2 בעסקאות ההפצה, היינו, ניצול המעמד והתפקיד בדויטשה בנק על מנת להבטיח שנאשם 2 ייקח חלק בעסקאות סלקום, הועבר לחשבונו סכום של כ-250,000 דולר, וזאת להבדיל מכתב האישום

המקורי, שיוחס לנאשם 3 קבלת סכום של כ-530,000 דולר וכ-389,000 אירו במרמה ותוך מודעות לכך שהסכום כולו הועבר לו בעד פעולותיו בעסקאות ההפצה. התיקון המרכזי השלישי הינו מחיקת עבירת הלבנת ההון שיוחסה לנאשם 3 (לצד תיקונים נוספים, כשהתיקונים כולם הוצגו במסמך עזר שהוגש לבית המשפט).

3.3 הרשעת הנאשמים

הנאשמים 1-3 ו-7, הודו, במסגרת הסדרי טיעון באחריות או מעורבות בעבירות שפורטו לעיל.

הנאשם 1 הורשע על פי הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן מיום 1.11.2020, ולפיכך בעבירות מרובות של תרמית בקשר לניירות ערך, בדרך של השפעה בתרמית על תנודות השער של ניירות ערך, עבירות לפי [סעיף 54\(א\)2](#) [לחוק ניירות ערך](#) יחד עם [סעיף 29\(א\)](#) [לחוק העונשין](#); עבירות מרובות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי [סעיף 415](#) לחוק העונשין יחד עם [סעיף 29\(א\)](#) לחוק העונשין; עבירות מרובות של גניבה בידי מורשה, עבירות לפי [סעיף 393](#) לחוק העונשין ביחד עם [סעיף 29\(א\)](#) לחוק העונשין; עבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד – עבירה לפי [סעיף 425](#) לחוק העונשין ביחד עם [סעיף 29\(א\)](#) לחוק העונשין; לקיחת שוחד, עבירה לפי [סעיף 290](#) לחוק העונשין; ריבוי עבירות של פעולה ברכוש אסור במטרה להסתיר או להסוות את מקורו, עבירה לפי [סעיף 3\(א\)](#) [לחוק איסור הלבנת הון](#); פעולה ברכוש או מסירת מידע כוזב במטרה שלא יהיה דיווח, עבירה לפי [סעיף 3\(ב\)](#) לחוק איסור הלבנת הון; ריבוי עבירות של פעולה ברכוש בדיעה שהוא רכוש אסור, עבירה לפי [סעיף 4](#) לחוק איסור הלבנת הון; 6 עבירות של שיבוש מהלכי משפט, עבירה לפי [סעיף 244](#) לחוק העונשין; 6 עבירות של הדחה בחקירה, עבירה לפי [סעיף 245\(ב\)](#) לחוק העונשין; 6 עבירות של הפרת הוראה חוקית, עבירה לפי [סעיף 287\(א\)](#) לחוק העונשין וניסיון לביצוע עבירת איסור הלבנת הון, עבירה לפי [סעיף 3\(א\)](#) לחוק איסור הלבנת הון ביחד עם [סעיף 25](#) לחוק העונשין.

הנאשם 2 הורשע על פי הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן מיום 1.11.2020, ולפיכך בעבירות מרובות של תרמית בקשר לניירות ערך, בדרך של השפעה בתרמית על תנודות השער של ניירות ערך, עבירות לפי [סעיף 54\(א\)2](#) [לחוק ניירות ערך](#) יחד עם [סעיף 29\(א\)](#) [לחוק העונשין](#); עבירות מרובות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי [סעיף 415](#) לחוק העונשין יחד עם [סעיף 29\(א\)](#) לחוק העונשין; עבירות מרובות של גניבה בידי מורשה, עבירות לפי [סעיף 393](#) לחוק העונשין ביחד עם [סעיף 29\(א\)](#) לחוק העונשין; עבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד – עבירה לפי [סעיף 425](#) לחוק העונשין ביחד עם [סעיף 29\(א\)](#) לחוק העונשין; מתן שוחד, עבירה לפי [סעיף 291](#) לחוק העונשין; ריבוי עבירות של פעולה ברכוש אסור במטרה להסתיר או להסוות את מקורו, עבירה לפי [סעיף 3\(א\)](#) [לחוק איסור הלבנת הון](#); פעולה ברכוש או מסירת מידע כוזב במטרה שלא יהיה דיווח, עבירה לפי [סעיף 3\(ב\)](#) לחוק איסור הלבנת הון; ריבוי עבירות של פעולה ברכוש בדיעה שהוא רכוש אסור, עבירה לפי [סעיף 4](#) לחוק איסור הלבנת הון; רישום כוזב במסמך של תאגיד בכוונה לרמות, עבירה לפי [סעיף 423](#) לחוק

העונשין וריבוי עבירות של פעילות אסורה של בעל רישיון, עבירה לפי [סעיף 4\(א\)](#) יחד עם [סעיף 39\(ב1\)](#) לחוק הייעוץ.

לצד הנאשם 2 ומכוח הודאתו, הורשעה הנאשמת 7, חברה שהייתה בשליטתו וכיום אינה פעילה, בעבירות מרובות של תרמית בקשר לניירות ערך, בדרך של השפעה בתרמית על תנודות השער של ניירות ערך, עבירות לפי [סעיף 54\(א\)2](#) [לחוק ניירות ערך](#) יחד עם [סעיף 29\(א\)](#) [לחוק העונשין](#); עבירות מרובות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי [סעיף 415](#) לחוק העונשין יחד עם [סעיף 29\(א\)](#) לחוק העונשין; עבירות מרובות של גניבה בידי מורשה, עבירות לפי [סעיף 393](#) לחוק העונשין ביחד עם [סעיף 29\(א\)](#) לחוק העונשין; עבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד – עבירה לפי [סעיף 425](#) לחוק העונשין ביחד עם [סעיף 29\(א\)](#) לחוק העונשין; ריבוי עבירות של פעולה ברכוש אסור במטרה להסתיר או להסוות את מקורו, עבירה לפי [סעיף 3\(א\)](#) [לחוק איסור הלבנת הון](#); פעולה ברכוש או מסירת מידע כוזב במטרה שלא יהיה דיווח, עבירה לפי [סעיף 3\(ב\)](#) לחוק איסור הלבנת הון; ריבוי עבירות של פעולה ברכוש בידיעה שהוא רכוש אסור, עבירה לפי [סעיף 4](#) לחוק איסור הלבנת הון; רישום כוזב במסמך של תאגיד בכוונה לרמות, עבירה לפי [סעיף 423](#) לחוק העונשין.

הנאשם 3, הדר אשרת, הודה, במסגרת הסדר טיעון בעבירה של קבלת דבר במרמה – הנחת הדעת של הממונים עליו שניהל את עסקאות הפצת סלקום לטובת הבנק ללא משוא פנים וניגודי עניינים, ובעבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד.

4. הסדרי הטיעון

בעניינם של הנאשמים 1 ו-2 הוצגו הסדרי טיעון סגורים - המאשימה ומר גולדמן עתרו, במסגרת הסדר טיעון מוסכם, כי ייגזרו על מר גולדמן 44 חודשי מאסר לריצוי בפועל, קנס בסכום של 1,500,000 שקלים וחילוט כספי עבירה בסכום של כחמישה מיליון שקלים. המאשימה ומר לוסקי עתרו לעונש של 30 חודשי מאסר בפועל, לצד קנס בסכום של 750,000 שקלים. על כן טיעוני הצדדים לעניין העונש היו ממוקדים יותר, ולא הובאו ראיות לעניין העונש (למעט מסמך רפואי לגבי בנו של הנאשם 2). הנאשמת 7 הורשעה, אך כיוון שאינה פעילה, גזר הדין של הנאשם 2 אמור לשקף גם ענישה שלה.

אשר למר אשרת, הנאשם 3, על פי הסדר הטיעון טענו הצדדים לעונש בטווח שבין 8 חודשי עבודות שירות ל-15 חודשי מאסר בפועל. וכן לגבי גובה הקנס. על כן טענה ב"כ באריכות והביאה הן עדים, הן ראיות לעניין העונש. כיון שאת העבירות הנוגעות לתרמית בניירות ערך ולהלבנת הון עברו רק הנאשמים 1 ו-2 אדון תחילה בגזר דינם של נאשמים 1 ו-2, ולאחר מכן אפנה לגזירת דינו של הנאשם 3.

5. גזר דין בעניינם של הנאשמים 1 ו-2

הנאשמים 1 ו-2, עברו את מרבית העבירות בצוותא, כאשר לכל אחד מהם מיוחסות גם עבירות נוספות. כיון שכך, אעמוד על טיעוני הצדדים לגביהם, וכן אדון בערכים המוגנים של העבירות שביצעו שניהם. רק לאחר מכן אפנה לבדוק לגבי כל אחד מהם בנפרד את נסיבות ביצוע העבירות.

5.1. תמצית טיעוני הצדדים (נאשמים 1 ו-2)

5.1. א. טיעוני ב"כ המאשימה

ב"כ המאשימה ביקשה מבית המשפט לכבד את הסדרי הטיעון אליהם הגיעה עם הנאשמים 1 ו-2. לטענתה, העונשים שהוסכמו בעניינם, מאזנים כראוי בין חומרת העבירות לנסיבות ביצוען ונסיבותיהם של הנאשמים.

אשר לנאשם 1, לטענת ב"כ המאשימה, לעניין [סעיף 40 יג לחוק העונשין](#), יש לראות את מסכת האירועים באישומים 1-3 כמסכת עבריינית אחת כוללת שמטרתה הפקת רווחים והשימוש בהם (ב"כ המאשימה הפנתה בעניין זה [לע"פ 1261/15 מדינת ישראל נ' יוסף דלאל](#) (פורסם בנבו 2015, להלן: **עניין דלאל**). לצד מסכת עבריינית זו הכוללת את תרמית ניירות הערך, העבירות הנלוות לה ועבירות הלבנת ההון (להלן: **האירוע הראשון**), יש לראות כאירוע עברייני נפרד את האישום הרביעי, המיוחס לנאשם 1 בלבד, שעניינו עבירות של שיבוש הליכי חקירה, הדחת עד והפרת הוראות.

ב"כ המאשימה עמדה על הערכים המוגנים באירוע הראשון, תרמית בני"ע – שמירה על שוק ההון בכללותו, הגינות המסחר, יעילות השוק ואמון הציבור בשוק זה (תוך שהפנתה [לע"פ 220/17 נוחי דנקנר נ' מדינת ישראל](#) (פורסם בנבו, 29.08.2018, להלן: **עניין דנקנר**). אשר לעבירת השוחד עמדה ב"כ המאשימה על כך שהערך המוגן בעבירה זו הוא אמון הציבור במערכות הציבורית ומניעת ניצול התפקיד הציבורי להפקת טובת הנאה אישית, והמצאות במצב של ניגוד עניינים. אשר לעבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד, עמדה ב"כ המאשימה על הערכים המוגנים בעבירה זו - להבטיח תפקוד נאות של מנהלי התאגיד, העדפת האינטרס התאגידי ולא האישי, מניעת שחיתות בקרב מנהלים (ב"כ המאשימה הפנתה בעניין זה [לע"פ 2103/07 אביהו הורוביץ נ' מדינת ישראל](#) (פורסם בנבו, 2008, להלן: **עניין הורוביץ**). אשר לעבירה של קבלת דבר במרמה, עמדה ב"כ המאשימה על כך שהאינטרס המוגן בעבירה זו הינו הגנה על חופש הרצון, חופש הפעולה וחופש הבחירה של המרומה (והפנתה בעניין זה [לדנ"פ 2334/09 ישראל פרי נ' מדינת ישראל, פ"ד סד \(3\) 502, 50](#) (2011), להלן: **דנ"פ פרי**). עוד הוסיפה לעניין העבירה של גניבה בידי מורשה כי הערך המוגן הינו שמירת רכוש הזולת, כאשר חומרה מיוחדת מיוחסת לגניבה בידי מורשה, הנובעת מקיומה של מערכת יחסים מיוחדת בין מפקיד הנכס למופקד (תוך הפניה, גם בהקשר זה, **לדנ"פ פרי**). בעניין עבירות הלבנת ההון, טענה ב"כ המאשימה כי הערך המוגן הוא שמירה על ניקיון המערכת הפיננסית והוצאת פירות העבירה מפיו של העבריין לצורך גדיעת שרשרת העבריינות (תוך הפניה [לע"פ 2333/07 שלמה תענד](#) **נ' מדינת ישראל**, פסקה 233 (פורסם בנבו, 2010, להלן: **עניין תענד**).

לדברי ב"כ המאשימה הפגיעה בערכים המוגנים של הנאשם 1 היא רבה לאור מעמדו ותפקידו של הנאשם 1 בשוק ההון (לעניין זה בפנתה ב"כ המאשימה לע"פ 8573/96 [מרדכי מרקדו נ' מדינת ישראל, פ"ד נא\(5\) 481 \(1997\)](#), להלן: [עניין מרקדו](#)).

ב"כ המאשימה טענה כי העובדה שהנאשם 1 שימש, בעת ביצוע העברות, כמנהל ההשקעות של קופת הגמל הגדולה במדינה, שבה הושקעו כספי החיסכון הפנסיוני של הציבור (באותה עת שלטה הקופה בכ-20 מיליארד ₪ של כספי חוסכים), החריפה את הפגיעה בכל אחד מהערכים המוגנים. לדבריה, העובדה, שמי שאמון על כספי חוסכים בהיקפים כה גדולים, מועל באופן בוטה באמון שניתן בידיו ומנצל את תפקידו הציבורי, תוך קבלת שוחד, מרמה והפרת אמונים והפקת רווחים אישיים ניכרים על חשבון חוסכי הפנסיה, מעמידה את שוק ההון ושוק החיסכון הפנסיוני בסכנה של ממש. הפגיעה הקשה באה לידי ביטוי, לטענתה, גם בסכומי הרווחים הגבוהים שהפיק הנאשם, כמו גם במשך הזמן, בשיטתיות ובתחכום שבביצוע העבירות.

ב"כ המאשימה הוסיפה וטענה כי הנאשם 1, נטל חלק מרכזי ודומיננטי בביצוע העבירות, תוך ביצוע המעשים בתוך תקופה תוך החטאת חברים ומקורבים. מבחינת סדרי גודל הלבנת ההון, הסכומים עומדים על כ-20 מיליון ₪ והרווחים שגרף לכיסו עומדים על כ-10 מיליון ₪. ב"כ המאשימה טענה כי נוכח מעשיו החמורים של הנאשם, הענישה הנוהגת בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כאמור [בסעיף 404 לחוק העונשין](#), הרי שאלמלא הסדר הטיעון, מתחם העונש הראוי היה עומד על מתחם ענישה שבין חמש לשמונה שנות מאסר בפועל. לדבריה, עמדת המאשימה גובשה לאחר שנבחנה הענישה הנוהגת גם בפרשות שחומרתן פחותה מבחינת נסיבות ביצוען וגם לאחר שנבחנו פרשות בעלות מאפיינים דומים ביחס לחלק מן האישומים, ותוך שהמאשימה שקלה את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות על ידי הנאשם (נבחנו פרשיות בעניין הדלשטיין (אחד הנאשמים [עניין מרקדו](#)), [ע"פ 4735/03 אילון צברי נ' מדינת ישראל, פ"ד נח\(1\) 681 \(פורסם בנבו, 2003\)](#), להלן: [עניין צברי](#)); [ע"פ 6544/16 עידו ניסנצוויג נ' מדינת ישראל \(פורסם בנבו, 2017\)](#), להלן: [עניין ניסנצוויג](#)); [ת"פ \(כלכלית ת"א\) 47647-06-16 מדינת ישראל נ' שי אבני \(פורסם בנבו\) \[גזר דין מיום 7.6.18\]](#), להלן: [עניין אבני במחוזי](#)), וערעור [בעפ 5118/18 שי אבני נ' מדינת ישראל \(פורסם בנבו, 2019\)](#), להלן: [עניין אבני בעליון](#)); [ת"פ \(כלכלית\) 23327-09-18 מדינת ישראל נ' מרדכי כהן \(פורסם בנבו, 31.01.2019\)](#), להלן: [עניין מרדכי כהן](#)); [ת"פ 54736-06-14 מדינת ישראל נ' ולדימיר יבסטפייב \(פורסם בנבו, 18.6.17\)](#), להלן: [עניין יבסטפייב](#)); [בת"פ 10571-02-15 מדינת ישראל נ' גיא ממון \(פורסם בנבו, 8.9.2015\)](#), להלן: [עניין ממון](#)); [ות"פ \(כלכלית\) 5398-01-15 מדינת ישראל נ' יצחק כהן \(פורסם בנבו, 17.12.2015\)](#), להלן: [עניין יצחק כהן](#)), תוך שב"כ המאשימה מבהירה את השווה והשוונה בכל אחת מהן לעניינו של הנאשם 1, בעמ' 226 לפר').

לגבי הקנס – טענה ב"כ המאשימה כי הקנסות בפרשיות שתוארו לעיל לעניין פרשיית התרמית בניירות ערך, נעים בין קנסות נמוכים של כמה מאות אלפי שקלים ועד לקנס של 2.5 מיליון ₪

שהוטל בשנות התשעים. לדבריה, הסכומים הנמוכים היו קשורים לרווחים שהופקו באותם עניינים ולעיתים לנסיבות אישיות קשות (עניין **ממן ועניין מרדכי כהן**). ב"כ המאשימה סברה כי קנס של 1.5 מיליון ₪ וחילוט חלק מפירות העבירה, היא סנקציה כלכלית ראויה שמגשימה את האינטרסים הציבוריים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות בתיק זה.

אשר לאישום הרביעי, הנוגע לעבירות של שיבוש מהלכי משפט, הדחה בחקירה והפרת הוראה חוקית, עמדה ב"כ המאשימה על הערכים המוגנים בעבירות אלו: שמירה על תקינות וטוהר ההליך המשפטי, כיבוד ערכאות שיפוטיות, חשיפת האמת, עשיית משפט צדק ושמירה על שלטון החוק. ביחס למידת הפגיעה ציינה ב"כ המאשימה כי הנאשם 1 פעל להכשלת פעילות רשויות אכיפת החוק, טשטוש עקבות מעשיו והברחת כספי העבירה. חומרת העבירה באה לידי ביטוי, לדבריה, בפעולות הנאשם במועדים שונים ובדרכים שונות לשיבוש הליך החקירה שנפתח נגדו, בכך שהפעיל אמצעי לחץ שונים על רון בוקובסקי, בין היתר כדי להניאו מלהגיע לארץ ולמסור גרסה בתיק החקירה ולהניעו להברחת כספי העבירה מחשבון רולר, שבו היה בוקובסקי מורשה חתימה.

ב"כ המאשימה ציינה כי מתחם העונש הראוי, ללא הסדר טיעון, עומד על בין 6 ל-12 חודשי מאסר (לאחר שנבחנה הענישה בעניין **יצחק כהן**; [ע"פ 4506/15](#) **צבי בר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 2016: להלן: **עניין בר**); [ע"פ 8080/12](#) **מדינת ישראל נ' אהוד אולמרט** (פורסם בנבו, 2016, להלן: **עניין אולמרט**); **עניין יבסטפייב**, [ת"פ 14-08-44959](#) **מדינת ישראל נ' פרדי רובינסון** [פורסם בנבו] (מיום 13.7.16, להלן: **עניין רובינסון במחוזי וע"פ 5836/16** **פרדי רובינסון נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 2018), להלן: **עניין רובינסון בעליון**); **עניין בדיר ארקאן וע"פ 7179/14** **עמית ז'ן-קלוד טוויל נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 22.11.2015), תוך שב"כ המאשימה עמדה על הדומה והשונה לעניינו של הנאשם 1).

אשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה בעניינו של נאשם 1, ב"כ המאשימה עמדה על כך שיש להתחשב בנטילת האחריות של הנאשם על מעשיו וכן בחלופי הזמן הניכר מעת ביצוע העבירה.

לדבריה, לנוכח הסדר הטיעון החוסך זמן שיפוטי ניכר, בפרט בתקופה זו בה קיים קושי להשמיע עדים שאינם תושבי ישראל (והיו מספר עדי מפתח כאלו), וכן לנוכח חלופי הזמן, החריגה ממתחם העונש ההולם, היא סבירה.

בעניינו של נאשם 2 טענה ב"כ המאשימה כי מעבר לערכים המוגנים באותן עבירות אותן עבר נאשם 1, הרי שנאשם זה מחד לא ביצע עבירת שיבוש, ומנגד הורשע בעבירות של מתן שוחד; עבירות של רישום כוזב במסמכי תאגיד בכוונה לרמות, ביחס לפעולות שביצע בהחתמת איש הקש איאן כהן על מסמכים כוזבים רבים במסגרת ההתקשרות עם איש הקש בחברת מאור לוסקי וכן נאשם בקנייה ומכירת של ני"ע עבור עצמו בהיותו בעל רישיון, בניגוד להוראת [סעיף 4\(א\)](#) לחוק הסדרת העיסוק

בייעוץ השקעות. לדבריה, מטרתו של איסור רישום כוזב במסמכי תאגיד היא מניעת הטעייתו של הקורא במסמכי התאגיד, כאשר הערך החברתי המוגן הוא הבטחת תפקוד נאות של עובדים ומנהלים בתאגיד, העדפת האינטרס התאגידי ומניעת שחיתות בקרב מנהלים (תוך הפניה לעניין הורוביץ ועניין הבי). ב"כ המאשימה הוסיפה כי ביחס לעבירה לפי חוק הייעוץ – הערך המוגן הוא אמון הציבור במנהלי השקעות ומניעת ניגוד עניינים פוטנציאליים בין העניין האישי של יועץ ההשקעות לבין לקוחותיו (תוך הפנייה לעניין גורבץ).

ב"כ המאשימה הוסיפה וטענה כי מידת הפגיעה של הנאשם 2 בערכים המוגנים היא משמעותית, אולם פחותה מפגיעתו של נאשם 1 באותם ערכים המוגנים, וזאת מאחר שאינו חב באותה מידה בחובות אמון כלפי חוסכי קרנות הפנסיה ואינו איש ציבור. כמו כן, נאשם 2 החטיא פחות אנשים בעבירות הלבנת ההון ביחס לנאשם 1.

יחד עם זאת, ציינה ב"כ המאשימה, כי יש לתת משקל למידת הפגיעה של נאשם 2 בערכים המוגנים, בהיותו מומחה בשוק ההון ובעל רישיון ניהול השקעות, וכן בהיותו בעל חברה שניהלה כספי משקיעים רבים.

עוד ציינה, לעניין הפצת מניות סלקום, כי בעבירות הנוגעות לאישום זה מעורבותו של נאשם 2, רחבה יותר מזו של נאשם 1, שכן כמי ששלט בחשבון איאן כהן ובחשבון מאור לוסקי, הוא היה במוקד ביצוע העסקאות עם דויטשה בנק (מול הנאשם 3), ועם אקסלנס.

בנוסף, טענה ב"כ המאשימה כי ביחס לעבירות הלבנת ההון נאשם 2 פגע פגיעה קשה בערכים אלה בפעולות שביצע מול איש הקש, איאן כהן, לפתיחת חשבון הקש והוא אף נסע לשם כך ללונדון ובשעה שביצע הוראות להוצאת הכספים מחשבון הקש ליעדים שונים, תוך שימוש בחתימתו של כהן על מנת להסוות את זהות העומדים אחר הוצאת הכספים. נוסף על כך, פעל נאשם 2 להוצאת יתרת הרווחים על שם כהן ביום 20.8.09 בפגישה במלון מרינה, לחשבון קש נוסף שנפתח על שמו של כהן והעברתם בסמוך לכך לחשבון אחר בשליטת נאשם 2. לאחר מכן, פעל נאשם 2 לחלוקת הכספים לנאשמים 1, 3 ו-4 (עניינו של נאשם 4 טרם הוכרע ולכן האמור לקוח מכתב האישום המתוקן, מבלי שהדבר יהווה הבעת עמדה בעניינו של הנאשם 4). בנוסף, לטענתה, פגע הנאשם בערכים מוגנים נוספים, תוך פגיעה בחוק הייעוץ ותוך שזיף מסמכי תאגיד.

המאשימה סבורה הייתה כי נוכח מעשיו של נאשם 2, והענישה הנוהגת בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, הרי שאלמלא הסדר הטיעון, מתחם העונש היה עומד בין 3.5 ל-5 שנות מאסר בפועל (זאת לאחר הבחנה והשוואה של עניינו של הנאשם 2 לעניינו של אדלר בפרשת מרקדו; יובל פלג (בעניין ממן והתרמית מול חשבונות חברת מגדל).

אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, עמדה ב"כ המאשימה על אותן נסיבות ובהן ההודאה והחיסכון בצורך להעיד עדים מחו"ל בתקופת המגיפה, כמו גם משקל מוגבל שניתן לנסיבות אישיות נוספות. לדבריה, המאשימה לקחה בחשבון, בגיבוש הסדר הטיעון, נסיבות אישיות ביחס לבנו של נאשם 2 וכן במידע שהוצג לה ביחס לקשר המיוחד בין האב לבנו בנסיבות האישיות המסוימות הקשות של הבן.

אשר לקנס, המאשימה סברה כי הקנס עליו סוכם, בסכום של 750,000 שקל, ראוי הן לאור הקנסות שהוטלו במקרים דומים, הן ביחס לקנס שהוטל על נאשם 1 שחלקו בפרשה גדול יותר.

1.5.1. טיעוני ב"כ נאשם 1

ב"כ הנאשם 1 ביקשה גם היא כי בית המשפט יכבד את הסדר הטיעון. לדבריה, מדובר בהסדר ראוי ומאוזן בנסיבות התיק ובעניינו הספציפי של נאשם 1. ב"כ הנאשם 1 טענה כי הסדר הטיעון אינו חורג מרף הענישה במקרים דומים ומאזן בין חומרת העבירות לבין משך הזמן הארוך שחלף מאז ביצוען והקשיים הראייתיים שנבעו, בין היתר, גם ממשך הזמן שחלף. עוד תמכה ב"כ נאשם 1, בבקשת המאשימה, כי בית משפט יבחן את האירוע כולו כאירוע אחד, מכלול עברייני אחד שמאופיין במחשבה פלילית אחת, ובתכנון אחד, שכולל זיקת קשר הדוקה בין כל המעשים, וזאת על אף שמדובר במספר אישומים שהתפרשו על פני תקופה, תוך שימוש בחשבונות שונים.

אשר לנסיבותיו האישיות, תיארה ב"כ הנאשם 1, את נסיבות חייו, וציינה כי הנאשם 1, משה גולדמן הוא בן 52, גדל ברמת גן, מתגורר היום בתל אביב. הוא נשוי ליעל ואב לשלושה ילדים: איתי בן 20 שמשרת בממ"ר, אלון בן 18 שעתיד להתגייס לחיל הים ובת 14 תלמידת תיכון. לדבריה, משה הוא אב מאוד מעורב בחיי הילדים שלו, הוא כתובת ישירה שלהם לכל דבר ועניין, וזאת אולי נקודת האור היחידה שהייתה לו בשנים האחרונות, אותן 7 שנים שחלפו מאז פרוץ החקירה, בהן הוא יושב בית. ב"כ הנאשם 1 ציינה עוד כי הנאשם 1 שירת בצבא כקצין בצנחנים וסיים מילואים בדרגת רב סרן, ובעל תואר שני במינהל עסקים מאוניברסיטת בן גוריון.

עוד הוסיפה ב"כ הנאשם 1, כי מר גולדמן עבד למעלה מ-20 שנה בגופים שונים בשוק ההון, התחיל כמבצע בבנק הבינלאומי והגיע עד למעמד של מנהל השקעות ראשי במסגרת תפקידו האחרון בחברת מנורה.

על אף, שלדברי ב"כ הנאשם 1 אין חולק על חומרת העבירות שביצע, יש לזכור כי מר גולדמן היה עובד מוערך שהוביל את קופות הגמל שניהל בשנים הקשות ביותר בשוק ההון, כך, לדבריה, בשנת 2008, השנה המרכזית בכתב האישום, ואחת משנות המשבר הכי גדולות בשוק ההון, קופות הגמל של גדיש, אותן ניהל, סיימו במקומות הראשונים בקרב קופות הגמל וזאת הודות לתושייתו ויכולתו לנווט את התנהלות הקופה בצורה בטוחה בשנה משברית שכזו. עוד הפנתה ב"כ הנאשם 1 בעניין זה

לעדים שנשמעו במסגרת ההוכחות שהחלו שתיארו את מר גולדמן כמנהל השקעות מנוסה, מקצועי שעושה את עבודתו בצורה טובה.

ב"כ הנאשם 1 הדגישה כי העבירות בביצוען הודה מר גולדמן, בוצעו בתקופה שבין פברואר 2008 ליוני 2009, כשנה ורבע, כשלדבריה, יש ליתן משקל לכך שמדובר בתקופה קצרה שאינה מאפיינת בוודאי אינה מאיינת את השנים הרבות בהן פעל הנאשם במסירות כלפי העמיתים.

אשר לעבירות הלבנת הון, טענה ב"כ נאשם 1 כי חשוב לזכור שמדובר בשנים בהן [חוק איסור הלבנת הון](#) עוד היה בחיתוליו, והמודעות של הציבור לפליליות של מעשים כאלה, הייתה נמוכה. מדובר בעיקר בחשבונות בנק של חברים, שנפתחו בלי קשר לעבירות התרמית, חברים שסייעו אחד לשני, בשלבים שונים וצרכים שונים בחייהם.

ב"כ הנאשם 1 הפנתה גם היא למקרים בהם נפסקו עונשים דומים, ולטענתה העונש המוצע במסגרת הסדר הטיעון, עומד במתחם הענישה ואינו חורג ממנו (ב"כ הנאשם 1 הפנתה [לעניין ממן](#); עניין [יצחק כהן, עניין מרדכי כהן](#), וכן אבחנה את [עניין מרקדו](#) מעניינו של הנאשם 1). עוד טענה ב"כ נאשם 1 כי במקרים האחרים שהוצגו ע"י ב"כ המאשימה, חלוף הזמן לא היה חמור כבענייננו, ולא חלף כעשור מביצוע העבירות ועד העמדה לדין. לטענתה יש לתת משקל משמעותי לחלוף הזמן במקרה שלפנינו.

אשר לקנס, השוותה ב"כ הנאשם 1 את הקנס עליו סוכם במסגרת הסדר הטיעון – 1.5 מיליון שקלים – וטענה כי הוא חורג מקנסות שנפסקו במקרים דומים (תוך שהפנתה [לעניין ממן ועניין מרדכי כהן](#)).

אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, טענה ב"כ הנאשם 1 כי זו ההסתבכות הפלילית הראשונה של הנאשם 1 ולאור המחיר הכבד שהוא ומשפחתו שילמו מעצם קיום החקירה, ניהול ההליך, משך הזמן שחלף (הנאשם נחקר לראשונה בינואר 2014), אין ספק שהוא הורתע ולא ישוב לבצע עבירות. עוד עמדה ב"כ הנאשם 1 על כך שהוא בחר להודות ולקחת אחריות מלאה על התנהגותו ומעשיו, על כך שהוא מכה על חטא ומצטער על מעשים אלה, והדגישה כי העבירות שביצע אינן מייצגות אותו בשום צורה שהיא, ומדובר באירוע חריג בהתנהגות שלו ובתפקוד שלו לאורך שנים. ב"כ נאשם 1 טענה כי מדובר באדם רגיש לסביבה, אכפתי, חבר טוב ואיש משפחה מסור.

לדבריה, פרק הזמן שחלף הוא עינוי דין בלתי נסבל, הנאשם 1 ואשתו שגם הייתה נאשמת בתיק זה (הנאשמת 6 שנמחקה במסגרת הסדר הטיעון), עצרו את חייהם מאז ינואר 2014 ובמשך קרוב ל-7 שנים כל עולמם נסוב סביב החקירה ומאז שנת 2019 גם סביב ההליך בבית משפט. לדבריה, הזמן שחלף נתן את אותותיו, והנאשם שנמצא היום לפני בית המשפט, אינו אותו אדם בן 39 שביצע את העבירות בביצוען הודה. לטענתה, בחלוף הזמן עולה שאלת אפקטיביות ההרתעה.

ב"כ הנאשם עמדה על כך שכתוצאה מההליך הזה, הנאשם איבד, אף כי בצדק, את השם הטוב שהיה לו וכיום אין לו עתיד מקצועי בתחומו, הוא עובד ממרתף הבית, הוא עזב את עבודתו בחברת מנורה עם פרוץ החקירה, מיוזמתו. לדבריה, כאשר החקירה פרצה הנאשם כבר לא עבד בחברת פסגות, שזו החברה הרלוונטית במועד ביצוע העבירות, ולמרות היותו עובד מוערך שלא התבקש לעזוב את עבודתו, הוא לקח אחריות ועזב את חברת מנורה על מנת לא לגרום לנזק לשמה של החברה. לדברי ב"כ הנאשם 1, הוא נעזר בבני משפחתו לצורך פרנסה ומשפחתה של אשתו היא שתומכת בהם כלכלית. עוד טענה כי התא המשפחתי של הנאשם 1 ואשתו, שהייתה, עד להסדר הטיעון, גם היא נאשמת בתיק, ספג זעזועים קשים ובמשך שנים הוא התנהל בחוסר יציבות. לכך נלווים כמובן נזקים נפשיים, טיפול תרופתי בתרופות פסיכיאטריות שונות, טיפול בכדורי שינה ותופעות רפואיות שונות כגון שלבקות חוגרת שחוזרת בעקבות הסטרס ואבנים בכליות. עוד הוסיפה כי במקביל, וללא קשר ישיר להליכים המשפטיים, קרו אירועים קשים במשפחה, אביה של יעל, אשתו של הנאשם 1 נפטר; אמו חלתה בסרטן; אשתו יעל נאלצה לעזוב את המקצוע שלה – היא היתה בק אופיס בקרן גידור ועברה להיות מורה בבית ספר, וגם את העבודה הזו היא נאלצה להפסיק, לאור היערכותה למשפט וחוסר יכולתה להתייצב לשיעורים. גם היא כיום עובדת מהבית וכל שהיא עושה זה מתן שירותים פרטיים בצורה מקוונת.

עוד הוסיפה ב"כ הנאשם כי יש לתת משקל ניכר לנטילת האחריות של הנאשם. לדבריה, המגעים בין הצדדים להסדר נמשכו תקופה ארוכה, על אף שהבשילו לכדי הודאה רק לאחרונה ולאחר שהחלו מועדי ההוכחות. לדבריה, אחת הנקודות המרכזיות שהנאשם התקשה לקחת אחריות לגביהן הייתה ניסוח כתב האישום שדיבר על פגיעה בכספי העמיתים, שכן מרבית העסקאות שביצע הנאשם היו רווחיות לעמיתים. לעניין זה חזרה ב"כ הנאשם על הרווחים הגדולים שנצברו לקופה בשנת 2008, שהיא השנה המרכזית לכתב האישום ודירוגה לקופה מספר 1 במדינת ישראל. עם זאת, כך ציינה, כיום הנאשם 1 מבין את חומרת מעשיו, לרבות פגיעה ברווחים פוטנציאליים של העמיתים ולוקח אחריות.

עוד טענה כי העובדה שהנאשם הודה ולקח אחריות, חסכה זמן שיפוטי יקר ומשאבי תביעה מרובים. זאת, לדבריה, לאור קשיי הוכחה לא מבוטלים שהיו ביחס לאישומי התרמית בני"ע, כאשר חו"ד המומחה שניתנה רק בשנת 2019 לא כיסתה את כל העסקאות ולא קבעה ממצאים חד משמעיים ולכן נמחקו עשרות אירועים מכתב האישום וכתב האישום תוקן בהתאם. עוד טענה כי גם ביחס לאישום השלישי, הנוגע להלבנת הון, היו קשיים לא מבוטלים בהוכחת פעולות ההלבנה הנטענות שחייבו חיקורי דין ב-13 מדינות, ניהול הליך יקר ומסורבל, שספק אם היה מאפשר להוכיח את היקף הרווחים הנטען והיה מקשה עד מאד על המאשימה לקשור בין חשבונות מסוימים לנאשם.

ביחס לאישום הרביעי – ב"כ הנאשם 1 ציינה כי אינם מקלים ראש בעבירות המנויות בו, אולם מדובר באישום נלווה וצדדי. לדבריה, ההגנה הצטיידה בחוות דעת מומחה לפיה קבילות ההקלטות שהמאשימה רצתה להגיש הייתה מוטלת בספק גדול, אבל במסגרת לקיחת האחריות, בחר הנאשם 1 לשים את הפרשה כולה מאחוריו, לרבות את מה שנטען כנגדו באישום הרביעי.

5.1.ג. דברי הנאשם 1, מר גולדמן

הנאשם 1 הקריא מהכתב דברים שהכין:

"אני מבין את חומרת המעשים שלי, מתחרט מעומק הלב ולוקח אחריות מלאה. המשבר שעברתי משנת 2014 מאז תחילת החקירה הוא עצום. 7 שאני שנים מחכה שתתקבל החלטה, הייתי בהמתנה לעונש, שילמתי מחירים נפשיים, רפואיים ומשפחתיים קשים שלא לדבר על כלכליים. אני רוצה לשים את הפרק הזה מאחורי, להגן על שלמות התא המשפחתי שלי ושלמותם הנפשי והבריאותי של ילדי ואשתי."

5.1.ד. טיעוני ב"כ נאשם 2

ב"כ הנאשם 2 הצטרפה לבקשה כי בית המשפט יכבד את הסדר הטיעון. לדבריה, לנאשם היה קושי לקבל את הסדר הטיעון בתחילה משום שסבר כי הראיות לא מצביעות על תיאום אלא לכל היותר על קיומו של מידע מקדים, מה שמכונה "התרמה" או "פרונט רנינג" ושאינו מהווה עבירה. הנאשם 2 טען כי בוודאי באותם שנים, 2008 עד 2010 כך היה מקובל לפעול בשוק ההון הישראלי. ב"כ הנאשם 2 טענה כי בעניין הזה לא ניתן היה להגיע להסכמה עם המאשימה מבלי לנהל את ההליך, ובסופו של דבר, נאשם 2 החליט לעצור את ההליך בנקודת זמן זו, להודות ולקחת אחריות על מעשיו. ההסבר לבחירה זו נעוץ לדבריה בחלופי הזמן, ובשיקומו של הנאשם 2.

אשר לחלופי הזמן, טענה ב"כ הנשם 2 כי המעשים נושא כתב האישום החלו בשנת 2008, אז כבר היו מיידעים מודיעיניים כפי שעולה מחומר החקירה, שמייחסים לנאשמים ולאחרים חשדות שונים, שהתגבשו לכדי חקירה רק בשנת 2013. מבחינת נאשם 2, החקירה הפכה לגלויה בשנת 2014, אז זומן לרשות ני"ע. מאז חלפו 7 שנים, לדבריה, 7 שנים רעות, במהלכן הנאשם מאבד את רישיונו, את בית ההשקעות שהקים בו ידיו ושבשיאו מנה 50 עובדים וזה היה כל עולמו, כמובן גם את המוניטין שלו בשוק ההון וכל זה עוד לפני שהמשפט בכלל החל.

אשר לנאשם עצמו, ציינה ב"כ הנאשם 2 כי הנאשם בן 51, יליד פתח תקוה, ללא עבר פלילי, שירת שירות צבאי קרבי בגבעתי, בעל תואר ראשון בכלכלה וניהול בהצטיינות מהטכניון, ותואר MBA מאוניברסיטת תל אביב, איש משפחה מסור ולא רק להוריו, אלא גם לרעייתו ולששת ילדיו (בגילאים 16-3), אבא מחובר ומעורב מאד בחיי ילדיו. עוד עמדה על מצבו הייחודי של אחד הילדים שיקשה על הפרידה מהנאשם 2. עוד ציינה ב"כ נאשם 2 כי שני הוריו של הנאשם חלו בסרטן, ומצבם חמור. לדבריה, הנאשם התמודד בשנים האחרונות לא רק עם נטל הטיפול בהורים והצער על

מכאובם, אלא גם עם התחושה הסובייקטיבית שלו ממעשיו והאכזבה של הוריו ממנו והדאגה אליו, הם שגרמו להם לחלות במחלות שמסכנות את חייהם. מדובר במשא כבד עבורו.

ב"כ הנאשם 2 הוסיפה וציינה כי הנאשם 2 השתקם במוכן זה שאין חשש שיחזור לבצע עבירות. לדבריה, הנאשם נמצא היום במקום נפשי ותודעתי אחר לחלוטין מזה שהיה לפני 12 שנים, בעת ביצוע העבירות. הוא מבין את הפסול שבמעשים, כואב את המחיר האדיר שמשפחתו משלמת ביחד איתו על מעשיו, ורוצה לשים את העניין מאחוריו ולהתחיל מחדש. לדבריה, את הלקח הוא למד ואין שום חשש שיחזור על המעשים.

ב"כ הנאשם 2 טוענת כי העונש עליו הוסכם במסגרת הסדר הטיעון, של 30 חודשי מאסר, נמצא בליבו של רף הענישה המתאים במקרה זה (תוך שהיא מפנה לעונשו של פלג – אחד הנאשמים **בעניין ממן**).

אשר לקנס, טענה ב"כ נאשם 2 כי **בסעיף 40ח לחוק העונשין**, מצווה המחוקק על בית משפט לקבוע את מתחם הקנס, בהתחשב, בין היתר ביכולתו הכלכלית של הנדון. לדבריה, לנאשם אין משאבים כלל, ולכן הוא מסתייע בייצוג של הסניגוריה הציבורית, כאשר הוא עובד כרגע בשיווק לקוחות תמורת דמי שיווק, כאשר כלכלת המשפחה מרובת הילדים מוטלת על כתפיו. לכן, לדבריה, הקנס בסך 750,000 שקלים מהווה נטל עצום עבורו, ומשכך סוכם כי הקנס ישולם רק לאחר שנה.

5.1. ה. דברי נאשם 2, מר מאור

הנאשם 2 אמר בדיון כי הוא מודע לחומרה של המעשים ומודה בכל מה שנאמר לגביו בדיון. והוסיף: "אני והמשפחה שלי רוצים להתחיל את הסוף של הדבר הזה."

5.2. גזירת הדין על פי סימן א'1 לפרק ו' בחוק העונשין (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה)

סימן א'1 לפרק ו' בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: **סימן א'1 ו-חוק העונשין**, בהתאמה), עוסק בהבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה. מכוח התיקון **(סעיפים 40א-40ט לחוק העונשין)**, על בית המשפט לקבוע תחילה את מתחם הענישה הראוי בגין העבירה בנסיבותיה, ורק אז, ולאחר שנלקחו בחשבון נסיבותיו האישיות של הנאשם, על בית המשפט לגזור את דינו בתוך מתחם הענישה (למעט מקרים חריגים בהם ניתן לסטות ממתחם זה). חשיבות התיקון היא בהבחנה שיש לעשות בין האשם והגמול הראוי לעבירה כשלעצמה (שיקולים אובייקטיביים) לבין שיקולים אינדיבידואליים הנוגעים לנאשם. החוק קובע מבחן דו שלבי בגזירת עונשו של נאשם (למעט אם יש מספר עבירות שאז יש כשלב מקדים לקבוע האם מדובר באירוע אחד לצורך הענישה). בשלב הראשון, על בית המשפט לקבוע מהו מתחם הענישה ההולם, בהתחשב בחומרת העבירה ובנסיבות ביצועה. מבחן נורמטיבי-אובייקטיבי. בשלב השני על בית המשפט לבחון אם מתקיימים שיקולים חריגים הנוגעים לנאשם ומצדיקים לסטות מהמתחם שנקבע בשלב הראשון – פוטנציאל שיקום מיוחד (שאינו ניתן לחרוג

מהמתחם (לקולא) או הגנה על הציבור (שאז ניתן לחרוג מהמתחם לחומרא), ובשלב השלישי על בית המשפט לבחון את נסיבותיו של הנאשם שלפניו (לקולא ולחומרא), ולאורך לגזור את עונשו.

5.3. האם מדובר באירוע אחד או מספר אירועים לצורך הענישה

סעיף 40ע **לחוק העונשין** קובע כי על בית המשפט להכריע האם העבירות בהן הורשע הנאשם מהוות אירוע אחד או מספר אירועים, כשאם מדובר במספר אירועים יש לקבוע מתחם ענישה נפרד לגבי כל אחד מהם. לשם מתן מענה לשאלה האם מדובר באירוע אחד או כמה, יש לבחון את הקשר בין העבירות בהן הורשע הנאשם. ככל שמדובר בקשר הדוק בין המעשים המיוחסים לנאשם והעבירות בהן הורשע, כך תהיה הנטייה לקבוע מתחם עונש אחד, הכל בהתחשב בעובדות ובנסיבות הרלוונטיות לכל מקרה ומקרה [ראו: **עניין דלאל**, שם בפס' 25-13, עוד ראו: **ע"פ 4603/17 דוד אדרי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 16.07.2019, להלן: **פרשת פסגות**), בפסקה 12 לפסק דינו של כב' השופט עוזי פוגלמן, בחלק העוסק בגזר הדין].

האירועים המיוחסים לנאשמים 1 ו-2 באישומים 1-3 וכוללים את העסקאות המתואמות, התרמית בניירות הערך, עסקאות ההפצה של מניות סלקום והלבנת ההון, מדובר במתחם ענישה אחד. הנאשמים 1 ו-2 היו שותפים לבניית רשת תרמית לביצוע עבירות בניירות ערך והברחת הכספים שנתקבלו כתוצאה מכך. אמנם חלקו של כל אחד במסכת שונה, אך מדובר במסכת אחת, לגבי כל אחד מהם.

לגבי נאשם 1 יש להוסיף לכך מתחם שונה לגבי עבירות הדחת עד ושיבוש הליכי חקירה ומשפט, ומפורטות באישום הרביעי. מדובר במסכת מעשים נפרדת שמטרתה שיבוש ההליכים לאחר שנפתחה החקירה הגלויה, ולכן בעניין זה ייקבע מתחם נפרד.

5.4. קביעת מתחם הענישה במקרה של הסדר טיעון סגור

בית המשפט העליון עמד על כך שהיחס בין תיקון 113 **לחוק העונשין** להסדרי טיעון אינו ברור, אך כי אין מקום להרחיב בקביעת מתחם הענישה כאשר עסקינן בהסדר טיעון, זאת בעיקר כאשר על פניו הסדר הטיעון אינו חורג ממתחם הענישה (**ע"פ 6943/16 גנדי גלקין נגד מדינת ישראל**, פס' 3 (פורסם בנבו, 2018, להלן: **עניין גלקין**). כאשר מוצג עונש סגור ומוסכם במסגרת הסדר טיעון שאינו חורג ממתחמי ענישה שנקבעו בעבירות מסוג זה, הרי שאין צורך לפרט (על השפעת תיקון 113 לאור הסדרי הטיעון ראו: **ענת הורוויץ, "החוק להבניית שיקול הדעת** השיפוטי בענישה" בתוך: **שורשים במשפט**, 837 (דינה זילבר עורכת, 2020). אולם, בעניין שלפניי שונים פני הדברים. ראשית, משום שהמאשימה עצמה ציינה כי הענישה עליה סוכם חורגת מהמתחם שהייתה עומדת עליו לולא הסדר הטיעון, אם כי במעט לטענתה, ובנוסף, בעניינו של הנאשם 3, הצדדים לא הסכימו על עונש מומלץ במסגרת הסדר הטיעון, אלא טענו בתוך טווח מסוים. כיון שמדובר באותה פרשיה ויש חשיבות לעונשים שנגזרים על כל הנאשמים, וכיון שהעונשים המוסכמים לגבי נאשמים 1 ו-2 חורגים מהמתחם, אעמוד על מתחם הענישה ללא הסדר הטיעון לגבי כל אחד מהנאשמים.

כדי לקבוע האם הסדר הטיעון עומד במתחם העונש ההולם לקחתי בחשבון את הערכים המוגנים והפגיעה בהם, וכן את נסיבות ביצוע העבירות ונסיבותיהם האישיות של הנאשמים כפי שיפורט להלן.

5.5. הערך החברתי המוגן וחומרת העבירה - קביעת החומרה המושגית של מעשה העבירה, בעבירות אותן ביצעו שני הנאשמים (1 ו-2)

אעמוד להלן על הערכים המוגנים בעבירות אותן עברו הנאשמים 1 ו-2:

5.5.א. הערך המוגן בעבירת תרמית בניירות ערך

הערך המוגן בעבירת תרמית בניירות ערך הוא שמירה על שוק ההון ועל תשתית שוק ההון העומדת על הגינות המסחר, יעילות שוק ההון ואמון הציבור בשוק ההון ובבורסה לניירות ערך (ראו: עניין דנקנר).

מטרתו של [חוק ניירות ערך](#) בכלל, ו**[סעיף 54](#)** לחוק בפרט היא הגנה על ציבור המשקיעים. העבירה של תרמית בניירות ערך, על סוגיה השונים, באה כדי למנוע התערבות מלאכותית בשוק ההון. התערבות בשוק ההון, הנעשית במחשכים, מעניקה יתרון בלתי הוגן למי שפועל כך, וככלל באה על חשבון המשקיעים. חוסר שוויון בין השחקנים בשוק, בוודאי בנוגע להתערבות מלאכותית כאמור, פוגעת בשוק ההון, ומכאן בכלכלה כולה, המבוססת, במדינות של שוק חופשי, על שוק הון יעיל ומתפקד.

שוק ההון מספק מסגרת שבה מתאפשרת פעילות חיסכון והשקעה במיזמים עסקיים שונים, לרבות בחברות יצרניות, ובתוך כך מקדם הקצאה יעילה של מקורות ומשאבים במשק. משכך, שוק ההון מהווה מנוע לצמיחה כלכלית בטווח הארוך (ראו: [רע"פ 11476/04 מדינת ישראל נ' חברת השקעות דיסקונט בע"מ](#), פסקה 118 (פורסם בנבו, 2010) וכן: מוטי ימין ואמיר וסרמן [תאגידי וניירות ערך](#), 5 (2006)).

בשוק הון יעיל ומשוכלל, נקבע מחירו של נייר ערך, בעסקאות רבות של מוכרים וקונים מרצון (ראו: יוסף ניצני ודניה קרת 'הבורסה לניירות-ערך והמערכת השיפוטית – הטיפול במניפולציה בניירות-ערך' [עיוני משפט](#) טו, 609 (1999) ורון עדיני, [דיני ניירות ערך](#), 576-577 (2004). לצורך הגנה על ציבור המשקיעים והבטחת אמון הציבור בשוק ניירות ערך, יש להבטיח כי תנודות בשער ישקפו שינויים בהיצע ובביקוש של נייר ערך, כנגזרת מערכו הכלכלי של הנייר ותוחלת הרווח הצפוי מההשקעה בו, ולא היצע וביקוש מלאכותיים (עניין דנקנר, בפסקה 29; [רע"פ 2184/96 חיים חרובי נ' מדינת ישראל](#), [פ"ד נד](#) (2) 114, 122 (1998)).

המבצעים עבירות תרמית פוגעים ביעילות שוק ההון, ומשפיעים על מחיר נייר הערך באופן מלאכותי שאינו עומד בכללי המשחק שקובע [חוק ניירות ערך](#) והתקנות על פיו. במקרה כזה מחיר נייר הערך

מושפע מאותה התערבות מלאכותית ואינו משקף מחיר המבוסס על עסקאות מרצון המבוססות, ככלל, על מידע הקיים בשוק. התערבות מלאכותית בכוחות השוק באמצעות מעשי תרמית פוגעת באמון הציבור ומגבירה את החשש שמחירי ניירות הערך הנסחרים אינם מבטאים נכונה את הפעילות הכלכלית בחברה ובשוק.

כפי שפתחתי ואמרתי, עבירות אלו, נחזות, לכאורה, להיות עבירות "נקיות", נעדרות קרבן ישיר, המבוצעות בידי אנשי עסקים, דוגמת הנאשמים שלפניי. בפועל, בעבירות אלו קיימת פגיעה כפולה – הן בשוק ההון בכללותו, ובהשפעות הכרוכות בכך על הכלכלה, שבבסיסה עומד שוק הון יעיל המאפשר גיוס הון, הן במשקיעים בפועל בשוק ההון. כיון שרובו מורכב ממשקיעים מוסדיים, מדובר בכספים של כמעט כל אחת ואחד מאתנו (ראו: **עניין גורבץ**, פס' 8 לפסק דינה של כב' השופטת דפנה ברק ארז).

5.5.5. הערך המוגן בעבירת השוחד

הערך המוגן בעבירות שחיתות הוא רחב, עניינו נוגע הן לשמירה על טוהר השירות הציבורי, הן לאמון הציבור ברשויות השלטון וממלאי תפקידים שלטוניים. עמד על כך כב' השופט מני מזוז ב**רע"פ 3292/15 שלמה לחיאני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 2015, להלן: **עניין לחיאני**, בפסקאות 5 ו-8 לפסק דינו):

"... ההשלכות של תופעת השחיתות במערכות השלטון, חורגות הרבה מעבר להיבט הצר של מעשה עברייני הפוגע בקרבן עבירה מוגדר. בניגוד לעבירות 'רגילות', קורבנותיה של השחיתות השלטונית הם הציבור כולו. השחיתות השלטונית מהווה איום אסטרטגי על החברה. לשחיתות השלטונית יש השלכות שליליות רחבות ועמוקות - חברתיות, פוליטיות, מוסריות, כלכליות ואחרות - להן פוטנציאל ממשי לפגיעה גם בחוסן הלאומי של המדינה. כישלון במאבק בתופעה זו עלול להביא להתפרקות חברתית ולקריסה כלכלית... בהכללה ניתן לומר, שלא ניתן לקיים חברה מתוקנת, מתפקדת ומשגשגת - מבחינה חברתית, פוליטית וכלכלית - מקום שהשלטון נגוע בשחיתות ומקום שהציבור לא רוחש אמון למערכת השלטונית".

כב' השופט א' רובינשטיין קבע לעניין זה ב**רע"פ 3609/14 מדינת ישראל נ' עדי אלסין** (פורסם בנבו, 2014), בפסקה א' לפסק דינו: **"ייאמר בקול צלול, עבירת שוחד - מטילה רקב מצחין בשירות הציבורי ומדרדרת אותו למדרגת עולם שלישי שמדינת ישראל אסור לה ליפול אליה."**

אולם הדברים המפורטים ביותר נאמרו בפרשת הולילנד (**רע"פ 4456/14 אביגדור קלנר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 2015, להלן: **פרשת הולילנד**). בפתח פסק הדין מובא הפסוק מדברים טז, יט: **"...לא תקח שוחד כי השחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים"**. כב' השופט ניל הנדל עמד באותו עניין, בחלק הכללי של פסק הדין, על הערך החברתי הנפגע מעבירות שחיתות בכלל ועבירת השוחד בפרט וקבע (פסקה 1 למבוא, בעמ' 43): **"הייתי מוסיף כי זהו העיוורון שבעיוורון: מקבל השוחד לא תמיד מודע לכך שראייתו ושיקול דעתו נפגעו. הוא איננו רואה את אשר הוא מחויב לראות."**

בהמשך, לאחר שסקר כב' השופט הנדל את התחנות במאבק בשחיתות השלטונית, הרכיב (שם בעמ' 44):

"הנה כי כן – ההיסטוריה מלמדת אותנו לקח חשוב: לקיחת השוחד היא תרבות רעה וממאירה. היא נכרכת עם עוולות מוסריות נוספות - עיוות דין, הונאת הציבור, ופגיעה בבניה החלשים ביותר של החברה. התיקון לעתיד לבוא כולל מנהיג אשר "נער כפיו מתמוך בשוחד" (ישעיהו לג, טו). זו גם דמותו האידיאלית של מי שיזכה לגור באוהלו של בורא עולם, אותו איש אשר "כִּסְפוֹ לֹא נָתַן בְּנֶשֶׁךְ וְשֹׁחַד עַל נְקִי לֹא לָקַח" (תהילים טו, ה).

חשוב להבין גם כי ריקבון השוחד, ככל ריקבון, איננו נעצר בקרב שכבת המנהיגות הבכירה. כפי שלמדנו חז"ל, "פני הדור כפני הכלב" (בבלי, סנהדרין צז, א). ובניסוח אחר: רמה מוסרית ירודה של קבוצת מנהיגי הציבור – משקפת ומעצימה את המצב המוסרי הקשה של האומה כולה. האמון בעובדי הציבור נפגם.... הערכים המרכזיים שעליהם מבקשות עבירות השוחד להגן: טוהר המידות של עובדי הציבור; פעילות התקינה של המנהל הציבורי; ואמון הציבור."

והוסיף כב' השופט ניל הנדל (פסקה 3 לפסק דינו בעמ' 45):

"השוחד נועד כאמור להגן על סדרי השלטון במדינה.... המטרה הכללית היא להיאבק בביטוייה המעשיים של השחיתות השלטונית. בית משפט זה עמד פעמים רבות על חומרתה של תופעה זו. הודגש כי גילויי שחיתות מכל סוג שהוא מטילים אות קין על מצחו של השירות הציבורי כולו. נגזר מכך כי נדרש להפעיל ענישה משמעותית, אשר תרתיע מפני כל אפשרות לביצוע של עבירות אלו."

עוד יפים לעניין זה דבריהם של [מרדכי קרמיניצר וליאת לבנון, במאמרם: "עוד היכן תתרחב עבירת](#)

[השוחד"](#), עלי משפט א', 369, 373 (תשס"א), המתייחסים לחומרה בעבירת השוחד:

"עבירת השוחד נועדה להגן על הפעילות התקינה של המינהל מפני עיוות שיקולהדעת של פקידיו עקב קבלת טובות הנאה. הסכנה המרכזית אינה פקפוק של הציבור בטוהר ההליך המינהלי, אלא קיומו של בסיס לפקפוק כזה. החשש הוא מיצירת סכנה של ניצול כוחם של עובדי הציבור על-מנת להיטיב עם מי ששילם להם... יצירת סכנה של הטיית שיקולהדעת של עובדי הציבור עלולה להביא לפגיעה קשה בקריטריונים שקובע החוק לעשיית הפעולות המינהליות ובשיקולים העומדים מאחוריהם - שיקולים המבטאים את רצון המדינה. זאת, תוך בזבוז כספי הציבור שלא למטרה שלשמה נועדו או אף למטרה נוגדת. יתרה מזו, הסכנה של הטיית שיקולהדעת משמעה סכנה של הפיכת זכויותיו של האזרח העומדות אל מול חובות המינהל למצרך הנרכש בכסף, ולכן זמין לבעלי הממון בלבד. היא עלולה לפגוע באופן אינדיווידואלי במי שזכאי שהפעולות המיטיבות ייעשו עמו (או שלא ייעשו עם אחר) לפי אותם הקריטריונים החוקיים, ולכן כרוכה בסכנת קיפוח קשה של אזרחי המדינה הנוהגים כשורה ואינם משלמים שוחד. הכוח שבו אוחזים עובדי הציבור הוא רב ועצום - כוחו של הריבון (האזרחים), המצוי בידם כנאמנים. מכאן המשמעות מרחיקת הלכת בהיקפה ובעוצמתה של סכנת השימוש בו לרעה.... תקינות ההליך המינהלי עלולה להיפגם רק אם אמון הציבור ייפגע באופן העמוק ביותר, עד כדי אובדן מוחלט שלו, שמשמעותו היא כי הדרך שתיתפס כדרך הרגילה למימוש זכויות היא דרך הכיס, והציבור יאמין ששחיתות פשתה במינהל כולו, אין עוד חלקה טובה, הפקידים כולם רודפי ממון וחסרי בושה ומורא, ועל כן אין דרך לבד מהשוחד."

במקרה זה מדובר בעובד בתאגיד המספק שירותים לציבור, כשעבירת השוחד פוגעת לא רק בערכים אלו, אלא גם בשוק ההון ובתשתית הכלכלית (לעניין מתן שוחד ראו: [ע"פ 1224/07 אברהם בלדב נ' מדינת ישראל](#) (פורסם בנבו, 2010)).

5.5. ג. הערך המוגן בעבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד (בעבירה זו הורשע גם נאשם 3) הבסיס הרעיוני והערך המוגן של עבירת הפרת אמונים בתאגיד, והיחס בינה לבין העבירה של הפרת אמונים של עובד ציבור, נדונה בפסיקה. בית המשפט עמד על ההבחנה בין [סעיף 284](#), הפרת אמונים של עובד ציבור לבין [סעיף 425](#) שעניינו הפרת אמונים בתאגיד, וקבע כי עניינה של עבירה אחרונה זו בהגנה על התאגיד, כך שמנהלי התאגיד יפעלו להגשמת תפקיד ולא ימעלו באמון שניתן בהם.

בע"פ 121/88 מדינת ישראל נ' [מרדכי דרוויש](#), פ"ד מה(2) 663 (1991), להלן: [עניין דרוויש](#)), עמד על הדברים כב' המשנה לנשיא, מנחם אלון (בפסקה 36 בעמ' 692-693 לפסק דינו):

"שתי עבירות אלה, על-אף הדמיון ביניהן, ואף כי הן כוללות אותם רכיבים עצמם, שונות הן במטרותיהן ולשוני זה נודעת משמעות בדרך יישומן. סעיף 284 עניינו עובד הציבור. העבירה יסודה בכך שעובד הציבור, שהוא חלק מן המינהל הציבורי, עושה שימוש לרעה בסמכויות ובכוחות שהמדינה הפקידה בידיו. עובד הציבור הוא נאמן הציבור.... האיסור הפלילי נועד לשמור על טוהר המידות של עובדי ציבור... להבטיח כי איש הציבור ישרת בפעילותו את האינטרס הציבורי עליו הוא מופקד, ולקיים את אמון הציבור בתקינות פעולות המינהל.... לעומת זאת, סעיף 425 לחוק אין ענינו הגנה על הציבור, אלא על התאגיד. יסודו בחובת האמון החלה על מנהל התאגיד, אשר בהיותו פועל בשל אחרים ובעבורם עליו לפעול כלפיהם ביושר ובהגינות.... הוראה זו נועדה להבטיח כי מנהל התאגיד לא ימעל באמון שניתן בו ויפעל להגשמת תפקידו"

בעניין [דנקנר](#), שוב נדונה אבחנה זו, ונקבע (פסקה נ' לפסק דינו של כב' המשנה לנשיאה א' רובינשטיין) כי: "הערך המוגן בעבירה לפי סעיף 425, הוא שמירה על עניינו של התאגיד." והוסק (בפסקה נב' לפסק דינו):

"הערכים המוגנים בעבירה זו הם הבטחת תפקוד נאות של מנהלי תאגיד, מניעת העדפתו של האינטרס התאגידי על זה האישי, מניעת שחיתות מידות בקרב מנהלים, ביסוס אמון של בעלי המניות במנהליהם והגנה על התאגיד מפני מעילה באמון זה."

פרופ' אהרן [ברק](#), במאמרו "[ניגוד אינטרסים במילוי תפקיד](#)", משפטים י" 11, 16 (תש"ם-1980), להלן: [ברק](#), ניגוד אינטרסים), עמד על הבסיס הרעיוני לכלל, כאשר מדובר בתאגיד ומנהלי עסקים:

"מן הראוי הוא, שבעל מניות יוכל לסמוך על אלה המנהלים את העסק שבו השקיע את כספו.... רוצים אנו לקיים בישראל חברה מתקדמת, הבנויה על מינהל ציבורי תקין, על שלטון החוק ועל יחסי אנוש המעוצבים על בסיס של יושר, הגינות וטוהר מידות. להבטחתם של אלה באו הכללים בדבר האיסור להימצא במצב של ניגוד אינטרסים."

שחר אלדר, "ערך האמון והמשפט הפלילי בישראל", בתוך: חובות אמון בדין הישראלי, 215, 234 (רות פלאטו שנער ויהושע שגב, עורכים, 2016), תאר כך את הערך המוגן: "נאמנות לתאגיד ממשיגה מסגרת גמישה המשתנה ממקרה למקרה, ועיקרה חובתו של נושא המשרה לפעול בהגינות להגשמת האינטרסים שעל מילויים הופקד." (מכאן, שמנהל המצוי בניגוד עניינים פוגע בערך המוגן (ראו לעניין זה: ע"פ 752/90 שמואל ברזל נ' מדינת ישראל, פ"ד מו(2) 539, פסקה 120 בעמ' 594 (1992) - פרשת ויסות מניות בנק צפון אמריקה, להלן: עניין ברזל).

5.5. ד. הערך המוגן בעבירה של קבלת דבר במרמה (בעבירה זו הורשע גם הנאשם 3) הערך המוגן בעבירה זו הוא הגנה על חופש הרצון, חופש הפעולה וחופש הבחירה של המרומה (ראו: ע"פ 2597/04 רויטמן נ' מדינת ישראל, פס' 10 (פורסם בנבו, 2006); דנ"פ פרי; עניין אולמרט, שם בפסקה 124). אמנם, עיקרה של עבירת המרמה הוא בהשגת יתרון או טובת הנאה למרמה, ולא בגרימת חיסרון למרומה (עניין ברזל, פסקה 46 ורע"פ 4514/18 שמעון אהרוניאן נ' פרקליטות המדינה (פורסם בנבו, 2018)), אולם, עניינה של עבירה הינו גם בהגנה על האוטונומיה של הפרט לפעול מתוך חופש בחירה אמיתי (עוד ראו: דן בין "האינטרס החברתי המוגן באמצעות עבירת המרמה" הפרקליט כו 85 (התש"ל). לביקורת הנוגעת להיקף העבירה בשל ערך מוגן רחב זה, והקריאה לראות בהגנה על הרכוש כערך המוגן של עבירת המרמה, ועל כן לראות ב"דבר" רק אינטרס רכושי, ראו: מרדכי קרמניצר, המרמה הפלילית, עמ 42-45 (2009)).

5.5. ה. הערך המוגן בעבירה של גניבה בידי מורשה – עבירה של גניבה בידי מורשה היא עבירת גניבה בנסיבות מחמירות. החומרה היתירה הנודעת לנסיבות המנויות בעבירה של גניבה בידי מורשה נובעת מכך שבהתקיימן, נפגעים יחסי אמון מיוחדים שנוצרו בין הגנב לקרבן הגניבה. עבירת הגניבה בידי מורשה פוגעת בה בעת בשני ערכים חברתיים רבי-חשיבות: ערך ההגנה על הרכוש, וערך ההגנה על יחסי האמון בין מרשה למורשה. הפגיעה בשני ערכים אלה במשולב היא היוצרת את החומרה המיוחדת שבמעשה העבירה, המצדיקה ענישה מחמירה (ראו: דנ"פ פרי).

5.5. ו. הערך המוגן בעבירות הלבנת הון – חוק הלבנת הון נחקק במטרה להתמודד עם תופעת העבריינות המתוחכמת שבמסגרתה מבוצעת הלבנת הון בשיטות מורכבות שקשה להתחקות אחריהן (ראו: עניין דנקנר, בפס' 31 ורע"פ 8265/13 דמיטרי מלכיאל נ' מדינת ישראל, פסקה מ' (פורסם בנבו, 2016)). הערך המוגן הוא שמירה על יציבותה ואמינותה של המערכת הפיננסית וגדיעת שרשרת העבריינות באמצעות פגיעה ביכולתו של העבריין לעשות שימוש חוזר ברווחים הכלכליים שנוצרו לו מן העבירות הפליליות, באופן שבו יוותר העבריין ללא מקורות מימון להמשך פעילותו העבריינית (עניין תענד, פסקה 233).

5.5.2. אשר לעבירה של הדחה ושיבוש הליכי חקירה ומשפט, הדחת עד והפרת הוראה חוקית, המיוחסות לנאשם 1 לבדו – הערך המוגן הינו הגנה על טוהר ההליך השיפוטי וחקר האמת (ע"פ [864/19 מדינת ישראל נ' רימון חינאוי](#) (פורסם בנבו, 2019)).

5.6. מידת הפגיעה בערכים המוגנים

בענייננו, הנאשמים 1 ו-2 פגעו בפגיעה חמורה ומשמעותית באמון הציבור בשוק ניירות הערך. הדברים מקבלים משנה תוקף נוכח היקף הפעילות התרמיתית הגבוהה, כאשר הפעילות התרמיתית היוותה בחלק מהמקרים את הרוב המכריע של המסחר בניירות ערך בהם פעלו הנאשמים. היקף העבירות ומשך הזמן בו בוצעו, מצביע גם כן על פגיעה משמעותית בערכים המוגנים עליהם עמדת בבסיס העבירות אותם עברו. מכאן אעבור לדון בנסיבות הספציפיות של כל אחד מהנאשמים, הן האובייקטיביות (נסיבות ביצוע העבירה) הן הסובייקטיביות.

5.7. הנאשם 1

5.7.1. קביעת החומרה הקונקרטית של העבירה באמצעות בחינת הנסיבות הקשורות לביצועה

שיש להתחשב בהן בקביעת מתחם הענישה (עבירות ניירות ערך והלבנת הון (אישומים 1-3))

סעיף 40 ט' לחוק העונשין מונה רשימה לא סגורה של נסיבות הנוגעות לביצוע העבירה, בהן על בית המשפט להתחשב בעת קביעת מתחם הענישה. היינו, בשלב זה יש לבחון את חומרת העבירה הקונקרטית שבוצעה במקרה שלפניי ע"י נאשם 1 לאור נסיבות שאינן נמנות עם יסודות העבירה, אך התקיימו במקרה הקונקרטי. מדובר בנסיבות המצביעות על מידת חומרת הפגיעה בערכים המוגנים.

5.7.1.א. התכנון שקדם לביצוע העבירה והתחכום במעשים (סעיף 40ט(א)(1))

יש לקחת בחשבון, לעניין חומרת המעשים, האם קדם לתכנון לביצוע העבירה. שכן, ככל שעבירה מתוכננת יותר חומרתה עולה, כיוון שלא ניתן לייחס את ביצועה ליצר או פיתוי רגעי.

בעבירות כלכליות בכלל, ובעבירות ניירות ערך, קיים תחכום מעצם ביצוע העבירות. עבירות אלו דורשות תכנון מוקדם ותחכום מעצם טיבן וטבען. עמד על כך בית המשפט בעניין הורוביץ, שם בפסקה 54):

"עבירות כלכליות, ועבירות בניירות ערך בכללן, הן עבירות שהתחכום והמורכבות טבועים בהן. הן דורשות ידע, מומחיות מקצועית ושליטה ב"רזי המשחק" באופן המאפשר להוגי העבירות ומבצעייהן לאתר "נקודות ההזדמנות" ומהלכים שיאפשרו עשיית רווחים תוך הענקת כסות לגיטימית לכאורה למעשים עברייניים. ניתן להכליל ולומר כי עבירות אלה לעולם תהיינה פרי תכנון ומחשבה. אין הן עניין ליד המקרה. נהפוך הוא. פעמים רבות מדובר בעבירות שהן פרי תכנית שנקמה לפרטיה ומתבצעת לשלביה, לעיתים על-ידי מספר משתתפים. פעולתם המשותפת של אלה נמדדת בראי התכנית העבריינית הכוללת"

כתב האישום המתוקן בעניינו של הנאשם 1 (כמו גם בעניינם של הנאשמים 2 ו-3) מעלה תכנון מוקדם, שיטתיות ותחכום. תחכום ושיטתיות אלו יכולים להתבצע רק על ידי מי שבקיא ובעל ניסיון

רב במסחר בשוק ההון ובבורסה לניירות ערך, כמו הנאשמים שלפניי. מכאן גם פגיעתם הרעה בערכים המוגנים – מדובר באנשים המהווים את בסיס שוק ההון, מי שהמשקיעים והחוסכים נותנים בהם את אמונם

מכתב האישום המתוקן עולה כי הנאשם 1 תכנן היטב את המעשים. הנאשמים 1 ו-2 הקימו חברות, ופתחו חשבונות בנק ברחבי העולם, תוך שהם מסווים את ביצוע העבירות, ומרחיקים את הכספים שנצמחו מביצוע העבירות. בנוסף, הם ביצעו את העבירות במשך תקופה ארוכה.

1.5.7.1 ב. הנזק שנגרם מביצוע העבירה (סעיף 40ט(א)(4))

ככל שהנזק מביצוע העבירה עולה, כן מדובר בעבירה חמורה יותר. במקרה זה גרם הנאשם 1 בראש ובראשונה לנזקים הנובעים מעצם הפגיעה בערכים המוגנים בכל העבירות הרבות שביצע, עליהם עמדתי לעיל. כפי שציינה בצדק ב"כ המאשימה, קשה להפריז בחומרת המעשים שחשפה הפרשה, ובחלקו של הנאשם 1 בכך. בנוסף, במקרה זה נגרם נזק ישיר לחוסכים ולמשקיעים - היקף הפעילות הכספית במסגרת הפעילות התרמיתית הוא משמעותי, כך גם הנזק שגרם הנאשם 1, שגם שהופחת במסגרת הסדר הטיעון המתוקן, עדיין משמעותי ועומד על מיליוני שקלים.

1.5.7.1 ג. חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה ומידת ההשפעה של אחר על הנאשם בביצוע

העבירה וניצול לרעה של כוחו או מעמדו של הנאשם – סעיפים 40ט(א)(2) ו-40ט(א)(11)

כמפורט בכתב האישום המתוקן, ובטיעוני ב"כ המאשימה, הנאשם 1 נטל חלק מרכזי ודומיננטי בביצוע העבירות, תוך ביצוע המעשים לאורך זמן, תוך החטאת חברים ומקורבים. בסעיף 69 לכתב האישום נאמר במפורש כי הנאשם 1 עבר את העבירות תוך ניצול שליטתו ושיקול הדעת הנרחב שניתן לו. היינו, מדובר בעבריין העיקרי, שניצל לרעה את תפקידו וסמכויותיו, ואף החטיא אחרים.

1.5.7.1 ד. הסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירה ויכולתו של הנאשם להימנע מביצוע העבירה

(סעיפים 40ט(א)(5) ו-40ט(א)(7))

הסיבות שהביאו נאשם לביצוע עבירה גם כן חשובות לקביעת חומרתה. לא הרי עבירה המתבצעת מצורך (גניבת אוכל) כעבירה המבוצעת למען בצע כסף. על פי כתב האישום המתוקן, המניע של נאשם 1 לביצוע העבירות היה להפיק רווחים לעצמו (ס' 57 לכתב האישום), היינו מניע כלכלי, בצע כסף, שאין מאחוריו כל צורך או נסיבות חריגות. לאור האמור, אין ספק כי הנאשם 1 יכול היה להימנע מביצוע העבירות. לצערנו זה המצב במרבית העבירות הכלכליות, בוודאי בשוק ההון, ובענייננו מדובר באנשי שוק הון ותיקים, שהשתכרו יפה לפרנסתם.

5.7.2. בחינת מדיניות הענישה הנוהגת והראויה

הנאשם 1 עבר עבירות של תרמית בניירות ערך, עבירות שחיתות (שוחד) ועבירות הלבנת הון. השיקול השלישי עליו יש לתת את הדעת במסגרת קביעת מתחם הענישה האובייקטיבי (השלב

הראשון) הוא רצף בענישה או התייחסות לענישה בנסיבות דומות. בדברי ההסבר להצעת החוק, במסגרתה נחקק [סימון א'1 לחוק העונשין](#) (תיקון 113) נאמר כי יש לעשות שימוש במדיניות הענישה הנוהגת, רק אם **"המדיניות הנוהגת משקפת את עקרון החלימות/ואילו כאשר יש פער בינה לבין המדיניות הראויה תועדף המדיניות הראויה"**.

אמנם המילים **"המדיניות הראויה"** הושמטו מהחוק, אך נראה, כי כפי שמציינים **ואקי ורבין**, **הבניית הענישה**, ממילא על בית המשפט לקבוע את המתחם על פי עקרון החלימה. לדבריהם (בעמ' 437):

"מדיניות הענישה הראויה" משמעה ענישה בהתאם לעקרון החלימה, שממילא מחויבת. לאור כך, אם מצא בית המשפט שגזר הדין שניתן לפני התיקון (מדיניות הענישה הנהוגה) מבטא את עקרון החלימה, הלה ישתמש בו כדי לגזור את מתחם העונש ההולם. אם מצא בית המשפט שגזר הדין שניתן לפני התיקון מבטא עיקרון אחר, עליו להתעלם ממנו ולקבוע מתחם על פי המדיניות הראויה הנגזרת מעקרון החלימה. נמצא אפוא שהמדיניות הנוהגת נועדה לשמש כלי עזר לקביעת המתחם רק כאשר היא ניתנה מתוך גישה גמולנית".

בע"פ [1323/13](#) רך חסון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (2013, להלך: עניין חסון), עמדה כב' השופטת עדנה ארבל (בפסקה 11 לפסק דינה), על כך כי **"אין זכות בין מתחם העונש לבין טווח הענישה המקובל"**, שכן טווח הענישה המקובל מבטא את מדיניות הענישה הנהוגה, וכאמור זו התחשבה רק במקצת השיקולים המשפיעים על עיצובו של המתחם (עוד ראו לעניין זה ע"פ [4115/08](#) **אבנר גלעד נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו, 2011], פסקה 37 לפסק דינו של כב' השופט, לימים הנשיא, אשר גרוניס).

הענישה הנוהגת הוחמרה, במהלך השנים, הן לעניין עבירות התרמית בניירות ערך, הן לעניין עבירות השחיתות.

2.7.5.א. החמרת הענישה בעבירות פשיעה כלכלית בכלל ועבירות ניירות ערך בפרט

בתחילה, התייחסו לפשיעה כלכלית באופן מקל. בשנות השמונים של המאה הקודמת, החל שינוי במגמה זו וחלה החמרה בענישה, בעיקר החל משנות האלפיים, בין היתר על רקע פרשיות כלכליות רבות היקף בעולם ובארץ (לסקירה ראו: **לבני, עבריינות הצווארון הלבן**, עמ' 15-17). ההחמרה הייתה הן בחקיקה הן בפסיקה. עם זאת, המחבר מציין שם, כי על אף ההחמרה לא חלה ירידה בביצוע עבירות אלו.

בפסקי דין רבים עמד בית המשפט על הצורך להחמיר בעבירות הנוגעות לשוק ההון, ובהם תרמית בניירות ערך, כמו גם על עבירות הלבנת הון. יש לזכור כי [חוק איסור הלבנת הון](#) נחקק בשנת 2000, וגם הוא עמנו למעלה מעשרים שנה. יש לזכור, כי כבר **בעניין מרקדו**, לפני למעלה מעשרים שנה, הוטלו על המעורבים עונשים הכוללים תקופות מאסר משמעותיות (בין שנתיים לשש שנים) מאחורי סורג ובריה, בגין עבירות תרמית שונות בניירות ערך, ובעבירות קבלת שוחד, קבלת דבר במרמה

בנסיבות מחמירות והפרת אמונים בתאגיד. **עשת, עבירות כלכליות**, מדבר, בשנת 2017, בעת כתיבת המאמר, על החמרה בחמש עשרה השנים האחרונות, היינו, משנת 2002, לפני מועד ביצוע העבירות בתיק שלפניי, ומציין (שם בעמ' 487), כי מגמת החמרה זו בפסיקה: **"משתלבת במגמות אכיפה בין-לאומיות ונתמכת בין השאר בתפיסה כי ההתפתחויות המודרניות, הטכנולוגיות והכלכליות מזמנות התמודדות ע סוגי עבריינות חדשים ומתוחכמים שלא היו מוכרים בעבר."**

בעניין פסגות עמד כב' השופט עוזי פוגלמן על החמרת הענישה בעבירות ניירות ערך (בפסקה 14 לחלק העוסק בגזר הדין):

"נקודת המוצא לדיון היא מגמת ההחמרה בענישה בגין עבירות כלכליות הנוגת בפסיקתנו, ובפרט בגין עבירות המבוצעות בניירות ערך. מגמה זו עוברת כחוט השני בפסיקת בית משפט זה בשנים האחרונות... בתוך כך נפסק, כי מדיניות הענישה בגין העבריינות הכלכלית המתוחכמת צריך שתשקף את היקף הנפגעים הפוטנציאלי ממנה, את הקושי והמורכבות שבגילוייה ואת "ההוקעה הברורה של יסודות השחיתות וניצול עמדות הכח, השליטה והמידע הכרוכים בביצועה" (ע"פ 9788/03 טופז נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) 250, 245 (2004))."

בעניין דנקנר, נדון עניינם של נוחי דנקנר, בעל השליטה באי.די.בי ואיתי שטרומ (בעלים של חברה שסחרה במניות אי.די.בי), שהורשעו בביצוע בצוותא של עבירת התרמית בניירות ערך ושל עבירת ההנעה לרכוש ניירות ערך (לצד עבירות נוספות ובהם עבירות על [החוק איסור הלבנת הון](#)). בפסק דינו, דחה בית המשפט העליון את ערעורם של דנקנר ושטרומ על חומרת העונש, וקיבל את ערעור המדינה על קולת עונשי המאסר בפועל. **נקבע כי דנקנר יישא בעונש מאסר בפועל של 36 חודשים** (חלף עונש של 24 חודשים שהוטל עליו בגזר הדין של בית המשפט המחוזי) **ושטרומ יישא בעונש של 24 חודשי מאסר בפועל** (חלף 12 חודשים), וזאת, בהינתן שערכאת הערעור אינה נוטה למצות את הדין. בפסק הדין עמד בית המשפט על החשיבות שבהחמרת הענישה בפרט בעבירות התרמית בניירות ערך, ועל הצורך בהרתעה מביצוע עבירות אלו, המבוסס על פי רוב על ניצול גישה למוקדי השפעה וכוח וכן על הכנה מוקדמת ותחכום רב (המוביל גם לקושי בגילויין; ראו שם, פסקאות 51-50, 56 לפסק דינו של כב' השופט דוד מיניץ). יש להדגיש כי החמרה זו החלה בתחילת שנות האלפיים, קודם לביצוע העבירות במקרה שלפניי (עוד ראו לעניין זה: [ע"פ 9788/03 איל טופז נ' מדינת ישראל](#), [פ"ד נח\(3\) 250, 245 \(2004\)](#); [עניין ניסנצווייג](#), פסקה 7; [ע"פ 8465/15 ג'קי בן זקן נ' מדינת ישראל](#) (פורסם בנבו, 2016, להלן: [עניין בן זקן](#)), פסקה 14 [וע"פ 1656/16 ישעיהו דוידוביץ נ' מדינת ישראל](#) (פורסם בנבו, 2017, להלן: [עניין דוידוביץ](#))).

ב.5.7.2. החמרה בענישה בעבירות שחיתות

במקביל להחמרה בעבירות ניירות ערך והלבנת הון, קיימת החמרה בענישה בעבירות שחיתות, בעיקר בעבירת השוחד, בה הורשעו הנאשמים 1 ו-2, בעיקר מנימוק ההלימה והגמול. בראש ובראשונה, המחוקק החמיר את העונש של נותני השוחד מ-3.5 שנות מאסר (שהיווה מחצית העונש של מקבלי השוחד) ל-7 שנות מאסר (וכן החמיר את עונשם של עובדי הציבור המקבלים שוחד ל-10 שנות מאסר), בתיקון 103 [לחוק העונשין](#) (מיום 4.2.10), שקבע גם קנסות מוגדלים בגין עבירות שוחד

(על הנימוקים להחמרה ראו: הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 108) (החמרת הענישה בעבירות שוחד) התש"ע-2009, ה"ח הממשלה מס' 465, בעמ' 104 (התש"ע-2009)).

שנית, עוד קודם לתיקון, ובוודאי אחריו, בית המשפט העליון גזר עונשי מאסר חמורים בעבירת השוחד בפרט, ובעבירות שחיתות בכלל כך, **בפרשת הולילנד** עמד כב' השופט ניל הנדל על הצורך בהחמרת הענישה לאור פרשיות השחיתות הרבות שנחשפו. בעמ' 49 למבוא לפסק הדין, קבע לעניין זה כי:

"בית משפט זה גילה נוקשות רבה בבואו לגזור את עונשם של אלו שהורשעו בעבירות שוחד. כך, נקבע כי מי שהורשע בשוחד ראוי לו שירצה מאסר בפועל לתקופה ממשית... בענישה על עבירות מסוג זה יש לבכר את האינטרס הציבורי על פני שיקולים אחרים, ולהעניק משקל רב להרתעה הכללית מפני מתן שוחד ולקחתו"

בע"פ [2021/17](#) יונה יחיאל מצגר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 2017), הדגיש כב' השופט עוזי פוגלמן (בפסקה 18 לפסק דינו), כי מתחם העונש לעניין עבירות השוחד הוא גבוה לאור חומרת העבירה והערך המוגן, וברע"פ [8783/15](#) דניאל טרם נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 19.10.2017), קבע כב' השופט, לימים המשנה לנשיאה, חנן מלצר, בפסקה 32 לפסק הדין: **"בפסיקתנו נקבע כי מעשי שוחד מעמידים בסכנה את דמותו ותדמיתו של השירות הציבורי- חן ברמה הארצית וחן ברמה המוניציפלית- פוגעים בחברה בכללותה- ולפיכך אין להירתע מנקיטת ענישה מחמירה במקרים מעין אלו".** עם זאת, בע"פ [1993/20](#) חיים מור נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] הופחת עונשו של שוטר שהורשע בשוחד, ונגזרו עליו, בבית המשפט המחוזי, במסגרת הסדר טיעון פתוח, עונש מאסר של 20 חודשים ו-50,000 שקלים קנס. העונש הופחת בבית המשפט העליון ל-18 חודשי מאסר, והקנס ל-30,000 שקלים.

5.7.3. קביעת מתחם הענישה – מהכלל אל הפרט – הנאשם 1

5.7.3.א. המתחם הראשון – עבירות ניירות ערך (אישומים 1-3)

כאמור, הנאשם 1 היה הנאשם המרכזי בפרשה שלפניי, היה בכיר בשוק ההון, ושימש, בעת ביצוע העבירות, מנהל ההשקעות של אחת מקופות הגמל הגדולות במדינה, שניהלה כספי חוסכים ומשקיעים מהציבור בסכומים של עשרות מיליארדי שקלים. כאשר אדם כזה מועל באמון שניתן בו ובתפקידו, הפגיעה בערכים המוגנים היא משמעותית.

מתחמי הענישה שהוצעו על ידי ב"כ המאשימה לגבי נאשם 1 תואמים במידה רבה את רמת הענישה בתיקים שנדונו בבית המשפט בעניינם של נאשמים שביצעו עבירות דומות, שכן נסיבות העבירות לעולם אינן זהות. המאשימה הפנתה לשורה של פסקי דין, עליהם הסתמכה בקביעת העונש בהסדר הטיעון. אעמוד עליהם בקצרה.

עופר הלבדשטיין (אחד הנאשמים **בעניין מרקדו**), היה מנהל מערך הייעוץ להשקעות בבנק דיסקונט לישראל בע"מ, וממונה על מחלקת חברות באגף ניירות ערך של הבנק. במסגרת תפקידו הוא היה אחראי על ניהול תיקי השקעות בניירות ערך בעבור לקוחותיו הגדולים של הבנק, ביניהם רשות הנמלים והרכבות. הוא שימש חבר בוועדת השקעות משותפת לבנק ולרשות הנמלים, כנציגו הבכיר של הבנק בוועדה. הלבדשטיין הורשע, לאחר ניהול הוכחות (הרשעה שאושרה בבית המשפט העליון), בעבירות שונות בנוגע לתרמית בניירות ערך, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, ומירמה והפרת אמונים בתאגיד ושחד, בדומה לנאשם 1, והפיק רווחים בגובה של כ-2.2 מיליון ₪, ודינו נגזר לשמונה שנות מאסר, **מהן שש בפועל** (72 חודשי מאסר), והיתרה על-תנאי. כן גזר עליו תשלום קנס בסך 4 מיליון ש"ח, או שנתיים מאסר תמורתו. הקנס הופחת בבית המשפט העליון ל-**2.5 מיליון שקלים** (בשל המאסר חלף הקנס והקושי שבית המשפט ראה בהחמרת עונש המאסר בשל אי יכולת כלכלית). העונש נגזר לאחר הוכחות. בנוסף, בשונה מעניינו של הנאשם 1, **הלבדשטיין** לא הורשע בעבירות שיבוש והדחה, מאידך, הוא הואשם בעבירות רבות יותר, וכן בהרצת מניות באמצעות אביו.

בעניין צברי, דובר בנאשם שכיהן כסמנכ"ל חברת גמולות (חברת ניהול ההשקעות של קופות הגמל מקבוצת בנק הפועלים). הוא הורשע, לאחר הוכחות, בעבירות של תרמית בניירות ערך, קשירת קשר לביצוע פשע, עבירת שוחד ועבירה של הפרת הוראות החלות על עובד של חבר בורסה הפועל בניירות ערך. בבית המשפט המחוזי נגזרו עליו 8 שנות מאסר (96 חודשים) שמהן 6 שנים לריצוי בפועל וכן קנס בסך 3.5 מיליון ₪ (שישולם במהלך 6 חודשים) או 18 חודשי מאסר תמורתו. בערעור בבית המשפט העליון, משיקולי חלופי הזמן, הופחתה שנת מאסר אחת, כך שנגזרו עליו לבסוף **5 שנות מאסר לריצוי בפועל (60 חודשים)**, והקנס בוטל (אם כי בית המשפט הורה על המרתו בחילוט). על שותפו הזוטר לעבירות, יורם נגלר, נגזרו, בגין עבירות דומות שנתיים וחצי מאסר שמהן **שנה אחת לריצוי בפועל**. וקנס בסך **מיליון וחצי** ₪ (שישולם תוך 4 חודשים) או שנת מאסר תמורתו.

עניין גיא ממון – פלג וגיא ממון, שהיה אז גורם בכיר במגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: **מגדל**) – תכננו לנצל את מעמדו של ממון להפקת רווחים בתרמית. פלג היה רוכש או מוכר מניות לפי הנחיות של ממון אשר במקביל היה מורה על מכירות או רכישות של מניות בחשבונות מגדל (היקף כספים בביצוע העבירות עמד על למעלה מ-500 מיליון ש"ח; ורווחיהם מהפעילות התרמיתית עמדו על סך של כ-11 מיליון ש"ח). **על פלג הוטל עונש של 33 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי וקנס בסך של 1.5 מיליון ש"ח** (יוער כי לצד ההרשעה בתרמית בניירות ערך, פלג הורשע גם במתן שוחד; קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ועבירות לפי [חוק איסור הלבנת הון](#)). על ממון, שהיה עובד ציבור בתפקידו במגדל, והורשע, על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון בעבירות של לקיחת שוחד, תרמית בניירות ערך (בין היתר על דרך של עסקאות מתואמות), מרמה והפרת אמונים בתאגיד, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ואיסור הלבנת הון, נגזרו **44 חודשי מאסר בפועל (שלוש וחצי שנות**

מאסר), וקנס של 500,000 שקלים, שישולם ב-12 תשלומים (או 18 חודשי מאסר חלף הקנס). הנאשם באותו עניין לא הואשם בעבירות הנוספות של שיבוש, ולא היו לו נסיבות מיוחדות לקולא.

עניין יצחק כהן – יצחק כהן איש שוק הון בעל ניסיון, שעבד בקופת הגמל מבטחים, ניהל את צוות המניות בחטיבת ההשקעות של "עמיתים" והיה אחראי על המסחר במניות עבור החוסכים בכל הקרנות המאוחדות בעמיתים, הוא השתתף מדי פעם בישיבות ועדת ההשקעות והיה האחראי לביצוע מדיניות שנקבעה על ידי הוועדה. הורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בכך שביצע מסחר בניירות ערך עבור עצמו תוך ניצול שליטתו בתיק ניהול המניות בעמיתים במהלך כשבע שנים. הרווח שהופק עמד על כ-7.7 מיליון ₪ (מהם קיבל 70%). בעקבות זאת הורשע בעבירות של השפעה בדרכי תרמית על תנודות השער של ניירות ערך; קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות; מרמה והפרת אמונים בתאגיד; איסור הלבנת הון ועבירות מס. נגזרו עליו, כמוסכם בהסדר הטיעון, מאסר בפועל של **36 חודשים (שלוש שנים) וקנס כספי של 50,000 ₪** או 20 חודשי מאסר תחתיו, וכן פיצוי של "עמיתים" בסכום של 1,500,000 ₪.

במקרה זה משך התקופה בה בוצעו הפעולות המרמיתיות הייתה ארוכה יותר מהתקופה בה פעל הנאשם 1, והרווחים שהופקו גבוהים יותר, כן נוספו עבירות מס. מנגד הלבנת ההון לא הייתה בהיקפים של נאשם 1 שלפניו. עוד נלקח בחשבון לקולא מצב ייחודי של בתו.

ולדימיר יבסטפייב שימש כמנהל השקעות בחברת איפקס, כשבתוקף תפקידו היה אחראי על רכישת ניירות ערך בשוק ההון ומכירתם עבור העמיתים שכספם נוהל בחברה ובמסגרת זאת הוענק לו שיקול דעת רחב לפעול בחשבונות במטרה להשיא את רווחיהם של העמיתים. יבסטפייב הורשע על סמך הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירות של תרמית בניירות ערך, קבלת דבר במרמה, גניבה בידי מורשה, מרמה והפרת אמונים בתאגיד, איסור הלבנת הון, איסור עשיית פעולה ברכוש אסור ופעילות אסורה על בעל רישיון לניהול תיקים וכן בעבירות מס ושיבוש מהלכי משפט. נגזרו עליו **40 חודשי מאסר (3.3 שנות מאסר), וקנס של מיליון שקלים** (שישולם ב-15 תשלומים או שנתיים מאסר תמורתו). בהתייחס לנאשם 1 מדובר במעשים דומים, אם כי יבסטפייב הורשע בכמות גדולה יותר של עסקאות מתואמות, וכן הורשע בעבירות מס.

בעניין ניסנצויג נדון עניינו של עובד בדסק נגזרים של בית השקעות אקסלנס, שבמסגרת תפקידו היה אחראי לבצע הוראות קנייה ומכירה של ניירות ערך שאותן קיבל מלקוחות מוסדיים ופרטיים שניהלו את תיק ניירות הערך שלהם באקסלנס, וביצע, עם אחרים, במהלך שנתיים, עסקאות מתואמות, ועסקאות עצמיות באמצעות חשבונות שפתח עם אחרים. הרווח שהפיק עמד על כ- 480,000 ₪. ניסנצויג הורשע על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בשורה ארוכה של עבירות כלכליות בהם גניבה בידי מורשה, תרמית בני"ע, והלבנת הון, ונגזרו עליו **27 חודשי מאסר בפועל** (שנתיים ושלושה חודשים), 18 חודשי מאסר מותנה ו**קנס בסך של 50,000 ₪**. שותפו, ברזילי, הורשע במסגרת הסדר טיעון שני ודינו נגזר ל-**21 חודשי מאסר בפועל** (שנה ותשעה חודשים).

עניין מרדכי כהן - מרדכי כהן, כלכלן בהשכלתו, בעל ניסיון בניהול השקעות ובקיא ברזי המסחר בשוק ההון. סחר בניירות ערך בחשבון שבבעלותו והתקשר עם עשרות משקיעים בהסכמי ניהול תיקים תוך הצגת מצג שווא לפיו תיק ההשקעות של אותם משקיעים ינוהל על ידי חברות, אך בפועל, ניהל תיקים ללא רישיון ובניגוד להוראות חוק הייעוץ, תוך שהוא פועל באופן תרמיתי להפקת רווחים לעצמו, תוך עריכת עסקאות עצמיות, והפקת רווחים של כ-600,000 שקלים. מרדכי כהן הורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירות של ניהול תיקים ללא רישיון; קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, גניבה בידי מורשה; והשפעה בדרכי תרמית על תנודות שער ניירות ערך; עבירות על [חוק איסור הלבנת הון](#), עבירה על [פקודת פשיטת רגל](#) ושתי עבירות מס. על מרדכי כהן נגזרו, כאמור בהסדר הטיעון מאסר **בפועל של 46 חודשים (3.8 שנים) וקנס כספי של 100,000 שקלים** או שנת מאסר תחתיו. כאן מדובר במי שהינו בתפקיד פחות בכיר, ובעבירות בהיקפים קטנים יותר.

שי אבני בקיא ברזי המסחר בשוק ההון על כל שלביו ואפיוניו, סחר שנים רבות בשוק ההון, פעיל בפורומים שונים באינטרנט העוסקים במסחר בניירות ערך, הודה והורשע (לצד חברה בבעלותו שבשליטתו המלאה), על פי הודאתו בהסדר טיעון חלקי, בכך שניהל, ללא רישיון, עבור 17 לקוחות שהכיר בנסיבות חברתיות-אישיות, תיקי ניירות ערך במהלך כשנתיים, כששלח יד בחשבונותיהם, והשפיע על ניירות ערך. אותם לקוחות הם קרבנות העבירה. הוא הורשע בניהול תיקים ללא רישיון, גניבה בידי מורשה והשפעה בדרכי תרמית על תנועות השער בני"ע. הרווח שהפיק עמד על כ-280,000 שקלים. החומרה היתרה נוגעת לעובדה שמלכתחילה גייס משקיעים כדי להונות אותם, היינו מדובר במיזם תרמיתי מתוכנן מראש, ומדובר בקרבנות עבירה שספגו באופן ישיר את הנזקים. לקולא נלקח בחשבון מצבו הנפשי. בית המשפט קבע את המתחם על 3-5 שנות מאסר, אך ציין כי ללא הנסיבות הנפשיות החריגות, היה מעמיד את המתחם על בן 4 ל-7 שנות מאסר וגזר את עונשו של הנאשם לשלש שנות מאסר בפועל (36 חודשים) **וקנס של 50,000 ₪** או 12 חודשי מאסר תחתיו. כן הורה לנאשם לפצות את המתלוננים בסכום של **280,000 שקלים**. בבית המשפט העליון הופחת **עונשו ל-30 חודשים**, (שנתיים וחצי) והמאסר חלף קנס לששה חודשים.

עוד התייחסתי לענישה ב**פרשת פסגות**, שם הורשעו המערערים, סוחרים בניירות ערך בפסגות ניירות ערך בע"מ, בעבירות של תרמית בני"ע (השפעה על שערי המניות). דוד אדרי היה סוחר בניירות ערך בעל מומחיות במסחר באגרות חוב, עבד כמנהל מחלקת ברוקראז' בפסגות ני"ע. במסגרת תפקידו היה אמון אדרי על כל פעילות המסחר בחשבון הנוסטרו של קבוצת פסגות. לאחר מכן, בשנת 2009 קודם לתפקיד סמנכ"ל ברוקראז' ומחקר בפסגות. הנאשם השני באותה פרשה, שי בן דוד, היה גם הוא סוחר בניירות ערך בעל מומחיות במסחר באגרות חוב, שימש כמנהל חדר מסחר ברוקראז' בפסגות ני"ע, היה יד ימינו של אדרי וניהל עמו את חשבון הנוסטרו בשיתוף פעולה מלא. אדרי ובן דוד הורשעו, בהליך הוכחות מלא, בית המשפט המחוזי גזר על אדרי עונש של 54 חודשי מאסר בפועל (ארבע וחצי שנות מאסר) וקנס בסך של 4.5 מיליון ש"ח. על בן דוד נגזר עונש מאסר

בפועל לתקופה של 30 חודשים (שנתיים וחצי), **מאסר על תנאי וקנס בסך של 1.75 מיליון ₪**. השניים ערערו הן על ההרשעה הן על העונש. בית המשפט העליון הפחית בעונשו של אדרי, והעמיד אותו על **42 חודשי מאסר בפועל** (שלוש וחצי שנות מאסר והותיר את הקנס של **4.5 מיליון ₪**, על כנו. את עונשו של בן דוד, הפחית בית המשפט והעמיד אותו על 22 חודשי מאסר בפועל (שנה ועשרה חודשים) והותיר, גם בעניינו, את הקנס של **1.75 מיליון ₪**, על כנו.

מהסקירה לעיל ניתן לראות כי בכל המקרים מדובר על מאסר בפועל של מספר שנים (מרביתם בין 3 שנים במסגרת הסדר טיעון או חמש שנים לאחר הוכחות), כאשר הפרמטרים הנלקחים בחשבון הם מעמדו של הנאשם בשוק ההון, שליטתו והשפעתו על העסקאות התרמיתיות, היקף העסקאות התרמיתיות והרווח שהופק; הפגיעה בקרבנות (הישירים או העקיפים), חובת האמונים אם קיימת לגוף בו עבד הנאשם.

במקרה שלפניי הפגיעה בערך המוגן ע"י הנאשם 1 היא גבוהה בכל הפרמטרים. העובדה שהנאשם שימש בעת ביצוע העברות, מנהל ההשקעות של קופת הגמל הגדולה במדינה, שבה הושקעו כספי החסכון הפנסיוני של הציבור, החריפה את הפגיעה בכל אחד מהערכים המוגנים. כאשר מי שאמון על כספי חוסכים בהיקפים כה גדולים, מועל באופן בוטה באמון שניתן בידיו ומנצל את תפקידו הציבורי, תוך מעילה בכספים, קבלת שוחד, מרמה והפרת אמונים והפקת רווחים אישיים ניכרים על חשבון חוסכי הפנסיה, הדבר מעמיד את שוק ההון ושוק החסכון הפנסיוני בסכנה של ממש. הפגיעה הקשה באה לידי ביטוי גם בסכומי הרווחים הגבוהים שהפיק הנאשם, כמו גם במשך הזמן, בשיטתיות ובתחכום שבביצוע העבירות. חלקו של נאשם 1 במערך התרמיתי היה החלק המרכזי. הנאשם נטל חלק מרכזי ודומיננטי בביצוע העבירות, תוך החטאת חברים ומקורבים. מבחינת סדרי גודל הלבנת ההון, הסכומים עומדים על כ-20 מיליון ₪ והרווחים שגרף לכיסו עומדים על כ-10 מיליון ₪. המאשימה סבורה הייתה כי ללא הסדר הטיעון היה נכון להעמיד את מתחם הענישה על 5-8 שנים, בעוד שב"כ הנאשם 1 טענה כי גם אם לוקחים בחשבון **את עניין ממון, עניין יצחק כהן, כולל עניין מרקדו**, עדיין המתחם נמוך יותר. אני סבורה כי המתחם עליו עמדה ב"כ המאשימה בהתחשב בהיקף העבירות הוא ראוי, ולולא הסדר הטיעון, היה מתחם העונש הראוי עומד על בין חמש לשמונה שנות מאסר בפועל.

4.7.5.5. ב. מתחם העונש הראוי מושא האישום הרביעי
אשר לאישום הרביעי, של שיבוש מהלכי משפט, הערך המוגן הוא הגנה על סדרי השלטון והמשפט (**עניין דלאל**, שם בפסקה 8), שמירה על תקינות וטוהר ההליך המשפטי, כיבוד ערכאות שיפוטיות, חשיפת האמת, עשיית משפט צדק ושמירה על שלטון החוק. מידת הפגיעה בערכים המוגנים גם בעבירה זו היא גבוהה. הנאשם 1 פעל להכשלת פעילות רשויות אכיפת החוק, טשטוש עקבות מעשיו והברחת כספי העבירה. חומרת העבירה באה לידי ביטוי בפעולות הנאשם במועדים שונים ובדרכים שונות לשיבוש הליך החקירה שנפתח נגדו, בכך שהפעיל אמצעי לחץ שונים על רון בוקובסקי, בין היתר כדי להניאו מלהגיע לארץ ולמסור גרסה בתיק החקירה, ולהניעו להברחת כספי העבירה מחשבון רולר, שבו היה בוקובסקי מורשה חתימה. גם לעניין זה מדובר בעבירות מתוכננות מראש.

המאשימה הפנתה למספר פסקי דין וסברה כי מתחם העונש ההולם לעבירה זו עומד על בין 6 ל-12 חודשי מאסר. מעיון בפסיקה (עניין אולמרט, עניין סטפייב ועניין רובינסון), אכן עולה כי מתחם זה הולם.

5.7.5. השלב השני: נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה ויש להתחשב בהם בגזירת הדין
לאחר שנקבע מתחם הענישה ההולם למעשה העבירה, יש לגזור את העונש המתאים לנאשם בתוככי אותו מתחם שנקבע בשלב הקודם (או בחריגה ממנו במקרים המנויים בחוק). בגזירת העונש בשלב זה, על בית המשפט להתחשב בנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, אלא בנאשם, כאמור [בסעיף 40ג\(ב\) לחוק העונשין](#). [סעיף 40יא](#) מונה רשימה לא סגורה של נסיבות בהן יש להתחשב בעת גזירת עונשו של נאשם בתוך מתחם העונש שנקבע. מדובר בנסיבות המתמקדות בעבריו, בנאשם, ולא בעבירה. הבסיס הרעיוני לכך הוא האינדיבידואליות של הענישה כנגזרת [מחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו](#) (ראו בהרחבה לעניין זה [ואקי ורבין, הבניית הענישה](#), בעמ' 452).

הנסיבות העיקריות העומדות לזכות הנאשם 1 הן הודאתו וחלופי הזמן מביצוע העבירה. לכך אפנה עתה.

5.7.5.א. הודאה ונטילת אחריות

[סעיף 40יא\(4\)](#) קובע כי ניתן להתחשב, לעניין גזירת העונש, בין היתר ב: **"נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו- וחזרתו למוטב או מאמציו לחזור למוטב"**. ב"כ המאשימה עמדה על חשיבות ההודאה, בעיקר בשל העובדה שהיא מהווה לקיחת אחריות על מעשי הנאשם, וכן מביאה לסופיות הדיון. הפסיקה הכירה ברכיב "נטילת האחריות" כרכיב המצדיק מתן הקלה משמעותית בשלב העונש. משקלה המרכזי של ההודאה טמון בהבעת החרטה שהיא מגלמת, בהפנמת הפסול במעשים ובהרכנת ראש (ראו לעניין זה: [איתי ליפשיץ ורינת קיטאי סג'ר, "מקומה הראוי של חרטה בענישה הפלילית"](#), מחקרי משפט כח 69, 89-90 (2012)). עמד על כך בית המשפט העליון [בעניין מצגר](#) שם קבע כבי השובט עוזי פוגלמן (בפסקה 23 לפסק דינו):

"נטילת האחריות של נאשם על מעשיו והבעת חרטה, הוכרו לאורך השנים בפסיקתנו כשיקול לקולה בגזירת עונשו (ע"פ 2099/15 פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 57 (22.5.2016); ע"פ 8421/12 בן חיים נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו], 21-20 (29.9.2013); ע"פ 6095/08 סלומון נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (29.12.2008); ע"פ 330/61 דלאל נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד טז 229, 228 (1962); ע"פ 170/54 וייצמן נ' היועץ המשפטי לממשלת ישראל, פ"ד 5 1170 (1954)). וכך גם בעניין פלוני המוקדם, שם נקבע מפורשות כי בטרם יכריע בית המשפט אם לקבל הסדר טיעון או לדחותו, עליו ליתן דעתו ל"אינטרס הציבורי שבהשגת הודיית הנאשם ובקבלת אחריותו למעשיו" (שם, בעמ' 609), ולהביא שיקול זה במניין שיקוליו במסגרת מבחן האיזון".

[קנת מן, במאמרו: "סדר דין פלילי מנהלי: הסדרי טיעון, הרשעות שווא של נאשמים ופיקוח שיפוטני"](#) בתוך: [משפט צדק? ההליך הפלילי בישראל – כשלים ואתגרים](#), 217, 243 (פרופ' אלון הראל, עורך, אוני-תל-אביב, 2017, להלן: [מן, סדר דין פלילי-מנהלי](#)), עומד בהרחבה על השאלה של

הודאה כלקיחת אחריות וכנסיבה שיש לקחת בחשבון לטובת הנאשם בגזירת עונשו. המחבר מציין כי התפיסה של בית המשפט היא כי: **"הודאה באשמה תורמת או משקפת שיקום חלקי או מלא של הנאשם- מפחיתה את הסיכון שהנאשם יעבור עבירה בעתיד ומחזקת את הסולידריות החברתית** (שם, בעמ' 243, עוד על מעמד ההודאה ראו בעמ' 260, והאסמכתאות שם בה"ש 90).

במסגרת שיקול זה טענו הצדדים לפניי, כי הודאת שלושת הנאשמים, בהם נאשם 1, הביאה לחסכון בזמן שיפוטי וציבורי. [בע"פ 4597/13](#) **אנטוניו פיצ'ו נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (2014) נקבע כי שיקול זה נכלל במסגרת ההתחשבות בהודאת הנאשם. כב' השופט י' דנציגר ציין בפסקה 19 לפסק דינו כי: **"בין שאר התכליות העומדות בבסיס שקילתה לקולא של הודאת הנאשם- נמצאת תכלית החסכון בזמן השיפוטי"**. עם זאת, יש הסבורים כי בטווח הארוך הדבר אינו מביא לחסכון בזמן ציבורי או שיפוטי (ראו לעניין זה ניתוח כלכלי במאמרם של יוסף זהר ומוטי [מיכאלי](#), **"משפט בצל המיקוח: אפקט** מחזור-המשוב של עסקאות הטיעון", **עלי משפט** יא, 153 (תשע"ד)).

הנאשם 1 הודה במיוחס לו, ואמר, במסגרת הטיעונים לעונש, כי: **"אני מבין את חומרת המעשים שלי, מתחרט מעומק הלב ולוקח אחריות מלאה"**. לאור האמור אני מתחשבת בכך כשיקול מרכזי לטובתו.

5.7.5. ב. חלופי הזמן - [סעיף 40יא \(10\)](#)

בית המשפט רשאי להתחשב בחלופי הזמן מעת ביצוע העבירה כנסיבה להקלה בעונשו של הנאשם במסגרת המתחם. הפרשה שלפנינו ארעה לפני כעשור. מדובר בנתון אשר הוכר בפסיקה ובחקיקה ככזה המצדיק הקלה בענישה. יש להעריך כי ככל שהיה צורך בשמיעת ראיות וניהול משפט מורכב מהסוג דנן, ניתן להניח כי היו חולפות מספר שנים עד למתן פסק דין חלוט. עם זאת, בעניינו של הנאשם 1 אין לתת משקל רב מידי לחלופי הזמן, שכן בשל תחכום התכנית העבריינית, חברות וחשבונות הקש, לקח זמן רב לגלות את העברות הכספיים, לאור ההסתרה והתחכום בביצוען. חלק מהקושי בחשיפה העבירות נבעה מהדרכים העקלקלות בהן הועברו הכספים, ועל כן אין לתת לגורם זה משקל משמעותי. כאשר הזמן מתארך בשל הקושי בפיענוח הפרשיה, דומה כי אין מקום ששיקול זה יהווה שיקול לטובת הנאשם (ראו לעניין זה: [רע"פ 674/13](#) **יורי ליטווק נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 2013), בפסקה 12 לפסק הדין). [בע"פ 3380/16](#) **יוסף נאמן נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 2017), נדונה עבירה של הונאה שיטתית ומתוחכמת. ב"כ המערער שם (כמו גם באת כוח נאשם 3 במקרה שלפניי – על כך בהמשך), הפנה להצעת [חוק העונשין](#) (תיקון מס' 128) (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה), התשע"ו-2016 (ה"ח הממשלה, 1052, 2016), להלן: **הצעת החוק לתיקון הבניית שיקול הדעת**, במסגרתה מוצע להסמיק את בית המשפט לסטות ממתחם הענישה בין היתר בשל כך ש"חלף פרק זמן ארוך במיוחד מעת ביצוע העבירה". כב' השופט מ' מזוז, התייחס הן להצעת החוק, הן לחלופי הזמן הנובע ממורכבות חשיפת העבירה (החל בפסקה 12 לפסק דינו):

"אין גם ממש בניסיון המערער להסתמך על הצעת חוק תיקון 128 לחוק העונשין. הצעת חוק זו מבקשת להסמיק את בית המשפט לסטות ממתחם הענישה שקבע

בין היתר בשל כך ש"חלף פרק זמן ארוך במיוחד מעת ביצוע העבירה". הצעת חוק זו, שהוגשה לכנסת ביוני 2016, טרם זכתה לאישור המחוקק, וממילא אינה בגדר הדין החל. יתרה מזו, מדובר בסמכות שבישוקול דעת בית המשפט אשר רשאי לסטות מהמתחם מהעילה האמורה (ועילות אחרות המנויות בהצעה) אם מצא כי מדובר ב"נסיבה מיוחדת ויוצאת דופן" בגדר הנ"ל המצדיקה סטייה מהמתחם "כדי למנוע עיוות דין". וכפי שהודגש בדברי ההסבר להצעת החוק - "כמובן שלא בכל מקרה הימשכות ההליכים המשפטיים מצדיקה הקלה של ממש או אף הקלה כלשהי בעונשו של נאשם, ולעתים עקרון ההלימה ואינטרסים אחרים יצדיקו את מיצוי הדין עם הנאשם גם בחלוף זמן." (סעיף 2 לדברי ההסבר של הצעת תיקון, שם בעמ' 1079).

13. .... אכן, חומרת המעשים והעבירות שביצע המערער מחייבת כי ירצה עונש של מספר שנות מאסר, ואין בחלוף הזמן מאז בוצעו העבירות כדי לשנות זאת; זאת בהתחשב במורכבות העבירות ובצורך בעריכת חיבורי דין בחו"ל ובעובדה כי גם למערער הייתה תרומה להימשכות ההליכים בעניינו.

על כן, בעניינו של הנאשם 1 לקחתי בחשבון את חלוף הזמן במידה מצומצמת.

5.7.6. שיקולי הרתעה בעבירות כלכליות

במסגרת קביעת העונש בתוך המתחם, מאפשר החוק להתחשב בשיקולים של הרתעה אישית וכללית. סעיפים 140 ו-140' לחוק העונשין קובעים כי בית המשפט רשאי להתחשב בשיקולי הרתעה, ובלבד שבית המשפט לא יחרוג ממתחם הענישה לעניין זה. על כן יש לעמוד על מבחן זה לאחר קביעת המתחם. כאמור, העיקרון המרכזי המנחה את גזירת הדין הוא עקרון ההלימה. ההפחתה במעמדו של שיקול ההרתעה נבע משניים. אשר להרתעת הרבים, זו נבעה מהקושי החוקתי להשתמש באדם ככלי ליצירת השפעה על התנהגותם של אחרים.

אולם, הנימוק המרכזי לירידת קרנו של שיקול ההרתעה בענישה נבע מההבנה שאין ראיות אמפיריות לכך שהחמרה בענישה תורמת להרתעה (ראו לעניין זה: דו"ח ועדת גולדברג, בעמ' 12 וכן: אורן גזל-אייל, "חריגה ממתחם העונש ההולם", בתוך: ספר דורית בייניש, 539 והאסמכתאות בעמ' 544 הי"ש 21 (קרן אזולאי, איתי בר סימן טוב אהרן ברק ושחר ליפשיץ עורכים (2017)). בנובמבר 2015 פורסם דו"ח הוועדה הציבורית, לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים, בראשות כב' השופטת (בדימ') דליה דורנר (להלן: דו"ח ועדת דורנר). בדו"ח הוטל ספק בכך שהחמרה בענישה מקדמת הרתעה.

על אף העדר נתונים כאמור, היו שטענו כי דווקא בעבירות כלכליות, בהם מבצעי העבירה הם רציונליים ופועלים מתוך תכנון מראש, יש משמעות להחמרה בענישה כהרתעה. העבירות בהן הורשע הנאשם הן עבירות כלכליות, כשמטרת ביצוע העבירה, כאמור הינה בצע כסף (על הרתעה לפי סוגי עבירות ראו: בועז סנג'רו, ביקורת דיני העונשין הישראליים, עמ' 37 (2020)).

על חשיבות ההרתעה בעבירות כלכליות, עמד כב' השופט יורם דנציגר בע"פ 1656/16 ישעיהו דוידוביץ נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 2017, להלן: עניין דוידוביץ), בפסקה 103 לפסק דינו:

"שיקול זה של "הרתעת הרבים" – כמו גם "הרתעה אישית", בהתאם לסעיף 140 לחוק העונשין – מקבל משנה תוקף שעה שמדובר בעבירות כלכליות... זאת, שכן עבירות אלה מאופיינות, על פי רוב, בהיותן עבירות אינסטרומנטליות במהותן. הן דורשות תכנון, תושייה ויצירתיות, והמטרה המרכזית העומדת לנגד עיניו של העבריין הינה הפקת רווח כספי מביצוע העבירה. בשונה מעבירות אחרות שיש שתבוצענה בלהט הרגע, העובר עבירה כלכלית פועל כאדם רציונאלי המחשב שכרה של עבירה כנגד הפסדה.... המניע המרכזי המביאם לביצוע העבירות הוא המניע הכלכלי. הדרך להרתיע מפני ביצוע העבירות האמורות נעוצה במאפייניהן המיוחדים של העבירות ומבצעהן. בהיותם נטועים היטב בציבוריות, יש בעצם ההרשעה בעבירות פליליות כדי לפגוע בשמם הטוב של מבצעי העבירות ולשמש גורם מרתיע מפני ביצוען. בהיותם, לרוב, אנשים מבוססים, אשר אינם פועלים מתוך מצוקה כלכלית או סוציאלית, ראוי הוא כי, ככלל, רף הענישה בגין עבירות מעין אלה יהיה של עונש מאסר בפועל... לצד עונש המאסר יש להטיל על מבצעהן של עבירות אלה אף קנס כספי משמעותי. כאנשים רציונאליים המבצעים את העבירה כדי לזכות ברווחים, יש בקנס שכזה כדי לעקר את המוטיבציה המולידה הסדרים שכאלה."

מחקרים שנערכו ביססו את הקביעה כי אפקט ההרתעה הנלווה להחמרה בענישה הוא בעל משקל רב יותר בהקשר של עבירות אנשי ציבור ועבירות כלכליות, וזאת להבדיל מאפקט חלש יותר בהקשר של עבירות רחוב ואלימות (חגית לרנאו, **עבריינות ואכיפת חוק**, 67, והאסמכתאות שם (2016)). עוד ראו לעניין זה דבריו של כב' השופט א' רובינשטיין בע"פ 677/14 דני דנקנר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (2014), בפסקה לח לפסק דינו).

בעניין דוידוביץ, הפנו המערערים לדו"ח ועדת דורנר לתמיכה בטענתם כי אין ראיות ליעילות ההחמרה בענישה להרתעה. כב' השופט י' דנציגר קבע כי אין לשעות לטענה זו כל עוד לא תוקן **חוק העונשין וסעיפים 140 ו-140א'** לחוק עומדים על מכונם (שם בפסקה 105 לפסק דינו) והוסיף כי מרבית המסקנות אינן נוגעות כלל ועיקר לעבירות כלכליות שכן הן עוסקות בהרתעת עבריינים הגדלים בסביבה עבריינית, מה שאין כן פני הדברים, ככלל, בעבירות כלכליות. לדבריו: **"הנה כי כן - דומני כי בבואנו לבחון את שאלת יעילותה והצלחתה של ההרתעה - יש להבחין בין עבירות אינסטרומנטליות ורציונליות - ובכלל זה עבירות כלכליות - לבין עבירות אימפולסיביות הנעברות בלהט הרגע"** דברים אלו יפים שבעתיים כאשר מדובר בעבירות המבוצעות לא אחת באמצעות תאגיד.

במאמרם של משה בר-ניב וצבי **ספרא "יעילות הבניית שיקול הדעת"** השיפוטי בהחמרה עם עבריינים חוזרים" בתוך: **ספר דיויד וינר על משפט פלילי ואתיקה**, 583, 589 (2009), מציעים המחברים מודל המבוסס על ניתוח כלכלי של המשפט הפלילי וממנו עולה שמדיניות הענישה, שעל פיה יש להחמיר בעונשו של עבריין חוזר, לא תמיד יעילה ויש להעדיף על פניה דווקא מדיניות המגדילה את הקנסות הראשוניים. לדבריהם, הרתעה מרבית תושג על ידי השתת קנס על העבירה הראשונה **"עד מלא עושרו של העבריין"** (שם בעמ' 597). עם זאת, יש לשים לב כי הגדלת הקנסות על העבירה הראשונה עלולה להוות החמרת יתר מנקודת מבט של עקרון ההלימה.

ברק אריאל ויעל לוי-אריאל במאמרם: "התבוננות מחודשת במוסד ההרתעה (ובדרכים ליצירת הרתעה יעילה)", בתוך: **משפט צדק? ההליך הפלילי בישראל – כשלים ואתגרים**, 83 (פרופ' אלון הראל, עורך, אוני' תל-אביב, 2017), עומדים על המחקרים העדכניים בשאלת השפעת החמרת הענישה על ההרתעה. הם עומדים על כך כי אין תימוכין אמפיריים ששינוי בחומרת הענישה משפיע על ההרתעה, בניגוד לוודאות הענישה, היינו לסיכויי גילוי העבירה המהווה גורם משפיע על מניעת עבירות (ראו בעמ' 39, ה"ש 38-39 והאסמכתאות שם). לדברי המחברים הרתעה ככלל, אינה יעילה יותר בעבירות של פשיעה כלכלית, כיון שיש יותר עבירות מסוג זה מאשר עבריינות רחוב (עמ' 116, ה"ש 140-141). ככל שיש הרתעת יתר בעבירות כלכליות, זו נובעת מהענישה הלא פורמלית (הגינני החברתי ואבדן המעמד) ותלויה יותר בחשיפת העבירה, ופחות בחומרת הענישה הפורמלית (שם, בעמ' 95, ובעיקר ה"ש 42-43, 132-133, והאסמכתאות שם. עוד ראו לעניין זה: **לבני, עבריינות הצווארון הלבן**, שם בעמ' 27).

לאור שיקול זה, שאינו חד משמעי דיו, ולאור חלופי הזמן, יש להחמיר מעט בתוך מתחם הענישה לצרכי הרתעה.

5.7.7 הקנס

ככלל, נקבע, כי בעבירות כלכליות יש מקום להטיל קנסות משמעותיים. בעניין הורוביץ נקבע לעניין זה (פס' 342 לפסק הדין):

"לצד הטלת עונשי מאסר בעבירות כלכליות ישנה חשיבות רבה לפגיעה בכיסו של העברייני שהורשע בעבירות כלכליות, שכן למען 'התפחתו' של כיס זה בוצעו העבירות לכתחילה. מכאן, שככלל על הקנס להיות גבוה יותר מכפי הסכום שגרף העברייני, או התכוון לגרוף, לכיסו, שאחרת נמצאנו אך משיבים את פירות העבירה אך ללא עונש של ממש"

עוד ראו לעניין חשיבות הקנס המשמעותי בעבירות כלכליות: (ע"פ 7621/16 אהרן גוטסדינר נ' **מדינת ישראל**, פסקה 83 לפסק דינה של כב' השופטת דפנה ברק-ארז (פורסם בנבו, 2017, להלן: **עניין גוטסדינר**); **עניין דנקנר**, שם בפסקה 55 לפסק דינו של כב' השופט דוד מינץ; **עניין בן זקן**, פסקה 17; **ע"פ 5076/14 שטרית נ' מדינת ישראל**, [שהיווה חלק מפרשת הולילנד, **עניין קלנר** לעיל, שם בפסקה 116 לפסק דינו של כב' השופט עוזי פוגלמן, פורסם בנבו, 2015]). הנאשם 1, בדומה לנאשמים בפרשת פסגות, היה שכיר שביצע את התרמית בעסקאות אמיתיות במהלך המסחר בשוק ההון, וייתכן, כפי שנטען לגבי מניות סלקום, כי העסקאות היו מבוצעות בכל מקרה, ובית ההשקעות אף הרוויח מכך. עם זאת, מדובר בנאשם שכוונתו הייתה להפיק רווח כלכלי מעבירות תרמית ושוחד, ולכן על הקנס להיות משמעותי.

הקנסות במקרים שתוארו לעיל, נעים בין קנסות נמוכים של כמה מאות שקלים ועד לקנס של 2.5 מיליון ₪ שהוטל בשנות התשעים. הסכומים הנמוכים היו קשורים לרווחים שהופקו באותם עניינים ולעיתים לנסיבות אישיות קשות (**עניין ממון ועניין מרדכי כהן**). מהפסיקה עולה כי קנס של

1.5 מיליון ₪ וחילוט חלק מפירות העבירה שנצברו בחשבון רולר, היא סנקציה כלכלית ראויה שמגשימה את האינטרסים הציבוריים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות בתיק זה.

5.7.8. על הסדרי טיעון וגזירת הדין - הנאשם 1

בשלב זה על בית המשפט לגזור את עונשו של הנאשם, ולו לא היה מדובר בהסדר טיעון הייתי מעמידה את עונשו של הנאשם 1 על שש שנות מאסר (חמש וחצי בגין העבירות במתחם הראשון, ושנה בעבור המתחם השני, עבירות השיבוש, כאשר חצי שנה בחופף וחצי שנה במצטבר), וכן קנס של 1.5 מיליון שקלים. אולם, כאמור, לפניי הסדר טיעון ובו נקבו הצדדים בעונש שבית המשפט מתבקש לגזור על הנאשם 1 והוא 44 חודשי מאסר, וקנס של 1.5 מיליון שקלים שישולם מכספים שיחולטו.

אני סבורה כי הסדר הטיעון מקל במידה רבה עם הנאשם 1, ולולא הפסיקה הברורה והחד משמעית בעניין כיבוד הסדרי טיעון, ולא בלי התלבטות, מצאתי לכבד את הסדר הטיעון בעניינו של נאשם 1 ואפרט.

הכלל בעניין הסדרי טיעון הוא כי בית המשפט יכבד הסדרים אלו. ההלכה המרכזית בתחום הסדרי הטיעון נקבעה בהרכב מורחב בבית המשפט העליון בע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, נז' (1) 577 (2002, להלן: **עניין פלוני המורחב**), בו נקבע אופן הבחינה של הסדרי טיעון בבתי המשפט. בפסק הדין נקבע כי בתי המשפט אינם מתייחסים עוד להסדרי הטיעון כאל הכרח לא יגונה, אלא מכירים הם בערכם ובתרומתם, לא רק כצורך מעשי, אלא גם כמוסד שיש לו הצדקה רעיונית כחלק מהשיטה האדוורסרית, ושיש אינטרס ציבורי בקיומו. בהקשר זה צוינה תרומתם של הסדרי הטיעון להרתעה אפקטיבית של עבריינים, בכך שהם מביאים להרשעתם של נאשמים רבים יותר, ובהליך קצר יותר; וכן ההקלה הנגזרת מהם לקרבנות העבירות שאינם נדרשים להעיד ויכולים להתמסר להליכי שיקומם (ראו דברי כב' השופטת, לימים הנשיאה, דורית ביניש, בעמ' 577 לפסק הדין. עוד ראו לעניין זה: ע"פ 532/71 אליהו בחמוצקי נ' מדינת ישראל, פ"ד כו (1) 543) עוד ראו בהרחבה להצדקות להסדרי טיעון מן, סדר דין פלילי-מנהלי, שם).

בבג"ץ 5699/07 פלונית א' נ' היועמ"ש [פורסם בנבו] (2008, פס' 49, בעניין הסדר הטיעון בעניינו של הנשיא לשעבר משה קצב) נקבעה גישה המצמצמת את התערבות בית המשפט בשיקול דעת התביעה בהסדרי טיעון למקרים חריגים ונדירים בלבד (ראו פסקאות 10-12 לפסק דינה של כב' השופטת איילה פרוקצ'ייה ופיסקה 11 לפסק דינה של כב' הנשיאה דורית ביניש. עוד ראו לעניין זה, בין רבים, בבג"ץ 3036/10 אחיה נגר נ' פרקליטות המדינה [פורסם בנבו] (2010), פסק 38 לפסק דינו של כב' השופט יורם דנציגר, להלן: **עניין נגר**), וכן בבג"ץ 1560/12 יאיר שלמה זיקן נ' פרקליטות המדינה [פורסם בנבו, 2012, פסקה 6 לפסק דינה של כב' השופטת, כיום הנשיאה אסתר חיות; ע"פ 3068/10 פלונית נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (2010) וע"פ 7757/11 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (2013). להרחבה על היתרונות והחסרונות בהסדרי טיעון, ראו הניתוח והאסמכתאות בגזר דיני

בעניין סימנס, ת"פ (מחוזי ת"א) 4368-05-16 מדינת ישראל נ' סימנס ישראל בע"מ (פורסם בנבו, 20.11.2017), בפרק התשיעי).

יש לכבד הסדרי טיעון, גם אם הם סוטים ממתחם הענישה שהיה נקבע ללא הסדר כאמור. על פי פסיקת בית המשפט העליון, יש תחילה לקבוע את מתחם העונש ההולם, שהוא הקביעה הנורמטיבית של בית המשפט, למרות ההסכמות שהתגבשו במסגרת הסדר הטיעון (ראו לעניין זה: [ע"פ 8820/14 זהר שחר נ' מדינת ישראל](#) (פורסם בנבו, 2015; [עניין חסן](#); [ע"פ 9246/12 חמאסה נ' מדינת ישראל](#) [פורסם בנבו] (2014)). עם זאת הודגש כי בגדרו של מבחן האיזון יש לתת משקל נכבד לעצם קיומו של הסדר הטיעון (ראו דברי כב' השופט עוזי פוגלמן, בפסקה 12 לפסק דינו [בעניין מצגר](#), והאסמכתאות הרבות בפסקה 16 לפסק דינו).

בעניין דוידי, עמד כב' השופט י' דנציגר על סדר הדברים (בפסקה 20 לפסק דינו), ולפיו: **"על בית המשפט לקבוע תחילה את מתחם הענישה בהתאם לחוראות חזין ולמדיניות הענישה הנוהגת- בשלב הבא- להשוותו לטווח הענישה עליו הסכימו הצדדים- וככל שהטווח מאושר – לקבוע את העונש בהתחשב בהסדר הטיעון"**, וחזר על עיקרי הדברים בע"פ [921/17 עואג'י אבו זעילה נ' מדינת ישראל](#) (פורסם בנבו, 28.05.2017), בפסקה 16 לפסק דינו. עם זאת, בית המשפט העליון חזר והדגיש את הצורך בחקיקה בהקשר זה (ראו, בין רבים, דבריו של כב' השופט נעם סולברג [בעניין מצגר](#) (בפסקה א' לפסק דינו)).

מכל מקום, ההלכה הנוהגת היא, כאמור, כי ככלל, הסדרי טיעון יש לכבד. מגמה זו נובעת מראיית היתרונות שבהסדרי הטיעון, והחשש שאם מרבית הסדרי הטיעון לא יכובדו, ימנעו נאשמים מעריכת הסדרי טיעון.

לאור האמור מצאתי לנכון לכבד את הסדר הטיעון ואני גוזרת על הנאשם 1 עונש מאסר בפועל של 44 חודשים, מאסר על תנאי של 12 חודשים, והתנאי הוא שלא יעבור במשך 3 שנים על העבירות בהן הורשע. כן אני גוזרת עליו קנס של 1.5 מיליון שקלים שישולם מתוך כספים שנתפשו בחשבון רולר, כמפורט בהסדר הטיעון.

5.8. נאשם 2

בעניינו של הנאשם 2, יש לראות את כל העבירות כאירוע אחד (הנאשם 2 לא הואשם בעבירת שיבוש). גם העבירות הנלוות בהן הורשע, רישום כוזב במסמכי תאגיד ועבירות על חוק ייעוץ השקעות, מהוות מסכת אירועים אחת, כפי שפירטתי בעניינו של הנאשם 1 ומאותם נימוקים.

הנאשם 2 עבר את אותן עבירות שעבר הנאשם 1, ועל כן לעניין הערכים המוגנים והפסיקה אני מפנה לעניינו של הנאשם 1. בנוסף לעבירות אלו, הורשע הנאשם 2 גם בעבירות של רישום כוזב במסמכי תאגיד, בכוונה לרמות, ביחס לפעולות שביצע בהחמת איש הקש איאן כהן על מסמכים כוזבים במסגרת ההתקשרות עם איש הקש בחברת מאור לוסקי. עוד הורשע הנאשם 2 בקנייה ומכירת של ני"ע עבור עצמו בהיותו בעל רישיון בניגוד להוראת [סעיף 4\(א\)](#) לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות. הערך המוגן בעבירה של רישום כוזב במסמכי תאגיד הינו הבטחת תפקוד נאות של עובדים ומנהלים בתאגיד, העדפת האינטרס התאגידי ומניעת שחיתות בקרב מנהלים (ראו: **עניין הורוביץ**).

ביחס לעבירה לפי חוק הייעוץ – הערך המוגן הוא אמון הציבור במנהלי השקעות, מניעת ניגוד עניינים פוטנציאליים בין העניין האישי של יועץ ההשקעות לבין לקוחותיו. אם יאבד האמון במנהלי ההשקעות, יאבד האמון בשוק ההון כולו, ויפס לעניין זה הדברים לעיל על הערך המוגן בעבירות תרמית בניירות ערך. [סעיף 4 לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות](#), תשנ"ה-1995 (להלן: חוק ייעוץ השקעות), חוקק במיוחד לצורך שמירה על האמון במנהלי ההשקעות, ואוסר על בעל רישיון ומנהל השקעות, לפעול, במקביל לעיסוקו גם כגורם בשוק ההון כלפי עצמו. במקרה שלפניי, עניינו של הנאשם 2, מבהיר כמה חשוב שלא להפר הוראה זו.

5.8.1. קביעת החומרה הקונקרטית של העבירה באמצעות בחינת הנסיבות הקשורות לביצועה

שיש להתחשב בהן בקביעת מתחם הענישה - הנאשם 2:

5.8.1.א. התכנון שקדם לביצוע העבירה והתחכום במעשים (סעיף 400 ט(א)(1))

אשר לתכנון, יפים דברים שאמרתי בעניינו של נאשם 1 גם לעניינו של הנאשם 2. מדובר בעבירות שכללו תכנון מפורט, הן עבירות התרמית, הן עבירות הלבנת ההון. כאמור זהו תחכום המאפיינ, ככלל, פשיעה כלכלית.

5.8.1.ב. הנזק שנגרם מביצוע העבירה (סעיף 400 ט(א)(4))

הנזקים שנגרמו מביצוע העבירות, פורטו גם הם לגבי נאשם 1 ויפים גם לעניינו של הנאשם 2, כיוון שהשניים חלקו ברווחים, וגרמו לנזק בפגיעה באותם ערכים מוגנים.

5.8.1.ג. חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה ומידת ההשפעה של אחר על הנאשם בביצוע

העבירה וניצול לרעה של כוחו או מעמדו של הנאשם

חלקו של הנאשם 2 בעבירות נשוא כתב האישום המתוקן היא משמעותית, אולם פחותה מזו של הנאשם 1, בעיקר לאור העובדה שהנאשם 2 אינו חב באותה מידה בחובות אמון כלפי חוסכי קרנות הפנסיה ואינו איש ציבור. עם זאת, יש לזכור כי מדובר במי שהינו מומחה לשוק ההון ובעל רישיון לניהול השקעות, אותו ניצל לרעה. כמו כן, נאשם 2 החטיא פחות אנשים בעבירות הלבנת ההון ביחס לנאשם 1. בנוסף, מעורבותו של הנאשם 2 באישום השני, הפצת מניות סלקום, גדולה מזו של נאשם

1, שכן כמי ששלט בחשבון איאן כהן ובחשבון מאור לוסקי, הוא היה במוקד ביצוע העסקאות עם דויצ'ה בנק ועם אקסלנס.

מעורבותו של הנאשם 2 בעבירות הלבנת ההון הייתה גם היא משמעותית לאור פעילותו לפתיחת חשבון הקש על שם איאן כהן, והוצאת הכספים מחשבון הקש ליעדים שונים, תוך שימוש בחתימתו של כהן על מנת להסוות את זהות העומדים אחר הוצאת הכספים.

5.8.1 ד. הסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירה ויכולתו של הנאשם להימנע מביצוע העבירה (סעיפים 40ט(א)(5) ו-40ט(ט)(א)(7))

הנאשם 2, בדומה לנאשם 1 פעל ממניעים כלכליים, מבצע כסף, ללא כל צורך או נסיבות מקלות לעניין זה, בתכנון ולאורך זמן, פעילות עבריינית שלא הייתה כל סיבה לבצעה, למעט רצון לגרוף כספים לכיסו.

5.8.2. בחינת מדיניות הענישה הנוהגת והראויה

לא אחזור על דברים שאמרתי לעניין החמרת הענישה הן בעבירות כלכליות, הן בעבירות שחיתות.

ב"כ המאשימה טענה כי לולא הסדר הטיעון היה מתחם העונש בעניינו של הנאשם 2 עומד על בין 3.5 ל-5 שנות מאסר בפועל. ב"כ המאשימה הפנתה בהקשר זה לענישה בעניינו של אדלר (בעניין מרקדו) וכן לע"פ 4045/18 יובל פלג נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 26.05.2019, להלן: עניין פלג).

אשר למר אדלר (בעניין מרקדו) – מר אדלר היה מנהל תיק השקעות בחברה פרטית ומשקיע פרטי והורשע, בדומה לנאשם 2 שלפניי, בעבירות של מתן שוחד, תרמית בני"ע, מרמה והפרת אמונים וקבלת דבר במרמה. הרווחים שהפיק עמדו על 500,000 ₪ ונגזרו עליו, לאחר הליך הוכחות, 3.5 שנות מאסר וקנס של 1.5 מיליון ₪, וזאת לאחר שניהל הליך מלא. מאז הוחמר רף הענישה בצורה משמעותית.

אשר למר פלג (בעניין ממון), השותפים לעבירות תרמית בניירות ערך היו מר פלג, שלא היה איש שוק ההון, ומר ממון, שעבד בחברת מגדל. השניים פעלו כך בין השנים 2006-2011, והפיקו רווחים בסכום של כעשרה מיליון שקלים. פלג הורשע לאחר ניהול הליך הוכחות מלא, בעבירות של מתן שוחד, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, תרמית בני"ע ואיסור הלבנת הון. בית המשפט המחוזי גזר על פלג עונש מאסר של 33 חדשים (שנתיים ותשעה חודשים) וקנס של 1.5 מיליון שקלים, שהופחת בערעור למיליון שקלים (בין היתר לאור לקיחת האחריות בשלב הערעור). המעשים שביצע נאשם 2 חמורים יותר משל פלג בראש ובראשונה בהיותו איש שוק הון מנוסה בעל רישיון ובעל חברה להשקעות. בנוסף, הנאשם 2 הורשע בעבירות רבות יותר מאשר מר פלג, ומעורבותו בהלבנת ההון הייתה מקיפה יותר. עם זאת הרווחים שהפיק ותקופת ביצוע העבירות היו נמוכים יותר.

5.8.3. קביעת מתחם הענישה – מהכלל אל הפרט – הנאשם 2

פגיעתו של הנאשם 2 בערכים המוגנים פחותה שכן הוא אינו חב חובת אמון כלפי החוסכים בקרנות הפנסיה, ובנוסף ערב או החטיא פחות אנשים ברשת הלבנת ההון מהנאשם 1. אולם, גם פגיעתו בערכים המוגנים רבה לאור היותו מומחה בשוק ההון ובעל רישיון ניהול השקעות, וכן בהיותו בעל חברה שניהלה כספי משקיעים רבים. בנוסף, בנוגע לאישום השני בעניין הפצת מניות סלקום, מעורבותו הייתה גדולה מזו של נאשם 1 באישום זה, והיה במוקד ביצוע העסקאות עם דויטשה בנק ועם אקסלנס. גם מעורבותו בעבירות הלבנת ההון הייתה משמעותית בפתיחת חשבונות איאן כהן שסייעו בביצוע עבירות אלו. גם התחכום בביצוע העבירות, המניע הכלכלי להם והצורך בהחמרה במקרים של פשיעה כלכלית, עומדים לחובתו. לולא הסדר הטיעון המתחם בעניינו היה עומד על שלוש וחצי עד חמש שנות מאסר בפועל.

5.8.4. השלב השני: נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה ויש להתחשב בהם בגזירת הדין –**הנאשם 2**

הנסיבות העיקריות העומדות לזכות הנאשם 2, בדומה לנאשם 1 הן הודאתו וחלוף הזמן מביצוע העבירה ואני מפנה לעניין זה לדברים שאמרתי לעיל לגבי נאשם 1. התרשמתי גם בעניינו מההודאה ולקיחת האחריות. עוד לקחתי בחשבון לטובתו את מצבם הרפואי של הוריו, כמו גם את מצבו של בנו, כפי שהוצג לי במסמכים רפואיים, ואין מקום לפרטו במסגרת גזר הדין.

5.8.5. הקנס

הקנס בעניינו של פלג עמד על מיליון שקלים, ובעניינו של אדלר על מיליון וחצי שקלים (אך שם הוא מימן את הפעילות העבריינית מכיסו).

סעיף 40n לחוק העונשין, קובע כי על בית המשפט, להתחשב, בעניין הקנס, בין היתר ביכולתו הכלכלית של הנדון. ב"כ הנאשם 2 עמדה על כך שמצבו של הנאשם 2 הינו "בצד החסר" כלשונו. במהלך ההליך נאלץ להיפרד מהייצוג הפרטי שליווה אותו בשלב החקירה וקיבל ייצוג ציבורי וזאת בשל חוסר יכולת לממן את הייצוג שבחר בו. בנוסף, עליו לכלכל משפחה ברוכת ילדים, כאשר איבד את מקור הכנסתו העיקרי.

לעניין זה התייחסה ב"כ הנאשם 2 לנכסים שמתבקש שחרורם מהחילוט הזמני, אחד מהם הוא בית המגורים של המשפחה ואמנם השני הוא נכס להשקעה, אך שני הנכסים משועבדים במשכנתאות והלוואות כנגדם יש לנאשם חובות בסכום של כ-4 מיליון ₪.

ב"כ הנאשם 2 עמדה על כך כי המוכנות של הנאשם לשלם קנס גבוה נועדה לפתור גם את בעיית החברה, הנאשמת 7, שאינה מיוצגת בהליך הפלילי כאן. החברה אינה בבעלותו המלאה של הנאשם 2. ישנם בעלי מניות נוספים שאין להם יד ורגל במעשים המיוחסים לחברה. החברה היא שלד ריק,

כאשר, לדבריה, הוצגו לב"כ המאשימה הדוחות הכספיים של החברה לשנת 2018, שמעידים על היותה חברה הפסדית באותה שנה ודוחות מע"מ של שלוש השנים האחרונות מהם עולה שהחל מחודש מאי 2019, החברה היא ריקה ויש לה אפס פעילות, כשהנאשם מדווח כי היא למעשה נמצאת בדרך לסגירה.

הקנס של 750,000 שקלים, עליו הסכימו הצדדים במסגרת הסדר הטיעון, הוא מרתיע, עולה בקנה אחד עם רמת הענישה, וכן עם הקנס שהוטל על נאשם 1 ויחד עם זאת מתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם 2 כנדרש.

5.8.6. סיכום ביניים – גזירת הדין – הנאשם 2

בשלב זה על בית המשפט לגזור את עונשו של הנאשם, ולו לא היה מדובר בהסדר טיעון הייתי מעמידה את עונשו של הנאשם 1, על שלוש וחצי שנות מאסר (42 חודשי מאסר). עם זאת, לאור הדברים שאמרתי באשר להסדר הטיעון לעיל, ולאור הענישה **בעניין פלג**, שם נוהלו הוכחות, מצאתי לנכון לכבד את הסדר הטיעון ואני גוזרת על הנאשם 2: עונש מאסר של 30 חודשים לריצוי בפועל, עונש מאסר מותנה של 12 חודשים, אך הנאשם לא יישא בעונש זה אלא אם יעבור על אחת מהעבירות בהן הורשע במשך 3 שנים וקנס כספי של 750,000 ₪, שישולם בתוך 12 חודשים מהיום או 9 חודשי מאסר בפועל חלף הקנס.

6. גזר דין - נאשם 3

הסדר הטיעון בעניינו של נאשם 3 כולל טיעונים פתוחים לעניין העונש (כאשר המאשימה מגבילה עצמה לעונש של 15 חודשי מאסר בפועל וב"כ הנאשם מגבילה עצמה לעונש של 8 חודשי מאסר שירוצו על דרך של עבודות שירות), קנס ומאסר על תנאי לשיקול דעת בית המשפט. הובאו ראיות לעונש מצד הנאשם 3, והצדדים הרחיבו בטיעונים לגבי הענישה ההולמת במקרה זה.

6.1. הראיות לעונש

מטעם הנאשם העידו מר אסף ויינרוט, חברו של מר אשרת, שהעיד על כך שמר אשרת תמך בו כשהוא היה שרוי במצוקה כמו את ההתמודדות של מר אשרת עם ההליך שעבר מאז פרוץ החקירה, לרבות הפנמה ולקיחת אחריות. עוד העיד מר ירון בלוך, גם הוא חבר של הנאשם 3, ועבד איתו במחלקת הברוקרים באילנות בטוחה ואחר כך ביו.בי.אס. מר בלוך העיד על מר אשרת בפן המקצועי, על כישוריו, כמו גם על הקפדתו על נהלים ועבודה מסודרת. מר בלוך העיד כי מר אשרת זכה להערכת הקולגות כמו גם המנהלים ביו.בי.אס. לדבריו הוא הופתע מאד ממעורבותו של הנאשם 3 בפרשה, שכן, לדבריו: "**הזר רחוק מהדברים האלה מרחק שנות אור ותמיד היה**". עד שלישי מטעם הנאשם 3 היה מר ניר ברא"ז, גיסו של מר אשרת (אחיה של אשתו, שירלי), שסיפר על מערכת היחסים המשפחתית החמה של מר אשרת עם הוריו, ועם המשפחה המורחבת, לרבות על חינוך הילדות. מר ברא"ז גם תאר את השפעת החקירה וההליכים על הנאשם 3. עוד הוסיף והרחיב לגבי מצבה הכלכלי של המשפחה כיום.

עד נוסף מטעמו של הנאשם 3 הוא מר אסף גרא, גם הוא חברו של מר אשרת והכיר אותו מייד כששניהם השתחררו מהצבא, והיה בקשר לאורך השנים הן עם מר אשרת, הן עם אמו. מר גרא תאר את השלכות הפרשה על אמו של הנאשם 3, והקשיים עמם היא מתמודדת, כמו גם על ההשלכות על אשתו והילדות.

בנוסף, הגישה ב"כ נאשם 3 אסופת מכתבים שכתבו אנשים נוספים לרבות אמו ואשתו, בכולם עיינתי, ולחלקם אתייחס בהמשך. עוד צירפה מסמכים רפואיים.

6.2. תמצית טיעוני הצדדים

6.2.א. טיעוני ב"כ המאשימה

ב"כ המאשימה פירטה את השינויים שנערכו בכתב האישום, בעניינו של הנאשם 3, ושפורטו בהרחבה לעיל, בחלק הראשון.

ב"כ המאשימה עמדה על כך שגם בכתב האישום המקורי, חלקו של הנאשם 3, ומעשיו, היו פחותים מאלו של הנאשמים 1 ו-2. בכתב האישום המקורי יוחסו לו עבירות בהקשר של עסקת סלקום, ולא של תרמית בניירות ערך, ובנוסף, הלבנת ההון שיוחסה לו מלכתחילה לא נגעה להקמת תשתית הלבנת ההון שתוארה לגבי הנאשמים 1 ו-2. על כן, לדבריה, מבטא הסדר הטיעון איזון ראוי בין הזמן השיפוטי שיחסך לאינטרס הציבורי בהרשעת הנאשם וענישתו.

ב"כ המאשימה עמדה על כך שהעבירות שבהן הורשע נאשם 3 נעשו תוך כדי שהוא נושא בתפקיד ניהולי משמעותי בדויטשה בנק והדגישה כי מעבר לתפקידו הבכיר, היה לנאשם 3 תפקיד ומשמעות של ממש בעסקאות סלקום. על פי כתב האישום, עסקאות ההפצה של מניות סלקום בוצעו רק לאחר שנאשם 3 איתר וסיכם עם רוכשים עתידיים שייקנו את מניות סלקום בהפצה. ב"כ המאשימה הדגישה כי המחיר שבו רכשו הקונים את מניות סלקום, נקבע בין היתר על בסיס אינדיקציות שסיפק נאשם 3 ביחס לביקוש למניות אלה בשוק. בפועל, העבירות המיוחסות לנאשם 3 מתמקדות בהטבות שנתן לחברו, הנאשם 2 במספר הזדמנויות, הטבה בדמות האפשרות להשתתף בשלוש עסקאות הפצה של מניות חברת סלקום בחודשים מאי, נובמבר ודצמבר בשנת 2008 ולזכות בתוך כך בהנחה הגלומה בעסקאות הללו; ובנוסף נאשם 3 פעל בחודש ינואר 2008 כדי למכור לנאשם 2 במסחר בבורסה מניות סלקום באמצעות חדר המסחר של דויטשה בנק ישראל, בהיקף משמעותי ובשער אטרקטיבי.

ב"כ המאשימה ביקשה לראות בשתי העבירות המיוחסות לנאשם 3 פרשיה אחת, על אף שמדובר בארבע עסקאות שונות בהן פעל נאשם 3 במרמה ובניגוד עניינים, תוך העדפת האינטרס האישי שלו על פני האינטרס של דויטשה בנק. לדבריה, על אף שארבעת העסקאות נעשו במועדים שונים על פני

שנה ועל אף שהפעולות של הנאשם גרמו לנזקים שונים ולניזוקים שונים, עדיין ישנה זיקה הדוקה בין הפעולות. מדובר באותו ניגוד עניינים, אותה מרמה ובאותם מרומים ובאותן נסיבות ביצוע העבירה. בנסיבות אלו, לצורך קביעת המתחם, כך טענה ב"כ המאשימה, יש לראות במעשים השונים של הנאשם 3 כאירוע עברייני אחד.

ב"כ המאשימה עמדה על כך כי הערך המוגן העבירות בעבירת קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות הוא הגנה על חופש הרצון, חופש הפעולה וחופש הבחירה של המרומה (תוך הפניה לעניין ברזל). עוד עמדה על כך כי הערך המוגן בעבירת מרמה והפרת אמונים בתאגיד, הוא הבטחת תפקוד נאות של מנהלי ועובדי התאגיד, מניעת העדפתו של האינטרס האישי על זה של התאגיד, מניעת שחיתות מידות בקרב מנהלים, ביסוס אמון של בעלי המניות במנהליהם והגנה על התאגיד מפני מעילה באמון (והפנתה בהקשר זה לעניין דנקנר ולעניין הורוביץ).

לטענתה מידת הפגיעה בערכים המוגנים היא חמורה מכמה נימוקים. הראשון, מיהות התאגיד - דויטשה בנק ישראל היה בעת הרלוונטית חבר בורסה וסיפק שירותי מסחר בני"ע, בעיקר ללקוחות מוסדיים ובכלל זה שירותי תיווך והפצה. עסקאות הפצה אשר מאפשרות למשקיעים למכור או לקנות כמות גדולה של ני"ע, באמצעות מתווכים פיננסיים מייעלות את המסחר בשוק ההון. לנוכח חשיבותם של מתווכים פיננסיים לכלכלה ולמשק, קיים אינטרס מוגבר לשמירה על תפקודם הנאות של מנהלים בחברות האלה ושל העובדים בהם, ומשאחד הבכירים בהם פעל בניגוד עניינים, הדבר מהווה פגיעה חמורה בערכים המוגנים. **נימוק שני - הנזקים שגרם הנאשם 3 -** מעבר לפגיעה הנובעת מעצם מעשה העבירה, במקרה זה נגרם נזק הן למוניטין של דויטשה בנק, הן פגיעה ממונית עקיפה בו (בשל הסדר אליו נאלץ להגיע עם דסק"ש בעקבות חשיפת העבירות). **נימוק שלישי - החזרתיות ומשך הזמן בו בוצעו העבירות.** מדובר בארבע עסקאות לאורך מספר חודשים. נימוק רביעי - **עצמת ניגוד העניינים -** הן בשל כך שמדובר בתפקיד שמהותו הוא מתן אמון בנאשם, מעורבותו המשמעותית בעסקאות ההפצה וכן בשל העובדה כי תמורת ניצול תפקידו בעסקאות ההפצה בדויטשה בנק קיבל הנאשם סכומי כסף משמעותיים.

אשר לנסיבות ביצוע העבירה, עמדה ב"כ המאשימה על חלקו המרכזי של הנאשם 3 בביצוע העבירות בעסקאות ההפצה, שכן הוא זה שהיה בעל התפקיד בדויטשה בנק, בעל הסמכות להמליץ על המחיר בעסקאות ההפצה, וניצל לרעה את כוחו ומעמדו. אשר לנסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירות - ב"כ המאשימה טענה, כפי שהוסכם בהסדר הטיעון, כי נאשם 3 ביצע את העבירות, בין היתר, מתוך מניעים כלכליים ולא ממצוקה אישית כלשהי, כאשר הנאשם קיבל כ- 250,000 דולר בעד ניצול תפקידו ומעמדו ואף איפשר לנאשם 2 להפיק רווחים בסך העולה על 10 מיליון ₪. אשר לתכנון - מדובר בעבירות מתוכננות ומתוחכמות, כאשר הכספים שקיבל התקבלו מחוץ לישראל. לשם ביצוע העבירות הנאשם עשה שימוש במומחיותו בשוק ההון.

אשר למדיניות הענישה הנהוגה, הפנתה ב"כ המאשימה לשורה של פסקי דין, תוך שהיא משווה ומאבחנת אותם מענייננו (ראו החל מעמ' 256). לדבריה, ניתן לזהות בפסיקה אמות מידה ושיקולים המשמשים לצורך גזירת העונש בעבירות שעבר הנאשם 3 ובהם, בין היתר, מעמדו ותפקידו של הנאשם בתאגיד; מיהות התאגיד; הנזק שנגרם או עלול היה להיגרם מהמעשים; טובות ההנאה שהפיק הנאשם ועוצמת ניגוד העניינים. כיוון שבמקרה זה קבלת דבר במרמה הינה הנחת דעת הממונים, ציינה ב"כ המאשימה כי לצורך קביעת המתחם נבחנו בעיקר מקרים בהם התקבלה טובת הנאה שאינה כספית. המאשימה סבורה, לאחר ניתוח הפסיקה כי מתחם העונש ההולם בענייננו של הנאשם 3, לולא הסדר הטיעון, עומד על בין 8 חודשי מאסר בפועל ל-21 חודשי מאסר בפועל.

אשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, עמדה ב"כ המאשימה על הודאת הנאשם וחלוף הזמן, ועל כן ביקשה להעמיד את עונשו על 15 חודשי מאסר בפועל. לעמדת המאשימה, בעבירות כגון אלה שבוצעו ממניעים כלכליים על ידי נאשמים מרקע נורמטיבי, ישנה חשיבות מיוחדת למאסר מאחורי סורג ובריאח וזאת לצורך שיקולי ההרתעה. לדברי ב"כ המאשימה יש לסטות בכך רק בנסיבות אישיות חריגות (גיל, מצב בריאותי) שאינן מתקיימות במקרה זה.

אשר לקנס, ביקשה ב"כ המאשימה לגזור על הנאשם קנס משמעותי, כיון שהעבירות בוצעו ממניעים כלכליים, תוך הפקת רווחים כספיים בעקיפין, ובהתחשב בקנסות שהוטלו על נאשמים 1 ו-2.

2.6. ב. טיעוני ב"כ נאשם 3

לטענת ב"כ הנאשם 3, חלקו בפרשה הוא מצומצם ומוגבל בהיקפו לעומת המעורבים האחרים ועניינו נכרך באירוע שלא קשור אליו בכלל (האישום הראשון שלא מיוחס לו). לדבריה, לא נטען כנגד הנאשם 3 שהינו חלק מתכנית "המרמה הגדולה" שעניינה תרמית בניירות ערך, המיוחסת לנאשמים 1 ו-2. ב"כ הנאשם 3 טענה כי תיקון כתב האישום בשל הסדר הטיעון: "הוסיף וחיזק את הבידול של הדר בתוך המסכת, הצביע על שוליות המעורבות שלו בתוך המסכת וממחיש כמה הוא מחוץ למעגל הראשון של מבצעי העבירה" (עמ' 260 לפר' ש' 27-29).

ב"כ נאשם 3 עמדה על כך, כי כפי שהוסכם בהסדר הטיעון, ומופיע בכתב האישום המתוקן בו הודה הנאשם 3, הכספים שהתקבלו בחשבון הנאשם 3 בלונדון, אינם מהווים יסוד מיסודות העבירה של קבלת דבר במרמה. לדבריה, מה שהנאשם 3 קיבל במרמה על פי הודאתו, היא הנחת דעתו של דויטשה בנק ושל הממונים עליו בבנק כי הוא פועל לטובת הבנק ולא בניגוד עניינים. הכספים שהועברו מנאשם 2 לחשבון על שמו, אותם 250,000 דולר, הם אלה שיצרו את אותו ניגוד עניינים בשלו מדובר בקבלת הנחת דעת הבנק במרמה. ב"כ הנאשם 3 הדגישה כי בהסדר הטיעון מדובר במפורש על כך כי המודעות לקבלת הכספים היא בקונסטרוקציה של עצימת עיניים. אמנם, עובדתית, במשך תקופה של בין אפריל 2008 לנובמבר 2011 הועברו לחשבון של הנאשם 3 הסכומים המצויינים בסעיף 122 לכתב האישום. אולם, לטענתה, נאשם 3 בשונה מנאשמים 1 ו-2 לא היה מודע למרמה שכרוכה בכספים האלה ולכך שנעברה בהם עבירה. הנאשם 3 הודה, בהתאם להסדר הטיעון

בכך שהוא חשד בכך, שמתוך אותם סכומים, הסכום של 250,000 דולר שהועברו לחשבונו בסמוך לאותן ארבע עסקאות ההפצה, קשורים לעסקאות ההפצה (כאמור בסיף 2 להסדר הטיעון). לטענתה, סכום זה נקבע בשל סמיכות העברת הכספים הללו לחשבון הנאשם 3 בסמוך לעסקאות ההפצה. לדבריה, יתרת הכספים שהועברה, כשני מיליון שקלים, אינם קשורים לכך, ויש להם הסבר עסקי. ב"כ הנאשם 3 הדגישה כי הבסיס וחלקו של הנאשם 3 בעבירות היא העובדה שהוא לא גילה לממונים עליו בדויטשה בנק שהוא קיבל ועתיד לקבל כספים משאול מאור ושבמקביל הוא פועל מול שאול מאור בעסקאות ההפצה.

ב"כ הנאשם 3 טענה כי לעתירת המאשימה לעונש מאסר בפועל של 15 חודשים אין אחיזה בפסיקה, ומאסר בפועל לנאשם 3 אינו משקלל את הנתונים הרלוונטיים לא מבחינת נסיבות העבירה, לא מבחינת ההשוואה לעונשים של שני הנאשמים המרכזיים בתיק, ולא מבחינת מדיניות הענישה הנוהגת. לדבריה, עונש מאסר של 15 חודשים, כפי שמבקשת המאשימה, שהוא מחצית העונש עליו הסכימה עם נאשם 2, אינו סביר, שכן הנאשם 2 מעורב בשלוש עבירות, ובתכנית המרמתית הכוללת. לטענתה, רק עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות ישקף את ההבדלים במידת האשם ובהיקף האחריות בין שאול מאור, הנאשם 2, לבין הנאשם 3.

ב"כ הנאשם 3 עומדת על חלוף הזמן כאחד הגורמים המרכזיים בשלו יש להפחית בעונשו של הנאשם 3. האירוע נשוא כתב האישום הוא משנת 2008, החקירה נפתחה בשנת 2014, כתב האישום הוגש למעלה מ-5 שנים לאחר מכן, באפריל 2019, כאשר לנאשם 3 לא היה כל חלק לא בתחכום תכנית המרמה הכללית שהביאה לעיכובים, וגם לא לכל עיכוב בהליך המשפטי עצמו. עוד טענה כי לחלוף הזמן יש משמעות הן לעניין ההרתעה, כאשר העונש נגזר שנים לאחר חשיפת הפרשה, הן לעניין הענישה המעשית שסבל הנאשם 3 עם פיטוריו מיד עם חשיפת הפרשה, וכן בכך שיש להתייחס לענישה שהייתה נהוגה בשנות ביצוע העבירה ולא כיום (ב"כ הנאשם 3 הפנתה לעניין **מרגולין, הורוביץ, ע"פ 2848/90 אסא נ' מדינת ישראל, פ"ד מד(4) 837, 840 (1990)**, להלן: **עניין אסא**), ועוד לעניין **פלוגי, אליאש, עניינו של אורן דואדי במסגרת עניין רובינסון במחוזי, ת"פ (שלום ת"א) 30453-04-10 מדינת ישראל נ' יהושע צולר** [פורסם בנבו] ועפ"ג **(מחוזי ת"א) 55213-03-17 יהושע צולר נ' מדינת ישראל, גוטדיסנר, וחדד** [פורסם בנבו]). ב"כ הנאשם 3 הוסיפה לעניין זה כי דו"ח ועדת דורנר, בעקבותיו אפשרו לרצות בעבודות שירות עונש מאסר של עד 9 חודשים, חלף 6 חודשים קודם לתיקון, מטרתו להרחיב את השימוש בענישה בקהילה כתחליף לעונשי מאסר קצרים.

אשר לנסיבות ביצוע העבירה חזרה ב"כ הנאשם על דבריה באשר לחלקו המופחת של הנאשם 3 בפרשיה. עוד ציינה לעניין זה כי גם בנוגע לעבירה של הנחת דעת הממונים, בכך שלא גילה להם על קבלת כספים מהנאשם 2, יש מספר נסיבות לקולא. בעיקרן, העובדה שהסיבה שהמניות נמכרו לנאשם 2 במחיר שהיה נמוך משאר השוק היתה משום שגלומה בעסקאות הנחה, ואין מדובר בהטבה מיוחדת (תוך הפניה לסעיפים 100-103 לכתב האישום המתוקן). לדבריה, אין טענה

שהנאשם 2 קיבל העדפה במחיר. עצם ההשתתפות שלו בעסקאות ההפצה היא שעמדה בניגוד העניינים. על כן, לדבריה, הנוק שנגרם לדויטשה בנק היה עקיף, פגיעה במוניטין ופיצוי מצד דויטשה בנק לדסק"ש, שנבעה, לטענתה, בעיקר ממעשי הנאשמים 1 ו-2. גם זו נסיבה לקולא.

אשר למעמדו של הנאשם 3 בבנק, עניין המהווה שיקול בענישה בעבירות בהן הורשע, ציינה ב"כ הנאשם 3 כי גם בהקשר זה נעשו תיקונים בכתב האישום המתוקן, כך שמכתב האישום המתוקן עולה כי הנאשם 3 היה חלק ממערך קבלת החלטות בעסקאות ההפצה שבוצעו במשותף ע"י דויטשה בנק ישראל ודויטשה בנק לונדון. עוד ציינה כי הנאשם 3 נשא בתפקיד מנהל חדר המסחר, אולם לא היה בכיר בדויטשה בנק. עוד ציינה לעניין זה כי דויטשה בנק הינו תאגיד פרטי שאינו מחזיק כספי ציבור, ועל אף שהוא פועל מול לקוחות מסחריים ומוסדיים, תפקידו בעסקאות ההפצה הוא של גוף מתווך בין מוכר לקונה.

אשר למניע, ב"כ המאשימה הבהירה כי אינה חולקת שהיה מניע כלכלי, אך הדגישה כי בעניינו של הנאשם 3 עמדה היא על השמטת המילים בצע כסף מכתב האישום המתוקן.

בנוגע למדיניות הענישה הגישה ב"כ הנאשם 3 פסיקה, תוך ניתוח הבחנה והשוואה לנאשם 3 (לאור אריכות הדברים ראו עמ' 267 ש' 29 – עמ' 269 ש' 6, וכן מסמך המנתח את הפסיקה שהוגש גם הוא, ואתיחס לדברים בהמשך).

ב"כ הנאשם 3 עמדה על נסיבותיו האישיות. הנאשם 3 בן 50, נשוי לשירלי (נישאו בשנת 2003), ואב לשתי בנות (בנות 16 ו-10), בשל עבודתו של אביו בחו"ל שהה תקופות ארוכות בארץ לבדו, ושירת בצה"ל כחייל בודד. הנאשם 3 למד תואר ראשון במינהל עסקים במכללה למינהל ותואר שני בבר אילן, והחל לעבוד בבטוחה כבר במהלך התואר. לדבריה, מדובר באיש משפחה טוב ומיטיב (והפנתה לעדות גיסו וכן מכתביהם של אשתו, אמו, חמותו, משה מינתוס, ענת פרלמן ושמואל ורטהיים), מהם עולה תמונה של איש משפחה, מסור לאשתו בנותיו, כמו גם בן מסור להוריו התומך בהם גם כלכלית. כן הדגישה את הסבל שנגרם לו ולמשפחתו, כעולה מעדות אסף גרא וכן ממכתבה של אשתו. בהקשר זה ציינה גם מלנומה שהתגלתה אצלו במהלך התקופה בגינה עבר שלושה ניתוחים, וכעת נמצא במעקב.

ב"כ הנאשם 3 תיארה את מהלך עבודתו של הנאשם 3 לפיו החל לעבוד בבטוחה כסוחר ואח"כ טיפל במחלקה הבינלאומית בלקוחות זרים ומוסדיים; בשנת 99, עבר ליו.בי.אס לדסק של לקוחות זרים בשנת 2004 עבר לדויטשה בנק והקים שם את דסק המניות, כשמרבית העבודה היתה הייתה מול משקיעים זרים ומוסדיים ישראלים. ב"כ הנאשם 3 הפנתה לעדויות ולמכתבים מהם עולה כי הנאשם 3 נחשב כל השנים לעובד מסור ומוערך, גם מקצועית וגם אישיותית. לדבריה, ניתן לראות מתיאור הקולגות שלו עד כמה העבירות שבוצעו היו סטיה מדרכו ולא מאפיינות אותו ביניהם מכתב

של דן הארוורד שעבד איתו בדויטשה בנק שמתאר את המקצועיות של הנאשם 3 וההערכה הרבה שרכשו לו ומכתביהם של סם ברנשטיין, דורון לוין, יעל פולוס ויערה גרא).

עוד עמדה ב"כ הנאשם 3 על הנזקים שנגרמו לנאשם 3 במישור הכלכלי. אמנם, ב"כ הנאשם 3 אישרה כי הנאשם 3 קיבל פיצויים עם עזיבתו את דויטשה בנק, אך לדבריה הוא התלה את רישיון הייעוץ שלו ומאז אינו עוסק בשוק ההון, הנאשם 3 עבר לעבוד עם אשתו בעסק של השכרת דירות לטווח קצר – הוא הצטרף אליה ועבד בעיקר בעבודה מול ספקי השירות. אולם, מאז משבר הקורונה העסק אינו פעיל והם חיים מהחסכונות.

עוד טענה כי נגרם נזק לשמו הטוב, שכן בפרסומים לגבי הפרשה, אותם הציגה לבית המשפט, נקשר שמו בפרשיית התרמית הגדולה שיוחסה לנאשמים 1 ו-2, על אף שחלקו היה שולי בפרשה, לדבריה, עד היום כשמחפשים את שמו במנועי החיפוש, עולות כתבות אלו. ב"כ המאשימה טענה כי יש להתחשב בענישה לא פורמלית זו ממנה סבלו הנאשם ומשפחתו בגזירת העונש.

לדבריה יש לקחת בחשבון לטובתו גם את הודיתו ושיתוף פעולה בחקירה (לפחות בתחילתה), וכן את העובדה שהוא נעדר עבר פלילי.

אשר לקנס, אישרה ב"כ הנאשם 3 כי הוא אינו מצוי במצוקה כלכלית, אך לדבריה על הקנס להיות יחסי למקרים אחרים (תוך הפנייה לעניינו של דואדי בפרשת רובינסון ולעניין אליעש), כמו גם לקנסות עליהם הוסכם לגבי נאשמים 1 ו-2. עוד ציינה כי אכן יש לו נכסים, אך כנגדם יש משכנתאות.

6.2 ג. דברי הנאשם 3

אביא את דברי הנאשם 3 במלואם (עמ' 272 לפר' החל מש' 17):

"ראיתי שבית משפט שאל את העדים לעניין קבלת האחריות ואני רוצה לומר שאני לוקח אחריות מלאה על המעשים שהודיתי בהם במסגרת הסדר הטיעון. חתמתי עליו בעיניים פקוחות וידיים רועדות, תוך כדי קבלת אחריות מלאה, ללא שום תחושת התקרבנות. זה לא נפל עלי משמיים, אני אחראי על המעשים האלה ועשיתי אותם. בקשתי היחידה שתהיה מידתיות והלימות לעבירות שביצעתי ושבית משפט יתייחס לטיעונים שהועלו על ידי פרקליטתי. אני מביע שוב חרטה אמיתית וכנה, חרטה שמגיעה מלבטים רבים, תהליך מחשבה ארוך שעברתי ב-7 השנים האחרונות. אני מבקש סליחה מבית משפט, ממערכות הצדק, בנותי, אשתי, הוריי וחבריי. סליחה על 7 שנים של סבל מתמשך אי וודאות ואכזבה אשר גרמתי להם באשר למעורבותי באירוע המצער. כל חיי הקפדתי על ערכים בהם חונכתי בבית הוריי, ערכים של יושר וכבוד לזולת, חונכתי לערכים של אמינות ורגישות ולהיישיר מבט אל האחר. כך נהגתי עם חבריי, עם משפחתי כמובן וגם עם מעסיקי. אני עומד היום מולך בצער רב ומבקש מחילה, ואני מבקש מכל מי שנפגע סליחה אם נפל ולו רבב בהתנהגותי."

6.3 האם מדובר באירוע אחד או מספר אירועים לצורך הענישה

שני הצדדים טענו כי מדובר באירוע אחד. אמנם, מדובר בארבעה אירועים שונים בהם היה הנאשם 3 מעורב, שלא כדין, בעסקאות הפצת מניות סלקום, אולם, מדובר בדפוס פעולה דומה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד, והשגת דבר במרמה, כאשר מדובר בניצול מעמדו של הנאשם 3 ככביר בדויטשה בנק. על כן אקבע מתחם אחד לכלל העבירות.

6.4. מידת הפגיעה בערכים המוגנים - קביעת החומרה הקונקרטית של העבירה באמצעות בחינת

הנסיבות הקשורות לביצועה שיש להתחשב בהן בקביעת מתחם הענישה

ב"כ הנאשם 3 עמדה על כך שהנאשם מנהל אורח חיים נורמטיבי ותומך בבני משפחתו ובחבריו. עוד עמדה על חלוף הזמן בעניינו כמו גם על ניתוח מדוקדק של גזרי דין שניתנו בעניינים שונים בעבירות דומות (הוגשה אף טבלה מפורטת בעניין זה). בטרם אגזור את הדין כמצוות המחוקק, אדגיש כי עיינתי בכל החומר שהוגש, לרבות המכתבים וטבלת ניתוח הפסיקה. עם זאת מלאכת גזירת הדין היא אינדיווידואלית, כך שלא אתייחס בהכרח לכל פסקי הדין שהוצגו.

6.4. א. הערך החברתי המוגן וחומרת העבירה - קביעת החומרה המושגית של מעשה העבירה

הנאשם 3 הורשע בעבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ומרמה והפרת אמונים בתאגיד, על הערך המוגן בבסיסן עמדתי לעיל (קבלת דבר במרמה – הגנה על חופש הרצון, חופש הפעולה וחופש הבחירה של המרומה, והפרת אמונים בתאגיד – חובה של נושא המשרה לפעול בהגינות להגשמת האינטרסים עליהם הופקד והגנה על התאגיד מפני פעולות בניגוד עניינים).

ערה אני לכך שהנאשם 3 לא היה חלק מהתרמית הכוללת בניירות ערך, בה עסקו נאשמים 1 ו-2, ועל כן טווח הענישה לו טענו הצדדים, נמוך באופן משמעותי מהנאשמים האחרים. עם זאת, העבירות שביצע מר אשרת, פגעו באופן חמור בערכים המוגנים שבבסיס העבירות בהם הורשע, הן בשל מיהות התאגיד בו עבד, הן בשל תפקידו בתאגיד.

אשר למיהות התאגיד – מדובר בדויטשה בנק, ישראל, תאגיד שהיה בעת הרלבנטית, חבר בורסה וסיפק שירותי מסחר בנייע, לרבות שירותי תיווך והפצה, בעיקר ללקוחות מוסדיים. כעובד בכיר בבנק, שעל פי שיקול דעתו, בין היתר, נקבע מחיר העסקאות, קיים אינטרס מוגבר על מניעת פעולה בניגוד עניינים לשם הפקת רווחים אישיים.

אשר לתפקידו של הנאשם 3 – הנאשם 3 מילא תפקיד מרכזי בעסקאות ההפצה בדויטשה בנק, תפקיד שעיקרו, לענייננו, היה איתור קונים פוטנציאלים, ומתן אינדיקציות לקביעת ערך המניות בעסקאות ההפצה. נאשם 3 היה בעל הסמכות להמליץ על המחיר בעסקאות ההפצה, וניצל לרעה את כוחו ומעמדו בתפקיד, שמהותו הוא מתן אמון בנאשם מצד הבנק. מעורבותו של הנאשם בעסקאות הפצת מניות סלקום הייתה משמעותית.

זאת ועוד. הנאשם פעל בניגוד עניינים בולט בהקשר של עסקאות ההפצה, כפי שפורט לעיל, בארבע עסקאות שבוצעו לאורך מספר חודשים, ופגע קשות בתאגיד בו עבד, דויטשה בנק, הן לעניין

המוניטין, הן פגיעה ממונית עקיפה (בשל הסדר אליו נאלץ דויטשה בנק להגיע עם דסק"ש בעקבות חשיפת העבירות).

המצאות בניגוד עניינים, כך שהנאשם קיבל סכומי כסף משמעותיים (גם אם מתוך מודעות שבעצימת עיניים), בגין הפרת החובה לפעול למען התאגיד, פוגעת באפשרות לתת אמון במנהלים בכלל ומנהלי השקעות בפרט. ב"כ הנאשם 3 הדגישה כי על פי כתב האישום המתוקן, עסקאות ההפצה היו מבוצעות בכל מקרה, אולם אין בכך להפחית את הפגיעה, שכן מר אשרת ביצע עבירות ממניעים כלכליים, ושלשל לכיסו סכום לא מבוטל של 250,000 דולר. בכך יש פגיעה ממשית בערכים המוגנים שכן הוא הפר את האמון שנתן בו הבנק, ניצל את ידיעותיו וכישוריו כדי להפיק רווחים אישיים. בנוסף, המעשים בוצעו בארבע הזדמנויות לאורך שנה. על אף שבחתי לראות בכך אירוע אחד לצורך מתחם הענישה, יש בכך כדי להגביר את חומרת הפגיעה בערכים המוגנים, שכן היו לנאשם 3 הזדמנויות לעצור אחרי כל עסקה ועסקה.

6.4 ב. התכנון שקדם לביצוע העבירה והתחכום במעשים (סעיף 40ט (א)(1))

עמדתי בהרחבה לעיל, בעניינם של הנאשמים 1 ו-2 על התחכום בביצוע עבירות מעין אלו, והדברים יפים גם לנאשם 3, שכן לצורך ביצוע העבירות נדרשו ידע, מומחיות ומקצועיות בשוק ההון, עליהם העידו העדים לעניין העונש. כך העיד מר ירון בלוך על המקצועיות והמומחיות של מר אשרת בשוק ההון (עמ' 248 לפר' ש' 12-17), וכי דויטשה בנק פנו אליו בעקבות הצלחותיו הקודמות בתחום (עמ' 248 לפר', ש' 20-22). אני סבורה כי המקצועיות הרבה והמומחיות שנדרשו לביצוע העבירות, מהווה נסיבה לחומרה בהקשר זה.

6.4 ג. הנזק שנגרם מביצוע העבירה (סעיף 40ט (א)(4))

כפי שצינתי לעיל הנזק שנגרם מביצוע העבירה הוא חמור במספר מובנים. בראש ובראשונה מפגיעה בערכים המוגנים, ופגיעה באמון שניתן לתת במנהלים ועובדים בכירים בשוק ההון. מר ירון בלוך, העיד לעניין זה כי הנאשם 3, גם בעבודה קודמת ביו.בי.אס, שם עבד לצידו: "[מר אשרת] זכה להערכה רבה מאד מהמנהלים של יו.בי.אס שהיו מנהלים זרים שהבסיס שלהם היה בלונדון" (עמ' 248 לפר', ש' 15-16).

בנוסף נגרמו לדויטשה בנק נזקים, הן נזק ישיר למוניטין של הבנק, ששמו נקשר בעבירות אלו, הן נזק ממוני עקיף, בכך שנאלץ, בעקבות חשיפת הפרשה להגיע להסדר כספי עם דסק"ש, שהייתה גורם עסקי מרכזי בעסקאות ההפצה.

6.4 ד. הסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירה (סעיף 40ט (א)(5))

עמדתי בעניינם של הנאשמים 1 ו-2 כי הסיבות שהביאו נאשם לביצוע עבירה גם כן חשובות לקביעת חומרתה. לא הרי עבירה המתבצעת מצורך (גניבת אוכל), כעבירה המבוצעת למען בצע הכסף ולא

אחזור על הדברים. עמדתי לעיל, בפתח דבריי, על כך שעבירות ממניעים כלכליים יש להם חומרה יתרה לאור המניע בבסיסן. אמנם, ב"כ הנאשם 3 עמדה על כך שהמילים "בצע כסף" לא יוזכרו בכתב האישום המתוקן. עם זאת, הוסכם כי המאשימה תטען שבבסיס העבירות היה מניע כלכלי, וב"כ הנאשם לא חלקה על כך.

אני סבורה כי אין משמעות רבה להשמטת המילים "בצע כסף" והמרתם ב"מניע כלכלי". בשני המקרים ברור כי הנאשם, מר אשרת, ביצע את שביצע כדי לזכות בכספים, אותם אכן קיבל (גם אם, כאמור על דרך מודעות ברמה של עצימת עיניים). אין ספק כי מר אשרת היה יכול להימנע מביצוע העבירה – כך המצב, כאמור, במרבית העבירות הכלכליות, כפי שהעידו העדים והראיות שהגיש – הוא זכה לחיים מלאים, לרבות מהבחינה הכלכלית, קודם שבחר לבצע את העבירות. על כן נסיבה זו נזקפת לחובתו.

6.4. ה. חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירות

אין מחלוקת כי חלקו של הנאשם 3 הוא קטן יחסית, שכן הוא לא היה מודע ולא היה שותף לעבירות התרמית בניירות ערך, או "התרמית הגדולה", כפי שכינתה אותה באת כוחו, של הנאשמים 1 ו-2. עם זאת היה הרוח החיה בעניין הפצת מניות סלקום, כאמור באישום השלישי.

6.5. בחינת מדיניות הענישה הנוהגת והראויה

הרחבתי בעניינם של הנאשמים 1 ו-2 על מגמת ההחמרה בעבירות כלכליות ולא אחזור על הדברים. אשר לעבירות אותן עבר הנאשם הפנו הצדדים למספר רב של פסקי דין, תוך שכל אחת מבאות הכוח מנתחת ומאבחנת אותם לשיטתה. כאמור, כפי שצינתי בפתח דבריי, אין בכוונתי לנתח את כל אותם פסקי דין, על אף שעיינתי בכולם. יפים לעניין זה דברים שאמר כב' השופט יורם דנציגר בע"פ [4597/13](#) **אנטוניו פיצו נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 2014), בפסקה 23 לפסק דינו:

"עם זאת, כמובן שעקרון אחידות הענישה אינו שיקול יחיד, ומלאכת קציבת העונש אינה תרגיל אריתמטי לחישוב תרומתו העבריינית של פלוני ביחס לתרומתו העבריינית של אלמוני באותה הפרשה. כך, אל לפעולת גזירת העונש להדמות לפעולת העתקה והדבקה, מעונשו של פלוני לעונשו של אלמוני, רק בשם עקרון אחידות הענישה. בבוא בית המשפט לגזור את עונשו של נאשם, שומה עליו לבחון את נסיבותיה המיוחדות של העבירה בה הורשע וכן את נסיבותיו המיוחדות של כל נאשם".

עם זאת, אעמוד על פסקי הדין המרכזיים הרלבנטיים לטעמי, לעניינו של הנאשם 3, אליהם הפנו ב"כ הצדדים.

אציין כי העבירות בהן הורשע הנאשם 3, מרמה והפרת אמונים בתאגיד וקבלת דבר במרמה, אינן עשויות מקשה אחת והורשעו בהם נאשמים שביצעו קשת רחבה של מעשים. עם זאת, ניתן למצוא שיקולים מרכזיים, היפים למרבית המקרים ובהם מיהות התאגיד, תפקידו של הנאשם, בכירותו,

סמכויותיו והאמון שניתן בו, עוצמת ניגוד העניינים, טובת ההנאה שהפיק, והנזק שנגרם או עלול היה להיגרם כתוצאה מביצוע העבירות.

באת כוח המאשימה הפנתה לפסקי דין בהם ניתן גזר הדין בעקבות הסדר טיעון, שבהם בוצעו העבירות בסביבה תאגידית, ובכל הנוגע לעבירת קבלת דבר במרמה, מקרים בהם "הדבר" שהתקבל לא היה כספים, אלא הטבה שאינה חומרית, כמו קבלת הנחת דעת הממונים במקרה זה.

ב"כ המאשימה הפנתה לעניין דנקנר, לת"פ (כלכלית ת"א) 16500-06-16 מדינת ישראל נ' ירון שלום ייני (פורסם בנבו, 25.7.17, להלן: עניין ייני), לעניין ברזילי במחוזי ובעליון – ת"פ (כלכלית ת"א) 51394-12-10 מדינת ישראל נ' אמנון ברזני (ברזילי) (פורסם בנבו, 9.9.13, להלן: עניין ברזילי במחוזי), וע"פ 7159/13 אמנון ברזילי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 2015, להלן: עניין ברזילי בעליון), וע"פ 2877/15 דוד אורון נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 2015, להלן: עניין אורון) ולעניין רובינסון במחוזי ובעליון. פסיקה זו תומכת, לטענתה, בעונש שביקשה המאשימה לגזור על הנאשם – 15 חודשי מאסר בפועל (לצד מאסר על תנאי וקנס).

ב"כ הנאשם עמדה על היחסיות לעונשים שנגזרו על נאשמים 1 ו-2 וטענה כי לאור עונשיהם, ולאור חלקו של הנאשם 3 בפרשה אין לגזור עליו מאסר בפועל. ב"כ הנאשם הפנתה, בין היתר למקרים בהם הוקלו העונשים בשל חלופי הזמן, בטבלה שהגישה, מהם בחרתי להתייחס לת"פ 66313-12-15 מדינת ישראל נ' יקותיאל יהודה עליאש [פורסם בנבו] (ניתן ביום 29.7.20, להלן: עניין עליאש); עניין הורוביץ; עניין אסא; רע"פ 223/13 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 13.11.2013, להלן: עניין פלוני); ת"פ (שלום ת"א) 30453-04-10 מדינת ישראל נ' צולר [פורסם בנבו] וע"פ (מחוזי ת"א) 52213-02-17 צולר נ' מדינת ישראל (להלן: עניין צולר). אדון להלן בעניינים בהם נדונו עבירות דומות, ובפסקי דין שהוגשו לעניין חלופי הזמן אדון להלן בעניין חלופי הזמן.

אעמוד על פסקי הדין על פי סדר הזמנים בו ניתנו.

עניין דנקנר (2014), נזכר לעיל, בעניינים של הנאשמים 1 ו-2. אזכיר כי מר דנקנר הורשע בעבירות של הפרת אמונים בתאגיד לפי סעיף 425 לחוק העונשין, פגיעה בניהול התקין של עסקי תאגיד בנקאי לפי סעיף 14(ב) לפקודת הבנקאות ושתי עבירות של תחבולה לפי סעיף 416 לחוק העונשין. על דנקנר נגזרו לאחר ערעור 8 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריח. בהשוואה לעניינינו ובהתייחס לנסיבות ביצוע העבירות, הרי שמחד, משך הזמן שבו היה דנקנר מצוי בניגוד עניינים היה ארוך יותר בהשוואה לנאשם 3 וכן מדובר במי שהוא בעל מעמד אחר בתאגיד הוא היה יו"ר דירקטוריון של בנק; מהצד האחר, במעשיו של דנקנר לא הייתה מרמה או סטייה מן השורה, אלא רק הפרת אמונים ותחבולה. לעומת זאת, נאשם 3 הורשע במרמה, הפרת אמונים וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות. נסיבה נוספת שמבחינה בין העניינים, נוגעת לנזק שנגרם מביצוע העבירות, בעוד שמעשיו

של דנקר לא גרמו לנזק כלכלי קונקרטי לתאגיד ולא התקבלו בגינן טובות הנאה, מעשה הנאשם גרמו לנזק ממוני קונקרטי (גם אם עקיף), פגיעה במוניטין, פגיעה בחופש הרצון והפעולה וכן קיבל טובת הנאה משמעותית. בית המשפט בעניין דנקר קבע שמתחם העונש ההולם בעבירה של הפרת אמונים בלבד, בנסיבות העניין, נע בין 6 חודשי עבודות שירות ל-18 חודשי מאסר בפועל.

עניין ברזילי (2013 במחוזי ו-2015 בעליון) – ברזילי הורשע בקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, עבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד ובעבירות דיווח לפי חוק ני"ע. הצדדים בעניין ברזילי, הגיעו להסכמה, במסגרת הסדר טיעון כי המאשימה תעתור לעונש שאינו עולה על 8 חודשי מאסר בפועל, בעוד ההגנה לא תעתור לעונש היורד מ-3 חודשי מאסר בפועל שירוצו בעבודות שירות. על ברזילי נגזרו 6 חודשי מאסר על דרך של עבודות שירות וקנס של 1,800,000 ₪, בהתאם לסכום הכסף שהועבר לידיו. לענייננו – מעמדו של ברזילי שהיה יו"ר דירקטוריון ובעל שליטה בחברה ציבורית בכיר יותר ממעמדו של נאשם 3. בנוסף, ברזילי הורשע בעבירות דיווח. מהצד האחר, מעשיו של ברזילי לא גרמו לנזק כלכלי קונקרטי לחברה או למחזיקי האג"ח והטענה שהכסף שקיבל היה בעד שירות לגיטימי שנתן לא נסתרה. בנוסף, העסקה שלגביה הסתיר את עניינו האישי, אף שירתה את טובת החברה. בית משפט ראה בשיקולים אלה, שיקולים של ממש לקולת העונש. בניגוד לעניין ברזילי, מעשיו של נאשם 3, גרמו בין היתר לפגיעות שכבר ציינת.

בעניין אורון (2015) – הורשע הנאשם בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, בעבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד ובעבירות דיווח לפי חוק ני"ע. על אורון נגזרו לאחר ערעור **5 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריח**. בהשוואה לענייננו – מצד אחד מעמדו של אורון היה של בעל שליטה ודירקטור בחברה ציבורית והוא גם הורשע בעבירות דיווח; מצד שני, בעניין אורון, בית משפט התחשב בכך שמעשיו לא גרמו לנזק כלכלי כלשהו ובכך שהמעשים נעשו מתוך מצוקה כלכלית, בכך שאורון השיב לחברה בזמן אמת את הכספים שקיבל בתוספת ריבית וכן בגילו המבוגר של אורון ובנסיבות אישיות מיוחדות. אף שבית משפט בערעור היה נכון להפחית במידה מסוימת בעונש המאסר לנוכח הנסיבות לקולא, בית משפט קבע כי: **"אנו סבורים, על פי המדיניות השיפוטית המובהקת בעבירות כלכליות, שאין מקום לויתור על ענישה מאחורי סורג ובריח"**.

עניין ייני (2017) - ייני הורשע בעבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד ובעבירות דיווח על פי חוק ני"ע ובעבירות מנהלים ועובדים בתאגיד לפי [סעיף 424 לחוק העונשין](#). על ייני נגזרו 6 חודשי עבודות מאסר, בדרך של עבודות שירות. בהשוואה לענייננו – מצד אחד מעמדו של ייני שהיה מנכ"ל ודירקטור בחברה הציבורית והיה בכיר יותר מנאשם 3 ומצד אחר, היה מדובר באירוע נקודתי שנמשך 48 שעות וטובת ההנאה שהפיק הייתה הקדמת פירעון חוב שהגיעה לו ממילא, זאת בניגוד לנאשם 3 שמעשיו בוצעו ב-4 מועדים שונים על פני שנה ושקיבל עבורם סכומי כסף ניכרים. בנוסף, לייני לא יוחסה עבירה של קבלת דבר במרמה ומעשיו לא גרמו לנזק כלכלי קונקרטי לתאגיד.

בעניין רובינסון במחוזי (2016) הורשע נאשם 1, לאחר הליך הוכחות, בעשרות עבירות, ביניהן, עבירת מרמה והפרת אמונים בתאגיד, קבלת דבר במרמה, עבירות מנהלים, עבירות דיווח ועבירות של שיבוש מהלכי משפט והדחה בחקירה. ביהמ"ש המחוזי בת"א קבע מתחם עונש הולם אחד הנע בין 18 חודשי מאסר בפועל לשלוש שנים, ובסופו של יום גזר על הנאשם 15 חודשי מאסר לריצוי בפועל, תוך שסטה מהמתחם שקבע בשל דוקטרינת ההגנה מן הצדק, וזאת לאור נסיבותיו החריגות של תיק זה בכל הנוגע להימשכות ההליכים. בבית המשפט העליון (2018) הופחת עונשו ל-11 חודשי מאסר בפועל בשל הנסיבות החריגות. נאשם 2 באותו מקרה, הסמנכ"ל, אשר מעמדו היה זוטר משל נאשם 1, הורשע בעבירות של קבלת דבר במרמה, מרמה והפרת אמונים בתאגיד ועבירות נוספות. ביהמ"ש קבע בעניינו של נאשם 2 מתחם הנע בין 6-18 חודשי מאסר בפועל, והשית עליו עונש של 6 חודשי מאסר בפועל שיכול וירוצו בעבודות שירות. ביהמ"ש הפנה בגזר הדין לעובדה כי המניע לביצוע העבירות על ידו לא היה הפקת רווח אישי תוך מעילה בכספי הציבור; להיעדר התכנון; לעובדה כי תפקידו היה יותר של איש הביצוע, הממלא אחר הנחיות קיימות, ולא מקבל ההחלטות וזה אשר גורם להתגבשותן, וכי למרות מעמדו הבכיר ביצע מעשיו על רקע כפיפותו לנאשם 1; לחלוף הזמן הבלתי סביר; ולאופיו החיובי.

לאור הפסיקה לעיל, ובהתחשב בנסיבות שפורטו לעיל, אני סבורה כי מתחם הענישה עומד על בין 9 חודשי מאסר, שיכול וירוצו בעבודות שירות, ועד 20 חודשי מאסר בפועל.

כעת, כדי לקבוע את עונשו של מר אשרת בתוך המתחם אעבור לבחינת נסיבותיו האישיות.

6.6. השלב השני: נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה ויש להתחשב בהם בגזירת הדין
הנסיבות העיקריות העומדות לזכות הנאשם 3, בדומה לאחרים, הן הודאתו וחלוף הזמן מביצוע העבירה.

6.6. א. הודאה ונטילת אחריות (סעיף 40א(4))

אשר להודאה ונטילת אחריות, אני מפנה לדברים שאמרתי לגבי נאשמים 1 ו-2. מהראיות שהובאו לעניין העונש עולה כי אכן הנאשם 3 נוטל אחריות ומפנים את תוצאות מעשיו. הנאשם בדבריו לפני במעמד הטיעונים לעונש נטל אחריות מלאה על המעשים בהם הורשע, והביע חרטה כנה עליהם (עמ' 272 לפר' ש' 20-22): "אני לוקח אחריות מלאה על המעשים שהודיתי בהם במסגרת הסדר הטיעון. חתמתי עליו בעיניים פקוחות וידיים רועדות, תוך כדי קבלת אחריות מלאה, ללא שום תחושת התקרבות. זה לא נפל עלי משמיים, אני אחראי על המעשים האלה ועשיתי אותם".

עוד עולה מהעדויות והמכתבים שהוגשו לבית המשפט כי הנאשם ניצל את השנים שחלפו מאז נחשפה הפרשה לחשבון נפש, ונראה כי היום הוא אדם שונה. עוד התרשמתי כי הנאשם הבין היטב ועד תום את חומרת מעשיו, והכיר בבעייתיות שבהתנהלותו. שוכנעתי כי הסבירות שהנאשם יעבור

עבירות נוספות הינה נמוכה עד מאד. דומה כי הנאשם עבר תהליך של ממש בעקבות ההליך וההרשעה, תהליך פנימי של הכרה בעבירות, הפקת לקחים וחרטה אמיתית עליהן. יחסו של הנאשם למעשיו בעת הנוכחית, מלמד כי הוא הוא בוגר ומפוקח והוא נוטל אחריות מלאה בגינם. לאור האמור התחשבתי בכך כנסיבה מרכזית לטובתו.

6.6 ב. התנהגותו החיובית של הנאשם (סעיף 40יא (7))

העדים שהובאו במסגרת הטיועונים לעונש, כמו גם מכתבים שנכתבו, עמדו על התנהגותו החיובית של הנאשם. כפי שצינתי בפתח הדברים, בסוג עבירות זה, אין לתת לכך משקל משמעותי.

בהקשר זה ראוי להביא מדבריו של מר ניר ברא"ז, גיסו של הנאשם (אחיה של אשתו של הנאשם – שירלי), שהעיד כי שתי המשפחות, מעבר להיותם משפחה, היו גם חברים ובילו הרבה יחד. לעניין זה ציין כי היו לשני הזוגות שיחות בנושא חינוך לערכים של הבנות (לשני הזוגות יש בנות בגילאים קרובים). בעמ' 249 לפרי' ש' 19-20, ציין: "ואנחנו רואים איך אנחנו רוצים להקנות חינוך ברמה או באיזו פרספקטיבה, להקנות לילדים ערכים מאד חשובים על מנת שנוכל להבין שהדור שממשיך, מה שאנחנו עשינו כאן, הוא כזה שמשקף קצת את מה שאנחנו חושבים". והוסיף, בעמ' 250 לפרי' כי: "הדר באופן טבעי הוא דמות דומיננטית מאד בחיים שלהם [של בנותיו]... מנסה להרביץ ערכים וללמד את הילדים".

"הרבצת ערכים", כלשונו של מר ברא"ז, עליה עמד כשהעיד על האופן בו מר אשרת מחנך את בנותיו, וחשיבה על הקניית ערכים ראויים לבנותיו, אינה עולה בקנה אחד עם העבירות אותן ביצע מר אשרת. אין משמעות רבה לחינוך לערכים, כאשר לצד זאת, מבוצעות עבירות חמורות, הפוגעות, כשלעצמן, בערכים אלו. כפי שאמר אלברט איינשטיין: "הדרך הנכונה לחנך בני אדם היא להיות להם לדוגמא" ובנוסח אחר: "הדוגמה היא מורת האדם, בשום דרך אחרת לא ילמד".

עוד יש להביא לעניין זה את דבריו של מר בלוך (עמ' 248 לפרי' ש' 30), לפיהם, מר אשרת: "מאד מקפיד על הגינות בסיסית בכל מה שהוא עושה". כך כתב, במסגרת המכתבים שהוגשו כראיות לעונש, חברו, משה מינטוס: "הדר שאני מכיר הוא.. ירא חוק וסר מער". ועוד כגון אלו מופיעים בכל המכתבים שכתבו חבריו ומשפחתו. אציין עוד את שכתבה עליו אשתו שירלי במכתב שנכלל בראיות לעונש, כשתיארה אותו כ: "ישר והגון והראוי ביותר שיש". גם הוריו, עמדו על הדברים במכתבם: "יושרה כנות והגינות הם כור מחצבתו והם שם נרדף לו. ערכיו הגבוהים הם בסיס אישיותו... אדם שלעולם לא ימעל באמון משפחתו, חבריו או הקולגות שלו". איני מטילה ספק בכנות דבריהם של חבריו ומשפחתו של מר אשרת, ועל כך שכך הם רואים אותו, וכך הוא מתנהל מולם. אלו מילים היוצאות מהלב. מר אשרת הגון וישר ככל הנראה בחייו האישיים, אך רחוק מכך בכל הנוגע לעבירות שביצע, אותן עבירות, בביצוען התנהל בחוסר הגינות ותוך הפרת האמון שנתנו בו מנהליו בדויטשה בנק ישראל.

על כן, גם מסיבה זו לא נתתי משקל להתנהלותו של מר אשרת בחייו האישיים כנסיבה לקולא.

מאותה סיבה נתתי משקל מועט לסבל שנגרם למשפחתו. איני מקלה ראש בסבל זה שנגרם בראש ובראשונה לאשתו, בנותיו והוריו, אך גם לחבריו ומשפחתו המורחבת. מקריאת המכתבים ושמיעת העדויות עולה כי משפחתו אכן סובלת קשות בגין מעשיו, לרבות אמו ובנותיו הקטינות. מכתבה של אשתו נגע לליבי.

עם זאת, לנאשם הייתה משפחה תומכת, אישה, בנות והורים לצידו עת שבחר לבצע את העבירות בהן הודה. הוא היה איש משפחה וחבר תומך, כפי שהעידו העדים לטובתו, והמכתבים שהוצגו, גם קודם לביצוע העבירות. היה לו, כמו שניתן לומר הכל, לרבות עבודה טובה ומכניסה, ולמרות זאת בחר בדרך הפשע. זאת, שעה שיכול היה לבחור אחרת, והיה מודע כי הוא פועל בניגוד לערכים עליו גידלו הוריו אותו, ועליהם הוא מגדל את בנותיו.

6.6.g. חלופי הזמן סעיף 40יא (10)

ב"כ הנאשם 3 הדגישה כי על חלופי הזמן לפעול לטובת הנאשם 3, בשני מובנים. הראשון, כיוון שלנאשם 3 לא היה חלק בתשתית המרמתית שהביאה לקשיים בחקירה ועל כן חלופי הזמן בשל התארכות החקירה אינה בגין מעשיו שלו. המובן השני עליו הצביעה הוא כי יש לבחון בהקשר של הנאשם את הענישה הנוהגת בעת ביצוע העבירה, שהייתה ענישה מתונה יותר ולא בעת מתן גזר הדין.

אשר לחלופי הזמן – זו הנסיבה המרכזית, לצד הודאת הנאשם 3, שלקחתי בחשבון לטובת הנאשם 3. אכן חלף זמן רב מאז ביצוע העבירות, על כל המשתמע מכך כאשר אין לייחס ולו את התמשכות החקירה לעניינו שלו. עם זאת, כפי שעולה מפסקי הדין, הרי רק בנסיבות חריגות (אישיות או כאלה הנוגעות כמעט להגנה מן הצדק), בתי המשפט ויתרו על מאסר בפועל מנימוק זה, מקום שהיה ראוי להטיל מאסר כזה.

כך, **בעניין אסא**, חזר בית המשפט על העיקרון, עליו אין חולק, שעל העונש להינתן, ולהתבצע, קרוב ככל הניתן למועד ביצוע העבירה. עוד נקבע, עקרון גם עליו אין מחלוקת כי עונש הניתן זמן רב לאחר ביצוע העבירה מאבד הרבה מכוחו המרתיע, כאשר מנגד רואים את הנאשם בתקופה זו כמי שנשא בעונש, **"כאשר חרב הדין מתהפכת מעל לראשו"** (ע"פ 2848/90 אסא נ' מדינת ישראל, פ"ד מד(4) 837, 840 (1990)).

בעניין פלוני (רע"פ 223/13), דובר היה ברופא שהושעה מעבודה במהלך ניהול ההליכים (בשלוש ערכאות), אך הסיבה המרכזית להמרת עונש המאסר בפועל בעונש של עבודות שירות הייתה שהוא

אב לבנות צעירות, שאמם, אשתו לשעבר, נכנסה באותה עת לכלא למשך 5 שנים, ועל אף ששהו בפנימיות, לא היה מי שיטפל בהן בסופי שבוע. אלו נסיבות ייחודיות וחריגות בכל קנה מידה.

בעניין הורוביץ חזר בית המשפט על הדברים שנקבעו **בעניין אסא**, וקבע כי אכן יש להתחשב בחלופי הזמן ובהתארכות ההליכים מבחינת העונש, כל עוד לא מעשיו של הנאשם הם שגרמו אותם (**עניין הורוביץ**, שם בפסקה 336). עם זאת, בית המשפט הוסיף והדגיש כי: **"במקרים קיצוניים בהם מדובר בהתמשכות הליכים משמעותית שאין לה הצדקה סבירה, ובשים לב ליתר הנסיבות, יהא אכן מקום לפטור נאשם מעונש מאסר בפועל"**. אמנם במקרה שלפניי התמשכות ההליכים משמעותית, ובהחלט יש להתחשב בה בגזירת העונש, אך אין מדובר בנסיבות קיצוניות שיש בהן להביא, בשקלול כלל הנסיבות לפטור את הנאשם 3 כליל מעונש של מאסר בפועל. אני סבורה כי שיקול זה של חלופי הזמן נלקח בחשבון גם מבחינת המתחם בו טוענים הצדדים.

על כן לקחתי את חלופי הזמן כנסיבה משמעותית לטובת הנאשם.

אשר לבחינת רמת הענישה – ב"כ הנאשם טענה, כאמור כי יש משמעות למדיניות הענישה כפי שהייתה בעת ביצוע העבירות, על אף שעמדה על כך כי בית המשפט קבע כי אין לנאשם זכות קנויה בכך. ב"כ המאשימה הפנתה בעניין זה לפסקי הדין בעניין **צולר**, **רובינסון** (לענייניו של הנאשם דואדי), **גוטסדינר ולעניין וחדד**.

אין בידי לקבל במלואה את טענת ב"כ הנאשם באשר לרמת הענישה שיש לקחת בחשבון. כפי שקבע כב' השופט עוזי פוגלמן **בפרשת פסגות** (פסקה 123 לחלק העוסק בגזר הדין, בעמ' 178):

"שנית, אין לקבל את טענת המערערים שלפיה שגה בית המשפט בקבעו את מתחמי העונש בהתאם למדיניות שנהגה בעת מתן גזר הדין, חלף זו שנהגה בעת ביצוע העבירות. אכן, סבורני כי לשאלת המדיניות הנוהגת בעת ביצוע העבירה יש לתת משקל. ברם, בצד האמור כבר נפסק כי לנאשם אין זכות קנויה "כי בית המשפט לא יחמיר בעונשו מעבר לרמת הענישה הנוהגת במועד ביצוע העבירה", וכי בית המשפט זה אינו כבול לרף הענישה הנוהג, ובלבד שהחמרה עולה בקנה אחד עם הכלל בדבר העלאה מדורגת של רמת הענישה (ע"פ 7014/06 מדינת ישראל נ' לימור, [פורסם בנבו] פסקאות 76-77 (4.9.2007). ראו גם עניין בן זקן, פסקה 15; ע"פ 2251/11 נפאע נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 7 (4.12.2011))."

עניין צולר נדון בבית משפט השלום שם הורשע הנאשם, שהיה דירקטור בד"ש-אייפקס, בעבירות דיווח, שימוש במידע פנים וקבלת דבר במרמה (אישור הבורסה להקצאה פרטית). נגזרו עליו 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, על אף מעמדו כדירקטור מכהן ובהמשך יו"ר הדירקטוריון וחומרת העבירות שביצע, לצד קנס של 500,000 שקלים. המדינה ערערה על קולת העונש וחזרה בה מהערעור בהמלצת בית המשפט המחוזי שציין כי ניתן משקל משמעותי לחלופי הזמן גם בחריגה מהמתחם (שם היה מדובר בחלופי 11 שנה מהאישום הראשון ו-9 שנים מהאישום השני). בית משפט השלום, קבע באותו עניין, בגזר דין שניתן ביום 8.2.17, כי יש להתחשב במתחם הענישה שהיה בעת

ביצוע העבירות משחלף זמן מביצוען ועד למתן גזר הדין. אולם, בניגוד לכך, בית המשפט העליון בפרשת פסגות, שניתן כשנתיים מאוחר יותר ביום 16.7.19, קבע, כאמור, כי אין לנאשם זכות קנויה בכך וכי רק בנסיבות חריגות יביא הדבר לפטור ממאסר בפועל. בנוסף, בית המשפט המחוזי לא התערב בענישה והמליץ למדינה למשוך את הערעור על קולת העונש בשל חלוף הזמן, אך הוסיף כי ערעור המדינה לא היה מופרך, ולו לא היה מדובר בערכאת ערעור ייתכן והיו קובעים אחרת.

בעניין רובינסון נקבע כי נסיבות השיהוי היו חריגות ותלויות לא רק בהתמשכות החקירה אלא גם בחילופי גברי במשטרה ובפרקליטות. בית המשפט העליון עמד על כך כי לנאשם אין זכות קנויה להתחשבות בענישה כפי שהייתה בעת ביצוע העבירות. בנוסף, באותו עניין נלוו לחלוף הזמן נסיבות אישיות כמו הזרמת כספים מהנאשם שם לחברה, של מלוא החזר החוב, בסך עשרות מיליוני שקלים, וכן נסיבות אישיות חריגות שלא פורטו מפאת צנעת הפרט.

בעניין גוטסדינר (פרשיית הרבנים והתארים), מבלי להיכנס לנבכי העניין, בית המשפט הקל בענשם של הנאשמים בעיקר בשל הגנה מן הצדק שהתבססה הן על אכיפה בררנית, הן על חלוף הזמן. אמנם, בעניינם של הנאשמים שם ניתן משקל לחלוף הזמן, אולם מרביתם ריצו עונשי מאסר בפועל של שנים, שהופחתו במעט בעקבות הערעור לבית המשפט העליון. זאת למעט אחד הנאשמים, בן חיים, שהוטל עליו מראש מאסר בפועל של 3.5 חודשים, אותם המיר בית המשפט העליון במאסר שירוצה בעבודות שירות, אולם הדגיש כי הדבר נעשה הן לאור חלקו בביצוע העבירה, העובדה שנגרר למעשים, השפעתו על ביצוע העבירות שהייתה מועטה, ובעיקר לאור נסיבותיו האישיות ומצבו הרפואי הקשה. בית המשפט הבחין שם בין חלוף הזמן כחלק מטענת ההגנה מן הצדק, לבין חלוף הזמן כחלק מקביעת המתחם בעת גזירת הדין (בפסקה 50):

"החלת הדוקטרינה [של הגנה מן הצדק] משמעותה היא, כפי שצינתי, שעוצמת הנסיבות העוטפות את רגע האירוע היא כזו שיש בה כדי להשפיע לא רק על הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, אלא אף על מעשה העבירה עצמו. במובן הפורמאלי, הדבר בא לידי ביטוי בכך שבעוד שההתחשבות בנסיבות העבירה שאינן קשורות בביצועה, על פי תיקון 113 לחוק העונשין, עשויה להשפיע רק על גזירת העונש בתוך המתחם שנקבע; החלת הגנה מן הצדק עשויה להשפיע אף על קביעת מתחם העונש עצמו, או ליתר דיוק, על נקודת ההתחלה ואף על נקודת הסוף של התוצאה העונשית."
(הדגשה שלי – מ' א' ג')

באותו עניין, הופחתו העונשים מכוח הדוקטרינה של הגנה מן הצדק, ועל כן קשה ללמוד מכך לעניין שלפניי.

בעניין אליעש – הורשע מר אליעש בעבירות של רישום כוזב במסמכי תאגיד, מרמה והפרת אמונים בתאגיד, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות. זאת במסגרת פרשייה הנוגעת לגיוס מבוטחים חדשים לקופת חולים מאוחדת בניגוד לדין, ותוך הסתרת המעשים במהלך כשמונה שנים (2010-2002). מר אליעש שימש בשעתו ראש אגף שיווק של קופת חולים מאוחדת עד שנת 2008, ומנהל מחוז ירושלים בקופה מאותה שנה. בית המשפט קבע מתחם ענישה נמוך יחסית (בין עונש מאסר

בעבודות שירות ל-24 חודשי מאסר בפועל) בעיקר בשל העובדה שמאחורי המעשים לא עמד מניע חמור בדמות בצע כסף, והוא לא שלשל דבר לכיסו. בית המשפט עמד בגזר הדין על כך: **"שכל שעמד בבסיס ביצוע המעשים היה טובת הארגון וקידום צרכיו בהתאם למדיניות שהותוותה ע"י שדרת ההנהלה של הקופה, ובידיעה ועידוד של הקופה, ומקום בו חרף האמור, למעט הנאשם, לא הועמד לדין אף אחד מן המעורבים הבכירים יותר – תחושת הצדק וההגינות מחייבת קביעת מתחם נמוך יותר בעניינו של הנאשם.... בסופו של יום פעל הנאשם ברוח המדיניות שהונהגה בקופה ע"י שדרת ההנהלה והבכירים ובעידודם ויש לכך משמעות דרמטית לעניין נסיבות ביצוע העבירה המשפיעות על קביעת המתחם"** (עמ' 8981 לפר' ש' 16-17).

העונש הנמוך יחסית **בעניין אליעש** נפסק, בעיקר בשל מצבו האישי של אליעש: בן 68.5, אב לששה ילדים, שאחת מהן חולת סרטן, וכן בשל העובדה שלאחר ניהול הוכחות זוכה מחלק מהאישומים שיוחסו לו, ונקבע שלא קיבל כל רווח אישי לכיסו. עוד נקבע כי לא פעל בניגוד לעמדת מנהליו, אלא על פי הוראותיהם, וכמי שהוציא לפועל הנחיות שקיבל מבכירי הקופה ומנהליה, במסגרת מדיניות שגובשה עוד טרם כניסתו לתפקיד, כשכל רצונו היה לעמוד ביעדים מבחינת מספר המבוטחים, ולא ממניעים כלכליים. זאת, בניגוד לנאשם 3 לפניי, שפעל תוך הפרת אמון הממונים עליו ושלשל לכיסו סכום לא מבוטל.

עם זאת, כפי שטענה ב"כ הנאשם, בית המשפט נתן משקל גם לעובדה שהנאשם היה אחד מהנאשמים בפרשה רחבת היקף, כשחלוף הזמן נבע, בעיקרו, ממורכבות הפרשה וריבוי הנאשמים. בית המשפט ציין כי אף אם לא ניתן היה להפריד את האישומים, יש בכך כדי להשליך על הענישה בעניינו של הנאשם שם.

בעניינו יש לתת משקל לחלוף הזמן, אך לא ניתן לגזור את העונש בעניינו של מר אשרת, מתיק זה שכן, כאמור, היו שם נסיבות חריגות שאינן קיימות בעניין שלפניי.

לאור כל אלו, נתתי משקל חלקי לשינויים שחלו בענישה במהלך השנים.

הרתעה בעבירות כלכליות – כפי שצינתי בעניין הנאשמים 1 ו-2 יש לקחת בחשבון גם מגמה זו בגזירת עונשו של הנאשם.

לאור כל האמור לעיל אני גוזרת על הנאשם עונש מאסר בפועל של 11 חודשים.

6.7. הקנס

ב"כ המאשימה טענה כי יש להטיל על הנאשם 3 קנס משמעותי, לנוכח העובדה שהעבירות בוצעו ממניעים כלכליים תוך הפקת רווחים כתוצאה מביצוען. במקרים שהובאו לעיל, מלבד עניינו של

אורון שהשיב את כל כספי העבירה בתוספת ריבית, הושתו קנסות שבין 100,000 ₪ לבין 1.8 מיליון ₪.

ב"כ הנאשם טענה כי לרווחים אין אינדיקציה בכתב האישום. זאת לא ניתן לקבל. בכתב האישום נאמר כי הנאשם 3 היה מודע, ברמה של עצימת עיניים, לכך ש-250,000 דולר מתוך הסכומים בחשבונו בחו"ל הועברו בקשר עם הפצת מניות סלקום. אין דרך אחרת לראות זאת אלא ככספים שנתקבלו מביצוע העבירה. לא במובן ש"הדבר" שהתקבל במרמה היו הכספים, אכן עניין זה נמחק מכתב האישום, אלא במובן שהוא היה מודע שהכספים התקבלו בעקבות ובהקשר של עסקאות ההפצה. ב"כ הנאשם ביקשה שייגזר קנס מתון והפנתה בעניין זה לפסיקה לעיל, אולם, כאמור, קשה ללמוד מכך לענייננו.

בענייננו בגזירת הקנס יש להתחשב ברווחים שהפיק הנאשם, העומדים על 250,000 דולר (ובערכם היום לשקלים כ-820,000 שקלים), וכן בנוק, גם אם העקיף, שנגרם כתוצאה מהמעשים. יחד עם זאת לא ניתן להתעלם מהקנסות שסוכם להטיל על נאשמים 1 ו-2.

לבסוף, ביחס לצורך להתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם בעת גזירת הקנס, ב"כ הנאשם אישרה בהגינותה כי הנאשם אינו מצוי במצוקה כלכלית. כן ציינה שהנאשם 3 קיבל פיצויים כשעזב את הבנק. עוד ציינה כי יש בבעלותו ובבעלות משפחתו דירות אך לצידם יש משכנתא, ואותן דירות שהיו מושכרות לטווח קצר, היום אינן מפיקות הכנסה בשל הקורונה.

כיוון שהקנס שנגזר על נאשם 1 עומד על 1.5 מיליון ₪, ועל הנאשם 2, 750,000 ₪, אני גוזרת על נאשם 3 תשלום קנס בגובה 500,000 ₪, על אף שאין בכך ולו ליטול ממנו את פירות מעשיו העברייניים. עם זאת, כיון שמדובר בהסדר טיעון, ובעיקר לאור הקנס שהוטל על הנאשם 2, שמחד, מצבו הכלכלי של הנאשם 2 קשה ממצבו, והיה מקום להתחשב לכך בעניין הקנס, ומנגד, הקנס בענייניו של הנאשם 2 משקף גם את ענישת התאגיד הנאשמת 7.

6.8. סיכום ביניים – גזר הדין בענייניו של נאשם 3

אני גוזרת על הנאשם 3 את העונשים הבאים:
מאסר בפועל של 11 חודשים לריצוי בפועל, מאסר מותנה של 10 חודשי מאסר, אולם הנאשם לא יישא עונש זה, אלא אם יעבור תוך 3 שנים מיום שחרורו, על אחת מאותן עבירות בהן הורשע. עוד אני גוזרת על הנאשם 3 תשלום קנס של 500,000 שקלים או ששה חודשי מאסר בפועל חלף הקנס.

7. סוף דבר

לאור כל האמור לעיל אני גוזרת על הנאשמים את העונשים הבאים:

נאשם 1

א. עונש מאסר של 44 חודשים לריצוי בפועל. הנאשם יתייצב ביום 4.4.21 בשעה 08:00 במתקן ניצן או במתקן כליאה אחר עליו יורה שב"ס במסגרת הליך המיון המוקדם, ככל שייערך כזה.

ב. 12 חודשי מאסר מותנה, אולם הנאשם לא יישא עונש זה, אלא אם יעבור תוך 3 שנים מיום שחרורו, על אחת מאותן עבירות בהן הורשע.

ג. קנס בסך של 1.5 מיליון ₪, שישולם מתוך הסכום התפוס מחשבון שמשפרו מפורט בהסדר הטיעון על שם חברת רולר בבנק UBP בשוויץ. הסכום המוחזק בחשבון מספר 201-0254783 ע"ש חברת Ruler Inc. בבנק UBP שוייץ (סך של כ-670,000 אירו וכן סך של כ-610,000 דולר השווים ל-5 מיליון שקלים בקירוב) ישוחרר לטובת מדינת ישראל. מתוך סכום זה ישולם קנס בסך 1.5 מיליון שקלים לאוצר המדינה (או 12 חודשי מאסר חלף הקנס). היתרה בחשבון תחולט על פי [סעיף 21 לחוק איסור הלבנת הון, וסעיף 297 לחוק העונשין](#).

ד. הצו הזמני שהוטל על רכוש הנאשם 1 כמו גם על רכושה של אשתו, נאשמת 6 שנמחקה מכתב האישום, במסגרת [צ"א 11179-04-19](#) יבוטל.

נאשם 2

א. עונש מאסר של 30 חודשים לריצוי בפועל. הנאשם 2 יתייצב ביום 4.4.21 בשעה 08:00 במתקן ניצן או במתקן כליאה אחר עליו יורה שב"ס במסגרת הליך המיון המוקדם, ככל שייערך כזה.

ב. 12 חודשי מאסר מותנה, אולם הנאשם לא יישא עונש זה, אלא אם יעבור תוך 3 שנים מיום שחרורו, על אחת מאותן עבירות בהן הורשע.

ג. קנס כספי בסכום של 750,000 ₪, שישולם בתוך 12 חודשים מהיום או 9 חודשי מאסר בפועל חלף הקנס.

ד. הצו הזמני שהוטל על רכוש הנאשם 2 במסגרת [צ"א 11179-04-19](#), יבוטל.

נאשם 3

א. מאסר בפועל של 11 חודשים. הנאשם 3 יתייצב ביום 4.4.21 בשעה 08:00 במתקן ניצן או במתקן כליאה אחר עליו יורה שב"ס במסגרת הליך המיון המוקדם, ככל שייערך כזה.

ב. 10 חודשי מאסר מותנה, אולם הנאשם לא יישא עונש זה, אלא אם יעבור תוך 3 שנים מיום שחרורו, על אחת מאותן עבירות בהן הורשע.

ג. קנס של 500,000 שקלים או ששה חודשי מאסר בפועל חלף הקנס. הקנס ישולם ב-10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 1.5.2021.

ד. הצו הזמני שהוטל על רכוש הנאשם 3 במסגרת [צ"א 11179-04-19](#) יבוטל. **ניתן היום, ב' אדר תשפ"א, 14 פברואר 2021, במעמד הצדדים.**

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

מיכל אגמון גונן 54678313-/
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה